

ANDREA LLUKANI

DJALI PLANGPRISHËS

PREDIKIME

Botimet “Trifon Xhagjika”

Tiranë, 2010

Këtë libër ia kushtoj **Protoprezviter Jani Trebickës**

Redaktor:**dr. Moikom Zeqo**

PARATHËNIE

I dashur lexues. Libri që mban në duar përmban predikime rreth Ungjijve të së dielave dhe të disa të kremteve të Kishës Ortodokse. Këto predikime janë mbajtur në Kishën e Shën Prokopit dhe në Katedralen e Ungjillëzimit të Perëndilindëses në Tiranë. Në një shtator të vitit 2000 me fillimin e vitit liturgjik kishtar nisa të predikoj në Kishën e Shën Prokopit në Tiranë. Predikimet në këtë kishë i kishim nisur prej kohësh, që kur u kthyem nga studimet teologjike më 1998, por atëhere predikonim me rradhë një herë në tre javë. Qemë tre teologë Jorgo Papadhopulli, Andrea Llukani dhe Maksim Çuko. Ndërsa në shtatorin e vitit 2000, Fortlumturia e Tij, Kryepiskopi Anastas më dha bekimin që të jem predikuesi i vetëm në Kishën e Shën Prokopit. Ngjarja më mbresëlënëse ka qenë atëhere kur psalti i urtë Petro Ketri, lëçiti apostullin në kishë, i psali Perëndisë dhe sapo vajti në shtëpi e dorëzoi shpirtin tek Ati Qiellor. Të dielën tjetër e përmenda në fund të predikimit dhe ka qenë diçka shumë mallëngjyese për mua dhe besimtarët. Ato emocione nuk do t'i harroj kurrë, sepse kam pasur shumë respekt për atë njeri, i cili i psali Perëndisë gjer në momentin e fundit të jetës.

Ky libër mendoj se do t'u vlejë jo vetëm atyre që merren me predikime, por edhe besimtarëve të thjeshtë. Libri i predikimeve përbëhet nga dy krerë. Në kreun e parë do të lexoni predikime rreth ungjijve të së dielave sipas vitit liturgjik kishtar, ndërsa kreu i dytë, përmban predikime rreth të kremteve të mëdha. Sigurisht që përvoja ime në fushën e predikimit është e pakët, megjithatë përpjekja duhet vlerësuar. Iniciativën për botimin e këtij libri nuk e ndërmora nga kryelartësia, por për të vërtetuar faktin se hallemadhja Shqipëri ka nxjerrë bij ortodoksë, të cilët janë në gjendje të predikojnë Ungjillin e Shenjtë në gjuhën e bukur shqipe. Ai që do t'i lexojë këto predikime, le të lutet për mua mëkatarin, sepse librin e shkrova në kohë të vështira dhe me mundime të mëdha.

Autori

KREU I PARË
PREDIKIME RRETH
UNGJIJVE TË SË DIELAVE

FILLIMI I INDIKTIT
(LLUKA 4, 16-22)

Edhe erdhi në Nazaret, atje ku ishte rritur; dhe sipas zakonit të tij hyri në sinagogë ditën e shtunë, dhe u ngrit të lexojë. Edhe ata i dhanë librin e profetit Isaia; dhe si hapi librin gjeti vendin, ku ishte shkruar: Shpirti i Zotit është mbi mua; prandaj më leu me vaj; më dërgoi t'u jap lajmin e mirë të varfërve, të shëroj ata që kanë zemrën të thyer, t'u predikoj skllevërve liri, dhe të verbërve hapjen e syve, dhe të dërgoj ata që janë nën mundim në liri; të predikoj vit të pëlqyer nga Zoti". Edhe si mbylli librin, ia dha shërbëtorit, dhe ndenji; dhe sytë e gjithë atyre që ishin në sinagogë ishin duke shikuar mbi të. Edhe zuri t'u thoshte atyre se sot u përmbush ky shkrim në veshët tuaj. Edhe të gjithë dëshmonin për të, dhe çuditëshin për fjalët e hirit që dilnin prej gojës së tij, dhe thoshin: A nuk është ky i biri i Josifit?

VITI LITURGIK KISHTAR

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Kisha jonë Ortodokse kremton fillimin e indiktit ose me fjalë të tjera fillimin e vitit të ri kishtar. Viti liturgjik kishtar fillon më 1 shtator dhe mbaron më 31 gusht të vitit që vjen. Qëllimi i vitit kishtar është që t' u kujtojë besimtarëve mësimet e ungjillit dhe ngjarjet kryesore të Historisë së Krishterimit. - Përse vallë na duhet të kujtojmë vit pas viti të njenjtat ngjarje dhe të njenjtët shenjtore? Kjo bëhet, sepse çdo e kremte e vitit kishtar aktualizon ngjarjen që përkujtohet. Ne jo vetëm i kujtojmë ngjarjet e së kaluarës, por i përjetojmë ato. Gjatë vitit kishtar jemi të thirrur të rijetojmë gjithë jetën e Krishtit, që nga ungjillëzimi dhe lindja e deri tek pësimet dhe ngjallja. Ne ecim bashkë me Krishtin nëpër rrugët e Judesë duke dëgjuar mësimet e Tij, bëhemi dëshmitarë të mrekullive të Tij, vuajmë bashkë me të gjatë pësimeve dhe festojmë me gëzim në ditën e Ngjalljes. Viti liturgjik bëhet mjete më i fuqishëm i kishës, për t' u takuar ballë për ballë me Krishtin, duke e njohur atë me gjithë madhësinë e Tij. Kisha Ortodokse ka kalendarin e saj për llogaritjen e kohës. Përmes këtij kalendari i drejton besimtarët në ciklin e lutjeve dhe të përkujtimit të shenjtit që cakton viti liturgjik kishtar.

Vitin kishtar mund ta mendojmë si një pamje të shërbesave dhe të kremteve gjatë një cikli prej 365 ditësh, nga shtatori deri në fund të gushtit. Qëllimi i vitit kishtar është t' u kujtojë besimtarëve mësimin e Ungjillit dhe ngjarjet kryesore të historisë së krishterë. Gjithashtu viti liturgjik kishtar ka për qëllim të orientojë lutjen dhe të ndikojë në jetën tonë. Viti

liturgjik i Kishës Ortodokse është predikim mbi misterin e dashurisë hyjnore. Në vitin liturgjik kishtar jemi thirrur të kujtojmë gjithë jetën e Krishtit. Gjatë të kremteve ne nxitemi të bashkojmë veten tonë me Krishtin në lindjen e tij, vuajtjen dhe triumfin e tij. Viti liturgjik përfshin gjithashtu edhe ciklin e festave të shenjtoreve. Të jetosh të kremten e një shenjti përjeton një hir dhe bekim të veçantë. Të kremtet e Zotit tonë, të cilat në një mënyrë të mistershme përsërisin ngjarjet e jetës së tij, po kështu edhe të kremtet e shenjtoreve e bëjnë jetën e tyre të mistershme.

Misteret e kishës përjetohej. Besimtari brenda mistereve të kishës dhe në mënyrë të veçantë me Liturgjinë Hyjnore jeton përtej kohës dhe nëpërmjet saj ai pret jetën e përjetëshme. Për shembull: Lindja e Krishtit, Rrethprerja e Tij, Pagëzimi i Tij, Ngjallja etj, janë për të krishterin ngjarje që ai i jeton si të pranishme në çdo kohë. Prandaj edhe kisha jonë përdor të kremtet liturgjike, domethënë përgjatë shërbesave në sinaksarin e ditës thuhet: sot Krishti lindet, sot Krishti pagëzohet, sot Krishti ngjallet etj. Të gjitha këto ngjarje që kremton kisha kanë karakter mbikohor. Një mijë vjet janë si një ditë e vetme. Krishti qëndron i pandrysuar në kohë. Kuptimi i kohës kapërcehet vetëm me përjetësinë, mjafton që brenda kohës të hyjë Perëndia i përjetëshëm. Sekretet që mund ta shndërojë kohën në përjetësi është vetëm dashuria e Perëndisë.

Në Ungjillin e ditës tregohet se Jisui duke u kthyer në Nazaret, hyn në sinagogë. Menjëherë i dhanë të lexonte librin e profetit Isaia ku thuhej: “Fryma e Zotit është mbi mua, sepse ai më vajosi për të ungjillëzuar të varfërit; ai më dërgoi për të shëruar ata që kanë zemër të thyer, për të shpallur çlirimin e të

burgosurve dhe kthimin e të parit të verbërve, për të çliruar të shtypurit dhe për të predikuar vitin e pranueshëm të Zotit”. Vëllezër! Këto vargje janë aktuale edhe në kohën tonë. Krishti në çdo fillim të vitit liturgjik kishtar na përsërit të njejtat fjalë. Nëse duam që ta fillojmë mbarë këtë vit të ri kishtar duhet të bashkohemi me Krishtin dhe të duam njeri-tjetrin ashtu siç na do ne Perëndia.

E DIELA PARA LARTËSIMIT TË KRYQIT (JOANI 3, 13-17)

Edhe asnjë s'ka hipur në qiell, veç ai që ka zbritur nga qielli, i Biri i njeriut, që është në qiell. Edhe sikurse Moisiu ngriti lart gjarpërin në shkretëtirë, kështu duhet të ngrihet lart edhe i Biri i njeriut; që të mos humbasë kushdo që t'i besojë, por të ketë jetë të përjetshme. Sepse Perëndia aq e deshi botën, sa dha Birin e tij të vetëmlindurin, që të mos humbasë kushdo që t'i besojë atij, po të ketë jetë të përjetshme. Sepse Perëndia nuk e dërgoi të Birin në botë që të gjykojë botën, po që të shpëtojë bota me anë të tij.

SHPËTIMI I BOTËS

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Dita e sotme quhet e Diela para lartësimi të Kryqit, sepse na parapregatit për të kremten e madhe të Lartësimi të kryqit të Nderuar që do të festojmë pas disa ditësh. Në Ungjillin e sotëm zoti flet me Nikodhimin, i cili është një nga krerët e Judenjve dhe nxënës i fshehtë i Krishtit. Zoti i tha Nikodhimit se asnjë njeri nuk është ngritur në qiej përveç Atij që zbriti prej qiellit. Ungjilli vazhdon: “Sepse Perëndia aq shumë e deshi botën, sa dha birin e Tij të vetëmlindur, që kushdo që beson në të të mos humbasë, por të ketë jetën e përjetëshme”. Kur Zoti thotë se e deshi botën, padyshim që nuk nënkupton botën materiale, por nënkupton botën e njerëzve, të krijesave logjike të Perëndisë, të cilat i zgjodhi për të trashëguar mbretërinë e Tij të përjetshme. Nënkupton botën mëkatore, që e helmoi djalli

me helmin e mëkatit. Këtë botë të shthurur, që për shkak të sjelljes së saj nuk meriton dashuri por zemratë dhe ndëshkim të përjetshëm.

Pikërisht për këtë botë mëkatore, Perëndia dërgoi Birin e tij të vetëmlindur. E dërgoi për njeriun mëkatar, prandaj edhe Biri i Perëndisë zbriti në tokë dhe u bë njeri. Merreni me mend sa shumë e deshi Perëndia këtë botë. Biri i Perëndisë zbriti në tokë për ta shpëtuar botën. Por me çfarë mënyre? Ai do ta shpëtonte botën me flijimin e tij në kryq. Vëllezër! Vdekja në kryq e Krishtit nuk është thjesht një fakt historik, por një akt i dashurisë së Perëndisë për njerëzit e dënuar me vdekje nga shkak i mëkatit. Dëshmia më e fuqishme e dashurisë së Perëndisë është kryqi. Perëndia ynë na i dha të gjitha. Ka dhënë dhe jep gjithshka papushim, për të mirët dhe të këqinjtë. E lëshon mirësinë e tij tek të drejtët dhe të padrejtët. E jep dashurinë e tij tek miqtë dhe tek armiqtë. Të gjitha këto na i jep falas.

Por a duhet t' i japim edhe ne diçka Perëndisë? A e dini se ç'kërkon Perëndia nga ne? Kërkon mëkatet tona të shumta që të na i fali dhe dëshiron të na nxjerri nga natyra jonë e vjetër dhe të na shpërfytyrojë. Por edhe diçka tjetër kërkon Perëndia nga ne. Të shfaqim ndaj të tjerëve vetën dashuri dhe përlësi. Ti kundërvihemi zemërimit me mirësi, errësirës me dritë dhe gënjeshtëris me anën e së vërtetës. Jepjani o njerëz Perëndisë gjithë mëkatet tuaja që tua fali dhe shpërndani tek mbarë njerëzimi vetëm mirësi. Atëherë do të ketë kuptim për juve kryqi i Krishtit. Vdekja e Krishtit dhe ngjallja e tij nuk kanë qëllim tjetër veçse t' u japin njerëzve jetë. Jetë të pafund e pa ankthin e vdekjes, pra jetën e përjetshme. Perëndia zbriti në

tokë për t'u ngjitur në qiell, pra në Parajsë. Por cili është çelësi i Parajsës? Kryqi i Krishtit. Ai u kryqëzua për të gjithë njerëzit por jo të gjithë e ndjenë këtë. Sepse edhe sot Jisui na del përpara tek dera e kishës në fytyrën e lypësit dhe na sheh nëse do ta ndihmojmë apo do t'i shmangemi. Ai qëndron përpara nesh si një njeri i vetmuar dhe i braktisur duke pritur që ne t'i japim një prani dashurie.

Vëllezër! Le t'i lutemi të kryqëzuarit që u flijua në kryq për mëkatet tona që të na e shtojë besimin dhe dashurinë, të na bëjë të denjë që të marrim vajin e shenjtë qiellor që buron prej drurit të shenjtëruar të kryqit, të cilin kisha jonë e shenjtë do ta lartësojë më 14 shtator. Fuqia dhe madhështia e Kryqit të Nderuar le t'i japi fuqi jetës sonë shpirtërore. Amin.

E DIELA PAS LARTËSIMIT TË KRYQIT (MARKU 8, 34-9,1)

Edhe si thirri pranë turmën bashkë me nxënësit e tij, u tha atyre: Kush të dojë të vijë pas meje, le të mohojë veten e tij dhe le të ngrerë kryqin e tij, dhe le të më vijë pas. Sepse kush të dojë të shpëtojë shpirtin e tij, do ta humbasë; po kush të humbasë shpirtin e tij për shkakun tim dhe të ungjillit, ky do ta shpëtojë. Sepse ç'dobi do të ketë njeriu, në fitoftë gjithë botën, dhe të dëmtojë shpirtin e tij? Apo ç'do të japë njeriu për këmbim të shpirtit të tij? Sepse cilitdo që t'i vijë turp për mua dhe për fjalët e mia në këtë brez të përdalë e fajtor, edhe të birit të njeriut do t'i vijë turp për atë, kur të vijë në lavdinë e Atit të tij bashkë me engjëjt e shenjtë. Edhe u thoshte atyre: Me të vërtetë po ju them juve, se janë disa prej këtyre që rrinë këtu, që nuk do të provojnë vdekje, deri sa të shohin mbretërinë e Perëndisë të ardhur me fuqi.

KUSH TË DOJË

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Në Ungjillin e sotëm Zoti dhe shpëtimtari ynë Jisu Krishti theksoi: “Kush të dojë të vijë pas meje, le të mohojë veten e tij, edhe le të ngrerë Kryqin e tij, dhe le të më vijë pas”. Ai që do të ngrerë Kryqin do të ketë dhimbje, do të sakrifikohej duke mohuar veten e tij dhe vetëm kështu mund ta fitojë jetën e përjetëshme duke imituar Krishtin. Prandaj edhe Krishti na parapregatit për të ecur pas Tij në rrugën e mundimshme të Kryqit. Duke bërë atë që bëri Krishti, do të thotë që ne t'i

ngjajmë atij dhe kjo nuk është gjë e lehtë sepse duhet të vetsakrifikohemi.

Akoma edhe vetë Krishti në një çast të vështirë kur ngriti Kryqin e mundimshëm e tregoi dobësinë e Tij njerëzore duke thënë: “Ati im, nëse është e mundur largoje prej meje këtë kupë”. Por menjëherë e ndjeu se nga Kryqi varej shpëtimi i botës dhe shtoi: “ Megjithatë jo siç dua unë, por siç do ti” (Math.26,39). Me të vërtetë edhe ne në jetën tonë sa herë që torturohemi nga vetsakrifikimi për të tjerët duhet të themi: “ Jo siç dua unë, por siç do ti”, ashtu si i tha Krishti Atit Qiellor.

Dikur një murg shpërndante disa medaljonë të vegjël, ku në pjesën e pasme ishte shkruar: “A e dini se për kë u kryqëzua Krishti? - Ktheje medaljonin nga ana tjetër e të shohësh”. Në kthim një pasqyrë e vogël tregonte fytyrën e atij që mbante medaljonin. Kjo është një mënyrë për të kujtuar një të vërtetë. Krishti u kryqëzua në Golgotha për ty dhe për mua, për ne të gjithë. Sakrifikimi i tij u bë për shpëtimin tonë.

Vëllezër! Ungjilli i sotëm fillon me fjalët kuptimplote:”Kush të dojë të vijë pas meje...”. Në këtë mënyrë na vë përpara një problemi të madh të jetës sonë, atij të lirisë. Krishti na fton që t’i shkojmë pas me vullnetin tonë të lirë. Me lirinë që i dha Perëndia, njeriu mund të zgjedhë rrugën që dëshiron, mund të dallojë të mirën nga e keqja, të vërtetën nga gënjeshtra, virtytin nga ligësia. Perëndia i le njerëzit që të jenë zotër të vullnetit të tyre.

Krishti na fton që ti shkojmë pas sepse dëshiron që të gjithë njerëzit të shpëtojnë duke njohur të vërtetën. Shpëtimi vjen me pjesëmarrjen në dashurinë e Perëndisë, e cila identifikohet gjithnjë me lirinë. Nuk mund të duash dikë pa

qenë i lirë. Gjithashtu nuk mund të jesh i lirë nëse nuk dashuron. Prandaj edhe Ungjilli i sotëm na mëson se: “Kush të dojë “ i afrohet Krishtit, “Kush të dojë “ e pranon atë, “Kush të dojë “ shkon pas Tij etj. Njeriu është i lirë që ta pranojë besimin dhe fenë e krishterë, pa kurrfarë detyrimi. Të gjithë që duan t’i shkojnë pas Krishtit duhet të mohojnë veten e tyre, duke u larguar nga e kaluara mëkatore.

Megjithatë nuk mjafton që vetëm të mohojmë vetveten, por duhet të ngremë edhe Kryqin tonë. Kryqi është simboli i brengave dhe shqetësimeve të jetës, sepse e gjithë jeta jonë është e mbushur me kryqe. Përreth nesh ka varfëri, fatkeqësi, përbuzje, sëmundje, padrejtësi, ngasje, skandale etj. Të gjitha këto që përmendëm janë kryqe që njeriu duhet t’i ngrejë përditë. Prandaj lypset durim dhe nuk duhet që të humbasim shpresat. Jemi të detyruar që ta ngremë kryqin tonë, sado i rëndë që të jetë ai. Perëndia nuk do të na lerë të vuajmë më tepër se sa mund të durojmë. Kur na sheh që humbasim forcat afrohet, na jep zemër duke e mbajtur vetë pjesën më të rëndë të Kryqit. Prandaj le ta ngremë pa përtim kryqin e vetsakrifikimit sepse dikush kujdeset për ne.

Vëllezër! Kisha e Krishtit në të cilën bëjmë pjesë është një mbretëri dashurie dhe shpëtimi. Mbreti është Zoti i kryqëzuar, me duart e tij që qëndrojnë gjithnjë të hapura duke i përqaftuar gjithë njerëzit. Dashuria e Tij kërkon të shpëtojë mbarë botën. Por njerëzit e sotëm i shmangen kryqit dhe e injorojnë atë. Por Krishti përsëri që nga lartësia e Kryqi na thërret: “Kush të dojë, le të vijë pas meje”. O njerëz të mirë! Krishti na thërret! Le të shkojmë pas Tij dhe nuk kemi për t’u penduar kurrë!

E DIELA E PARË E LLUKAIT (5, 1-11)

Edhe ndërsa turma ishte duke e shtrënguar atë që të dëgjonin fjalën e Perëndisë, ai qëndronte pranë liqenit Gjenisaret. Edhe pa dy lundra duke qëndruar pranë bregut të liqenit; dhe peshkatarët dolën nga ato, e lanin rrjetat. Edhe ai hyri në njërën nga lundrat, në atë që ishte e Simonit, dhe iu lut atij të largohej pak prej tokës. Edhe si ndenji mësonde turmën nga lundra. Edhe si pushoi së foluri, i tha Simonit: Sill lundrën në ujëra të thella, dhe hidhni rrjetat tuaja, që të zini peshq. Edhe Simoni u përgjigj e i tha: Mësues, gjithë natën u munduam, dhe nuk zëmë gjë; po për fjalën tënde do ta hedh rrjetën. Edhe si bënë këtë, mbyllën brenda një mori të madhe peshqish, dhe rrjeta e tyre po çirrej. Edhe u bënë me shenjë shokëve që ishin në lundrën tjetër, që të vinin e t'u ndihmonin; dhe ata erdhën, dhe mbushën të dy lundrat, kaq sa ato zunë të fundoseshin. Edhe Simon Pjetri, kur pa, ra në gjunjët e Jisuit, duke thënë: Dil prej meje, Zot, sepse jam njeri mëkatar. Sepse habi e pushtoi atë dhe ata që ishin bashkë me të, për gjahun e peshqve që zunë; gjithashtu edhe Jakovin e Joanin, të bijtë e Zevedheut, të cilët ishin shokë të Simonit. Edhe Jisui i tha Simonit: Mos ki frikë, se pastaj do të gjuash njerëz. Edhe si sollën lundrat në tokë, i lanë të gjitha dhe shkuan pas tij.

PUNA

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Në Ungjillin e sotëm bëhet fjalë për peshkimin e mrekullueshëm dhe thirrjen e dishepujve të parë. Ndërsa predikonte buzë liqenit të Gjenisaretit, Krishti hypi në lundrën e Simon Petros e duke u larguar paksa nga bregu filloi të predikonte. Më pas ai iu drejtua Petros duke i thënë që ta shpinte barkën drejt thellësive dhe të hidhnin rrjetat, por Petro ia ktheu: “Mësues u munduam gjithë natën dhe nuk kemi zënë asgjë, por për fjalën tënde do ta hedh rrjetën”. Përfundimi ishte i mrekullueshëm, ata zunë aq shumë peshq sa që rrjetat filluan të grisen. Atëhere Krishti e ftoi Petron që të bëhet dishepull i Tij për të peshkuar njerëzit. E njënjta gjë ndodhi edhe me Andrean vëllanë e Petros, bashkë me ortakët e tij të peshkimit Jakovin dhe Joanin. Ata braktisën gjithshka që kishin dhe i shkuan pas Krishtit.

Vëllezër! Nga ngjarja që treguam më sipër shohim se Krishti i grumbulloi dishepujt gjatë punës, duke peshkuar për të nxjerë bukën e gojës. Pra ata qenë njerëz të thjeshtë e punëtorë që i siguronin të ardhurat me djersën e ballit. Shumica e dishepujve qenë peshkatarë, vetë Krishti ushtronte zanatin e marangozit, ndërsa Apostulli i kombeve Pavli ishte thurrës tendash. Fraza e Ungjillit: “Gjithë natën u lodhëm duke hedhur rrjetat” vërteton më së miri se Apostujt qenë shembull i vullnetit në punë. Prandaj edhe Krishti jo pa qëllim i thirri dishepujt në kohën e punës, për të na dhënë të kuptojmë se i krishteri jeton duke punuar me ndershmëri dhe se për të puna nuk është qëllim por mjet ndihmës. Qëllimi kryesor i tij është shpëtimi. I krishteri

nuk duhet që ta shesi shpirtin e tij për hir të punës dhe parave. Gjithashtu ai nuk duhet të pranojë që të jetojë në kurriz të të tjerëve ose të hajë bukën e brujtur me mëkatin.

I krishteri duhet të punojë sepse të gjithë punojnë e lodhen. Punojnë Apostujt, punon Krishti, Ati qiellor, Shpirti i Shenjtë, me një fjalë të gjithë punojnë për shpëtimin e njeriut. Prandaj edhe njerëzit nuk duhet ti ndahen punës. Por puna e tyre jo gjithmonë del me sukses. Ngjarjet e Ungjillit të sotëm e vërtetojnë këtë. Petro dhe shokët e tij peshkuan gjithë natën dhe nuk zunë asnjë peshk. U lodhën shumë por pa sukses dhe menjëherë filluan të ankohen: “Gjithë natën u lodhëm dhe nuk zunë asgjë...”. I djersitur dhe i përgjumur nga peshkimi i natës, i dërmuar shpirtërisht nga mos arritja e qëllimit Petro e shprehu pakënaqësinë e tij: “Gjithë natën u lodhëm”. Dikush mund të mendojë se Petro me këto fjalë shpreh edhe ankesën e mbarë klasës puntore, të cilët lodhen e raskapiten dhe në fund të punës përsërisin refrenin melankonik : “Na paguan pak ose nuk fituam asgjë”.

Vëllezër! Ky është një realitet i hidhur të cilin duam s’duam e jetojmë, por nuk duhet që t’i humbim shpresat, sepse siç na treguan edhe ngjarjet e Ungjillit të sotëm, Petron dhe shokët e tij mos-suksesi i çoi drejt suksesit më të madh të jetës së tyre, sepse pikërisht në çastet e zhgënjimit të tyre u afrohet Krishti e u thotë që t’i hedhin rrjetat përsëri në det. Me të vërtetë vetëm atëhere ata u gjendën përpara një suksesi të dyfishtë: Zunë kaq shumë peshq sa që rrjetat filluan të çaheshin dhe në vijim Krishti i ftoi që të bëheshin dishepujt e Tij. Ky i fundit ishte edhe suksesi më i madh i jetës së tyre. Në Ungjillin e sotëm Krishti u thotë dishepujve: “Hidhini rrjetat në thellësi”. Kjo është porosia e Krishtit ndaj Apostujve të ardhshëm:

“Peshkoni drejt thellësive”. Këtë bënë dishepujt dhe patën sukses, sepse thellësitë janë vendi ku gjenden të fshehur thesaret. Drejt thellësive fshihen misteret, në thellësitë e shpirtit kultivohen idetë e mëdha, vendimet e guximshme dhe aktet heroike. Ai që dëshiron të jetë njeri i vërtetë sheh në thellësitë e shpirtit të tij, sepse ai që dëshiron të ngjitet lart duhet që më parë të zbresi në thellësi.

Vëllezër! I krishteri duhet të sillet me frikë Perëndie edhe në suksese dhe në lumturi. Shembullin na e dha Apostull Petro, i cili iu bind Zotit kur i hodhi rrjetat drejt thellësive dhe papritur u gjend përpara një thesari të vërtetë. Rrjetat u mbushën plot me peshq dhe Petro do të mund ti shiste me çmim sa më të mirë, për të jetuar si i pasur, por ai nuk e bëri këtë, përkundrazi iu afrua edhe më shumë Zotit duke braktisur gjithshka, pasurinë, varkën rrjetat dhe Krishti e bëri peshkatar njerëzish. Le të punojmë me frikë Perëndie dhe me mendimin se Perëndia e mat zellin e punës tonë, që përveç nevojave të jetesës të punojmë edhe për shpëtimin e shpirtit. Amin.

E DIELA E DYTË E LLUKAIT

(6, 31-36)

Edhe siç doni t'ju bëjnë juve njerëzit, edhe ju bëjuni atyre po ashtu. Edhe në daçi ata që ju duan, çfarë hiri keni ju? Sepse edhe mëkatarët duan ata që i duan. Edhe në u bëfshi mirë atyre që ju bëjnë mirë juve, çfarë hiri keni ju? Sepse edhe mëkatarët po atë bëjnë. Edhe nëse u jepni hua atyre, prej të cilëve shpresoni t'i merrni prapë, çfarë hiri keni ju? Sepse edhe mëkatarët u japin hua mëkatarëve, që t'i marrin prapë një nga një. Por duajini armiq të tuaj, dhe bëni mirë, dhe jepni hua, pa pasur ndonjë shpresë më; dhe atëherë paga juaj do të jetë e shumtë, dhe do të jeni bijtë e të Lartit; sepse ai është i mirë me ata që nuk ia njohin të mirën dhe me të këqijtë. Bëhuni pra përdëllimtarë, sikurse dhe ati juaj është përdëllimtar.

KANONI I ARTË I DASHURISË

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Në Ungjillin e sotëm Zoti dhe Shpëtimtari ynë Jisu Krishti na dha një kanon të përsosur, i cili është cilësuar si “Kanoni i artë i dashurisë”. Sikundër doni të sillen ndaj jush njerëzit e tjerë, ashtu duhet të silleni edhe ju ndaj tyre. Ky kanon duhet të zbatohet tek të gjithë njerëzit pa përjashtim sepse ky ligj i dashurisë ekziston brenda nesh. Zëri i dashurisë kumbon në çdo shpirt njerëzor dhe na thërret të mos bëjmë padrejtësira, të mos çënojmë pronën e tjetrit, të mos shpifim e gënjejim etj. Këto janë pra porositë e Kanonit të artë të dashurisë, por ky ligj nuk mbaron deri këtu, ai shkon edhe më tutje dhe na thotë

se nuk mjafton vetëm të mos bëjmë të këqija, por t'u bëjmë të mira të tjerëve. Ti ndihmojmë ata kur janë në nevojë me sa kemi mundësi, materialisht dhe shpirtërisht, me përshëndetje të përzemërt dhe sjellje miqësore. Të ngushëllojmë të hidhëruarit dhe të vizitojmë të sëmurët e të përkujdesemi për të moshuarit. Duke marrë pjesë në gëzimet dhe hidhërimet e të tjerëve do të bëhemi të krishterë të vërtetë, respektues të kanonit të artë të dashurisë.

Vëllezër! Kanoni i dashurisë dhe mirësjelljes është ligj i përgjithshëm. Të gjithë duhet të jemi të drejtë dhe të mos dëshirojmë të keqen e askujt. Atë që nuk duam të na bëjnë të tjerët, le të mos ua bëjmë edhe ne të tjerëve. Pra nëse nuk duam të na gënjejnë dhe mashtrojnë atëhere nuk duhet të gënjejmë e të mashtrojmë edhe ne të tjerët. Nëse nuk duam të na akuzojnë e të shpifin për ne atëhere të mos akuzojmë e të mos shpifim për të tjerët. Kur tregohemi të drejtë atëhere ndërgegjen e kemi të qetë dhe e bëjmë jetën tonë të bukur. Krishti erdhi në botë për të plotësuar ligjin moral dhe për të zgjeruar kufinj të dashurisë. Por dashuria nuk duhet kufizuar vetëm tek ata njerëz që i duam dhe na duan. Ajo duhet të shpërndahet njësoj ndaj të gjithëve edhe ndaj mëkatarëve ose atyre që i konsiderojmë si armiq. Le të përmendim një shembull: Grabitësit e terroristët, të cilët rrëmbejnë armët dhe vrasin njerëz, vjedhin, çnderojnë etj, midis tyre kanë dashuri, sepse nëse shuhet dashuria ndërmjet tyre, banda terroriste do të shpërndahet. Ky fakt tregon se dashuria është aq e nevojshme saqë edhe mëkatarët nuk mund të jetojnë dot pa dashuri. Natyrisht që kjo dashuri e tyre është e rreme dhe mëkatore sepse ka rezultate shkatërruese ndaj njerëzimit. Në Ungjillin e

sotëm Zoti na e thotë mjaft qartë: “Nëse doni vetëm ata që ju duan, cili është hiri juaj? Edhe mëkatarët i duan ata që i duan, por ju t’i doni armiqtë tuaj” (Vargu 32-33). Vëllezër! Në këtë vend të shumëvujtur që jetojmë regjimi ateist mbolli fatkeqësinë, dhimbjen dhe shkatërrimin duke tentuar zëvendësimin e frikës ndaj Perëndisë me pushtetin tiranik të diktaturës. Por sado që u përpoqën për disa vjet, nuk ia arritën qëllimit, sepse populli shpresëtar e ruajti besimin orthodhoks në shpirtin e tij dhe nuk u mposht.

Vëllezër! Vetëm kur dashuria mbështetet tek Perëndia është e vërtetë dhe përfshin mbarë botën. Kisha jonë e Shenjtë është shoqëria e dashurisë. Por ndodh nganjëherë që dashuria të drejtohet vetëm ndaj Perëndisë dhe të harohet njeriu ose e anasjellta të drejtohet vetëm ndaj njeriut dhe të harohet Perëndia. Në këto raste dashuria nuk është e vërtetë sepse siç na mëson edhe Joan Ungjillori: “Nëse dikush thotë se dua Përdinë dhe urren vëllanë e tij, ai është gënjeshtar” (I Joan. 4,20). Por edhe po të na thonë se dua të afërmit pa dashur Perëndinë, nuk është dashuri e vërtetë. Dashuria ka një farë rendi. Së pari vjen dashuria për Perëndinë dhe pas saj dashuria për njeriun e afërm. Në Ungjillin e sotëm, Krishti na mëson se nuk duhet të duam vetëm prindërit, miqtë e të afërmit por edhe armiqtë tanë. Por ju mund të thoni : - a është e lehtë që të duash armiqtë? Natyrisht që jo. Por “të pamundurat për njerëzit janë të mundura për Perëndinë” (Lluka 18,27). Le të kujtojmë Krishtin në momentin e kryqëzimit dhe do të shohim se dashurinë që predikoi e zbatoi vetë i pari. Mbi Kryqin e martirizimit shtriu duart duke përqafuar gjithë njerëzit, madje edhe armiqtë e Tij. E nuk u mjaftua vetëm me kaq por u lut për ata që e kryqëzuan dukë thënë : “O At, fali

se nuk dinë se ç'bëjnë" (Lluk 23,34). Le të ndjekim edhe ne shembujt e dashurisë së vërtetë, duke dashur të gjithë botën, ashtu siç e deshi Ati Qiellor. Amin.

E DIELA E TRETË E LLUKAIT (7, 11-16)

Edhe të nesërmen Jisui vinte në një qytet që quhej Nain; dhe vinin bashkë me të edhe mjaft nga nxënësit e tij dhe shumë popull. Edhe kur u afrua në portën e qytetit, ja tek sillnin përjashta një të vdekur, të cilin e ëma e kishte bir të vetëm, dhe ajo ishte e ve; dhe shumë popull prej qytetit ishte bashkë me të. Edhe Zoti kur e pa, i erdhi keq për të, dhe i tha asaj: Mos qaj. Edhe u afrua e zuri shtratin; dhe ata që e mbanin qëndruan; dhe ai tha: Djalosh, po të them, ngrihu. Edhe i vdekuri u ngrit e ndenji, dhe zuri të flasë. Edhe ia dha së ëmës. Edhe të gjithëve u hyri frikë, dhe lavdëronin Perëndinë, duke thënë se një profet i madh është ngritur tek ne, dhe se Perëndia vuri re popullin e tij.

VDEKJA

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Në Ungjillin e sotëm flitet për vdekjen e djalit të vejushës së Nainit. Krishti i shoqëruar nga dishepujt dhe një masë e madhe njerëzish po udhëtonte drejt qytetit Nain, i cili ndodhej në afërsi të malit Tabor. Sapo mbëritën në hyrje të qytetit panë një grumbull njerëzish. Ç’kishte ndodhur vallë? Kishte vdekur djali i vetëm i një gruaje të ve dhe po shkonin për ta varrosur. Pranë arkivolit qante dhe vajtonte nëna e tij.

“Mos qaj” - i tha Krishti vejushës, e cila po shoqëronte për në banesën e fundit fëmijën e saj të vetëm. Por si të mos qante vejusha e gjorë, tek shihte fëmijën e pashpirt dhe të pajetë.

Si të mos qante ajo, pasi tashmë ëndrat dhe shpresa e saj ishin shuar. Por Krishti i thotë asaj të mos qajë dhe me të vërtetë sapo e preku fëmijën me dorën e Tij ai u ngjall. Lotët dhe vajtimi i asaj gruaje ishte e pamundur që të mos preknin zemrën e Jisuit njeridashës. Krishti kishte të drejtë kur i tha vejuhës të mos qante. Kështu na mëson Zoti dhe Shpëtimtari ynë që të mos qajmë. Mos qani pra ju prindër që humbët fëmijët tuaj. Mos qani ju vëllezër që humbët të dashurit tuaj. Mos qani ju jetimë që humbët prindërit tuaj, sepse unë jam ai që “me vdekje, vdekjen shkeli” u thotë Krishti. Mos qani me lotët e dëshpërimit, por qani me lotët e pendimit.

Vdekja është frika dhe tmerri i njerëzve. Desha t’ju pyes: A ka ndonjë shtëpi që të mos e ketë vizituar ky vizitor i keq? Vdekja shkon kudo dhe nuk bën përjashtime, nuk ka frikë nga asnjë dhe i mposht të gjithë duke hedhur hijen e zezë tek të gjitha qeniet njerëzore. Me anën e vdekjes realizohet shkëputja e trupit të njeriut nga shpirti. Megjithëse vdekja është e sigurt dhe e pashmangshme të gjithë besojmë se një ditë do të vdesim. Pra me plot gojë mund të pohojmë që jemi të vdekshëm, ndërsa me vepra tregojmë se jemi të pavdekshëm.

Vëllezër! Të gjithë i kemi gati pasaportat për udhëtimin e qiellit, por është e panjohur koha kur secili nga ne do të mari vizën për këtë udhëtim drejt Parajsës. Vallë a jemi të gatshëm për këtë udhëtim? Sepse “Dhëndëri” vjen zakonisht në mes të natës. Pra le të jemi të vëmendshëm dhe të mos i dorëzohemi vdekjes, por të jemi gjithnjë vigjilentë dhe të pregatitur për në Mbretërinë e Perëndisë. Nëse ne da ta dinim momentin e vdekjes, atëhere kjo gjë do ta hidhëronte gjithë jetën tonë. Do të na e zhdukte gëzimin dhe hija e vdekjes do të mbulonte me

një mjegull të rëndë e melankolike gjithë horizontin e jetës sonë. Po të dihej për secilin ora e vdekjes, atëhere ai do të kryente çdo gjë të ligë gjatë gjithë jetës së tij dhe në çastin e fundit do të pendohej. Por sa vlerë do të kishte një gjë e tillë? Njerëzit mëkatarë do të shtoheshin. Ja përse Perëndia, që çdo gjë e kryen me urtësi, na e fsheh çastin e vdekjes.

Disa herë ne themi që Perëndia nuk e ka llogaritur mirë çastin e vdekjes dhe e mori dikë përpara kohe. Sigurisht që ne nuk mund ta kuptojmë arrësyen përse Perëndia disa i mer më shpejt dhe disa të tjerë më vonë. Por një gjë është e qartë që Perëndia çdo gjë e kryen për interesin e shpirtit tonë, prandaj edhe vdekjen ia dërgon secilit në momentin e përshtatshëm. Vdekja për njerëzit e mirë është gëzim sepse i shpie ata drejt Parajsës, por edhe për të ligjtë është e dobishme, sepse i shkëput nga mëkati.

Vëllezër! Krishti i tha: “Mos qaj”- vejushës, e cila shpinte në varreza djalin e saj të vetëm. Por si është e mundur që të mos qajë një grua e ve që pas humbjes së bashkëshortit, humbi edhe mbështetjen e vetme të jetës së saj? Si të mos qajë ajo që mbeti e shkretë në këtë botë? Mos qani o njerëz për vdekjen trupore - na mëson Krishti, por të qani vetëm për pendesë dhe për shpëtimim e shpirtit. Mos qani me lotët e dëshpërimit, por të qani me lotët e pendimit, që të gjeni ngushëllim përpara vdekjes.

Ne të krishterët që besojmë në ngjalljen nuk duhet të qajmë për njerëzit tanë, sepse dëmtojmë veten tonë. Kjo botë është si një burg. Më thoni kur duhet të gëzohet njeriu kur hyn në burg apo kur del nga burgu? -Kur futet në burg ai duhet të qajë e hidhërohet, ndërsa kur del nga burgu duhet të gëzohet.

Kështu vëllezër mos u hidhëroni për njerëzit tuaj që kanë fjetur, por nëse i doni ata lutuni nëpër shërbesat përkujtimore duke e lehtësuar shpirtin e tyre, që të prehet atje ku prehen të drejtët. Eshhtë e natyrshme njeriu që lind duhet dhe të vdesë. Amin.

E DIELA E KATËRT E LLUKAIT (8, 5-15)

Doli mbjellësi të mbillte farën e tij; dhe ndërsa ai po mbillte, ca farë ra pranë udhës, dhe u shkel, dhe zogjtë e qiellit e hëngrën. Edhe tjetër ra mbi gur, dhe sapo mbiu u tha, sepse nuk kishte lagështirë. Edhe tjetër ra në mes të drizave, dhe si mbinë drizat bashkë me atë, e mbytën. Edhe tjetër ra në dhe të mirë, dhe si mbiu, dha pemë për një njëqind. Duke thënë këto, thërriste: Kush ka veshë për të dëgjuar, le të dëgjojë. Edhe nxënësit e tij e pyetnin, duke thënë: Ç'të jetë kjo paravoli? Edhe ai tha: Juve ju është dhënë të njihni fshehtësirat e mbretërisë së Perëndisë; po të tjerëve me paravoli, që duke parë të mos shohin edhe duke dëgjuar të mos kuptojnë. Edhe paravolia është kjo: Fara është fjala e Perëndisë. Ajo pranë udhës janë ata që dëgjojnë; pastaj vjen djalli dhe ngre fjalën prej zemrës së tyre, që të mos besojnë e të shpëtojnë. Edhe ajo mbi gur janë ata, të cilët, kur dëgjojnë, me gëzim e pranojnë fjalën; po këta s'kanë rrënjë; sepse ata besojnë për ca kohë, po në kohë ngasjeje largohen. Edhe ajo që ra tek drizat, këta janë ata që dëgjuan, po nga kujdesjet e nga pasuria dhe nga kënaqësitë e kësaj jete shkojnë e mbyten, e nuk bëjnë pemë. Edhe ajo që ra në dhe të mirë, këta janë ata që dëgjuan fjalën dhe e mbajnë në zemër të mirë e të pastër, dhe bëjnë pemë me durim.

PARAVOLIA E MBJELLËSIT

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Në Ungjillin e sotëm dëgjuat paravolinë e mbjellësit ku tregohet se një bujk shkoi për të mbjellë arën e tij. Ndërsa ishte duke mbjellur një pjesë e farës ra buzë rrugës dhe u shkel nga udhëtarët. Pjesa tjetër ra në gurishte dhe meqë nuk kishte lagështirë, mbiu por u tha menjëherë. Një sasi tjetër ra në ferra, të cilat ia zunë frymën. Pjesa e mbetur ra në tokë pjellore dhe kur mbiu dha fryte njëqindfish. Kjo ishte paravolia e mbjellësit, e cila është edhe paravolia e parë ungjillore që përdori Zoti dhe Shpëtimtari ynë Jisu Krishti. Por ç'farë kuptojmë me fjalën paravoli? Ato janë figura dhe shembuj që janë marrë nga natyra dhe jeta e përditëshme e njerëzve. Me anën e paravolive Krishti paraqiste të vërtetat e besimit. Por që ato të bëheshin të kuptueshme nga shpirtrat e njerëzve, ai jepte shembuj të thjeshtë. Le të kthehemi përsëri tek paravolia e mbjellësit. Fara që mbillet simbolizon Fjalën e Perëndisë, ndërsa mbjellësi është vetë Krishti, i cili me anë të predikimeve të tij, mbolli farën e besimit në zemrat e njerëzve.

Në rastin e parë zemrat e njerëzve qenë të ashpra e të ngurta si rruga që sado farë të hedhësh asnjëherë nuk ka për të mbirë. Ata që qëndrojnë përgjatë rrugës e dëgjojnë fjalën e Perëndisë, por ajo qëndron në sipërfaqe, më pas vjen djalli dhe ua mer fjalën nga zemrat e tyre, që ata të mos i besojnë doktrinës së Ungjillit dhe të mos shpëtojnë. Në rastin e dytë zemrat e njerëzve i ngjajnë tokës me gurë. Ata në fillim ë dëgjojnë me kënaqësi fjalën e Perëndisë, por besimi i tyre nuk është i thellë dhe i qëndrueshëm. Sapo shfaqen tundimet dhe vështirësitë entuziazmi i këtyre njerëzve shuhet dhe ata tërhiqen. Në rastin

e tretë simbolizon zemrat e atyre njerëzve, të cilët e dëgjojnë fjalën e Perëndisë dhe përpiqen për ta zbatuar, por ua zënë frymën shqetësimet, pasuritë, kënaqësitë e jetës dhe nuk u ngelet kohë për kultivimin e shpirtit. Tek këto zemra fjala e Perëndisë përsëri nuk jep fryte. Në këtë kategori futen ata njerëz që në një pjesë të shpirtit të tyre mbollën lulet aromatike të virtuteve të krishtera dhe bashkë me to kultivuan ferrat e mëkatit. Janë ata njerëz që njerin sy e drejtojnë nga qielli dhe tjetrin drejt baltës së botës. Rasti i fundit simbolizon njerëzit, zemra e të cilëve është tokë pjellore. Ata e dëgjuan me gëzim fjalën e Perëndisë dhe e ruajtën në zemrat e tyre. Paravolia e mbjellësit na kujton që secili prej nesh të shohi veten e tij dhe me ndershmëri e sinqeritet të përcaktojë se cilit rast i përket.

Vëllezër! Zemra e njeriut është si një arë, e cila edhe në qoftë se është e mbushur me gurë dhe gjemba, me vese e të meta, pasione dhe dëshira të liga, asnjëherë nuk duhet që ti humbim shpresat. Por ti lutemi gjithnjë Perëndisë, që të na e kultivojë këtë arë të çmuar që quhet shpirt njerëzor. Sepse edhe arra me gurë e gjemba po të kultivohet mund të bëhet tokë pjellore, kështu ndodh edhe me shpirtin njerëzor, nëse mbi të kalon plugu i dhimbjes dhe po të vaditet me lotët e pendesës atëhere ky shpirt do të zbutet dhe do të japë fryte. Ashtu siç kultivon bujku arën për ta mbjellë, edhe i krishteri duhet ta kultivojë shpirtin e tij që të mbijë fjala e Perëndisë dhe të japë frytet me anë të viryeteve hyjnore. Kultivimi i shpirtit me këto viryete bëhet vetëm duke studiuar Shkrimin e Shenjtë. Sado mëkatarë që të jemi vetëm duke lexuar Biblën do të na hapen sytë e besimit për të parë dritën e vërtetë.

Një evropian, pronar i madh tokash në Afrikën e Jugut, pa një bujk vendas që po lexonte Ungjillin dhe i tha me tallje: -

Ky libër nuk është për ty! - Si nuk është për mua, - iu përgjigj ai.... Pasi ka të shkruar edhe emrin tim aty brenda! -Emrin tënd? Ç'është kjo që thua...? -pa dëgjo se çfarë shkruan këtu: -Jisu Krishti erdhi në botë që të shpëtojë mëkatarët. E dëgjove? Mëkatarët! Një nga këta jam edhe unë.

Vëllezër! Le ta marim që sot vendimin për të studiuar Shkrimin e Shenjtë dhe do të kemi vetëm mbarësi në jetën tonë. Amin.

E DIELA E PESTË E LLUKAIT
(16, 19-31)

Edhe një njeri ishte i pasur, dhe vishej me purpur e me stoli të kuqe, duke gëzuar përditë ndriçim. Ishte dhe një i varfër që e kishte emrin Llazar, i cili dergjej pranë portës së atij plot me plagë, edhe dëshironte të ngopej me thërrimet që binin nga tryeza e të pasurit; por edhe qentë vinin e lëpinin plagët e tij. Edhe i varfëri vdiq dhe u pru nga engjëjt në gjirin e Abrahamit. Vdiq edhe i pasuri dhe u varros. Edhe në hadh, ku ishte në mundime, ngriti sytë e tij e sheh Abrahamin së largu, dhe Llazarin në gjirin e atij. Edhe ai thërriti e tha: O atë Abraham, përdëlleme, dhe dërgo Llazarin, që të lyejë majën e gishtit të tij në ujë, dhe të më ftohë gjuhën; sepse po mundohem në këtë flakë. Po Abrahami i tha: O djalë, kujtohu, se ti i more të mirat e tua në jetën tënde, dhe Llazari gjithashtu të këqijat; po tani ky prehet, e ti mundohesh. Edhe mbi gjithë këto, në mes nesh e jush është ngulur një pafundësi e madhe, që kështu ata që duan të shkojnë së këtejmi tek ju, të mos mundin, as të andejmit të kalojnë tek ne. Edhe ai tha: Të lutem pra, o atë, ta dërgosh atë në shtëpinë e tim eti, sepse kam pesë vëllezër; që të japë dëshmi ndër ata, që të mos vijnë edhe ata në këtë vend të mundimit. Abrahami i thotë: kanë Moisiun dhe profetët; le të dëgjojnë ata. Edhe ai tha: Jo, o atë Abraham; por në shkoftë ndonjë nga të vdekurit tek ata, do të pendohen. Edhe ai i tha: Në qoftë se nuk dëgjojnë Moisiun dhe profetët, as në u ngjalltë ndonjë nga të vdekurit, s'kanë për t'u bindur.

I PASURI DHE LLAZARI

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Paravolia e të pasurit dhe Llazarit, e cila u lëçit në Ungjillin e sotëm trajton një problem të mprehtë shoqëror, atë të pasurisë dhe varfërisë. Në të paraqiten dy skena tragjike, njëra zhvillohet në tokë dhe tjetra në qiell. E para zhvillohet në kohë, ndërsa e dyta në përjetësi. Këto skena u përkasin dy njerëzve: Llazari i varfër, i cili kaloi një jetë të përvuajtur duke duruar sëmundjet dhe urinë, por më në fund u shpërblye nga Perëndia, ndërsa i pasuri, i cili bënte një jetë lluksoze, pa ndjenjën e dashurisë u dënua. I varfëri Llazar përçmohej nga ambjenti i të pasurit, por kjo nuk e pengoi ta humbiste kuptimin e vërtetë të jetës, sepse në qiell ai do të fitonte përjetësinë. Vetëm në mbretërinë e Qiejve gjërat marin vendin që u takon sepse shumë nga ato që në tokë na duken të përkryera, lart në qiell e humbasin vlerën e tyre. Drejt përjetësive durojnë vetëm ato gjëra, që kanë brenda dashuri.

Vëllezër! Paravolia e sotme na flet qartë për vdekjen, sepse edhe Llazari i varfër, por edhe i pasuri një ditë vdiqën. Shpirtin e Llazarit pas vdekjes e morën engjëjt dhe e shpunë në gji të Abrahamit. Çdo njeri ka engjëjt mbrojtës, të cilët në momentin e vdekjes e marrin shpirtin dhe e drejtojnë tek Perëndia. E kundërta ndodh me shpirtrat e njerëzve që jetuan në mëkat, shpirtërat e tyre nëse vdesin pa u penduar i marrin djajtë dhe i shpien në had. I pasuri i lutej Abrahamit që ti dërgonte Llazarin dhe ti ftohë pak gjuhën sepse mendohej nëpër flakë. Shpirtërat e mëkatarëve, pas daljes nga trupi shkojnë në had. Hapësira që ekziston ndërmjet vdekjes dhe ardhjes së dytë

të Krishtit, quhet gjendje e ndërmjetme e shpirtave. Sipas Etërve të kishës hadi është një gjendje e ndërmjetme, është parashijimi i ferit, ku njeriu i nënshtrohet veprimit përvëlues të Perëndisë. Pra edhe mëkatarët iu nënshtrohen rezeve të Dritës hyjnore, por meqenëse vdesin të papenduar, dashurinë e Perëndisë e përjetojnë si zjarr, sepse nuk kanë sy shpirtërorë për ta përjetuar Dritën e Krishtit.

I pasuri e shikonte Llazarin në krahët e Abrahamit, por nuk kishte mundësi të merrte pjesë në harenë dhe lavdinë e Perëndisë. Lutjes të së pasurit, që Abrahami t'u dërgonte njerëzve Llazarin për t'u predikuar pendimin, ai iu përgjigj se përderisa njerëzit nuk e dëgjojnë Moisiun dhe Profetët, nuk kanë për t'u penduar kurrë. Në paravolinë e sotme na shfaqen në të njejtin vend dhe në të njejtn kohë dy personazhe krejtësisht të pabarabartë. Llazari që ka uri dhe vuan, ndërsa i pasuri që argëtohet me të ngrëna dhe të pira. Të njejtn dramë e shohim të përsëritet edhe në shoqërinë e sotme: Në të njejtin vend dhe në të njejtn kohë jetojnë disa njerëz jetojnë nëpër pallate lluksoze, ndërsa disa të tjerë nuk kanë një strehë ku të fusin kokën. Disa shëtisin me makina luksoze, ndërsa disa të tjerë me këpucë të shpuara.

Ndërsa në botën tjetër skenari ndryshon. I pasuri, i cili e pati shijuar jetën tashmë digjet përmes flakëve të hadit, ndërsa i varfëri Llazar gjendej atje ku prehen të drejtët, në krahët e Abrahamit. Përse duhet të ndodhte kjo? Ishte rezultati i provave që kishin dhënë në tokë. Gjatë jetës në tokë i pari u shpërblye i pasuri, me anën e pasurisë. Perëndia i dhuroi atij të gjitha të mirat e botës para dhe shërbëtorë e priste që ai të tregonte dashuri dhe njeridashje ndaj tyre, prandaj i dërgoi Llazarin e

varfër që ai ta mëshironte duke ia lehtësuar dhimbjen, por i pasuri nuk bëri asgjë nga ato që kërkonte Perëndia prej tij. Nga ana tjetër Perëndia e provoi Llazarin me anën e sëmundjeve, urisë, skamjes dhe varfërisë, por përfundimi i gjithë peripecive ishte i mrekullueshëm. Ai i përballoi të gjitha me durim dhe asnjëherë nuk e blasfemoi emrin e Zotit. Si shpërblim Perëndia e vendosi në krahët e Abrahamit. Për bukën e gojës vuante Llazari ndërsa ishte gjallë, pak ujë kërkonte i pasuri për të shuar etjen në qiell. Shpëtimi është frut i vullnetit, i përpjekjeve dhe i bindjes ndaj krijuesit. Zbatimi i porosive të Perëndisë na bën njerëz të ekuilibruar në këtë jetë dhe na përgatit për çastin e vdekjes që të jemi të gatshëm për të shkuar drejt Mbretërisë së Qiejve. Amin.

E DIELA E GJASHTË E LLUKAIT (8, 26-39)

Edhe me lundrën arritën në vendin e Gadarinëve, që është përtej Galileës. Edhe kur doli në tokë, i doli përpara një njeri prej qytetit, që kishte djaj prej shumë vjetësh, dhe rrobë nuk vishte, dhe në shtëpi nuk rrinte, po nëpër varre. Edhe kur pa Jisuin, bërtiti e i ra ndër këmbë, e me zë të madh tha: Ç'ke me mua, Jisu, bir i Perëndisë së Lartë? Të lutem, mos më mundo. Sepse ai urdhëroi frymën e ndyrë të dalë nga njeriu; sepse prej shumë vjetësh e kishte rrëmbyer, dhe lidhej me vargonj, dhe ruhej me hekura këmbësh; po ai i këpuste prangat, dhe sillej prej djallit nëpër shkretëtira. Edhe Jisui e pyeti, duke thënë: Si ta thonë emrin? Edhe ai i tha: Legjion; sepse kishin hyrë tek ai shumë djaj. Edhe i luteshin të mos i urdhëronte të shkonin në pafundësi. Edhe atje ishte një tufë e madhe derrash duke kullotur në mal; dhe i luteshin t'i linte të hyjnë tek ata; dhe ai i la. Edhe djajtë, si dolën prej njeriut, hynë te derrat; dhe tufa e derrave u hodh prej shkëmbit në liqen dhe u mbyt. Edhe kullotësit, kur panë se ç'u bë, ikën dhe shkuan e lajmëruan në qytet e nëpër ara. Edhe dolën të shihnin se ç'u bë; dhe erdhën te Jisui, dhe e gjetën njeriun, prej të cilit kishin dalë djajtë, duke ndenjtur pranë këmbëve të Jisuit, të veshur e të urtësuar; dhe u frikësuan. U treguan dhe ata që e panë, si shpëtoi i demonizuari. Edhe gjithë turma e vendeve rreth Gadarinëve i luteshin të ikë nga ata, sepse i kishte zënë frikë e madhe; dhe ai hyri në lundër, e u kthye. Edhe njeriu, prej të cilit kishin dalë djajtë, i lutej të jetë bashkë me të; po Jisui e lëshoi, duke thënë: Kthehu në shtëpinë tënde, dhe rrëfe gjithë

sa bëri Perëndia mbi ty. Edhe ai shkoi duke predikuar nëpër gjithë qytetin sa bëri Jisui mbi të.

I DEMONIZUARI

Vëllezër dhe motra më Krishtin

Jisu Krishti së bashku me dishepujt e tij, ndërsa po udhëtonin nëpër liqenin Jenisaret, arritën në vendin e Gergesinëve. Atje takuan një njeri fatkeq, i cili për shumë vjet kishte demonë, të cilët e torturonin. Ai nuk vishte rroba në trup, nuk jetonte në shtëpinë e vet, por në varreza. Të afërmit e lidhnin me zinxhirë që të mos u bënte keq njerëzve, por ai i këpuste ato dhe ikte nëpër vende të shkreta. Ai njeri ishte i demonizuar, sepse kishte djallin brenda tij.

-Por si ishte e mundur një gjë e tillë? -Revolta e parë brenda krijesave u bë në qiell, atëhere kur engjëlli i parë ngriti krye dhe u rebelua ndaj Perëndisë, duke humbur dashurinë. Nga egoizmi ai engjell u kthye në djall duke e humbur dhuratën e Perëndisë dhe ngeli i zhveshur. Kur pa se Perëndia krijoi njeriun, djalli e urrejti dhe u përpoq që ta zhvishte edhe atë dhe deri diku ia arriti qëllimit. Këtë e shohim tek i demonizuar i Ungjillit të sotëm ku demonët kishin hyrë brenda tij dhe e kishin zhveshur e terrorizuar duke ia ndryshuar karakterin dhe tjetërsuar identitetin. Sapo Jisu Krishti e pa atë njeri e pyeti si e quanin? -Ai iu përgjigj: -Legjion. Në fakt folën shpirtrat e ligë me gojën e të demonizuarit. Legjion do të thotë regjiment ushtarësh dhe ai quhej i tillë sepse shumë demonë e kishin sunduar. Sigurisht që ai më parë kish pasur një emër tjetër, por atë çast tha të vërtetën sepse demonët e kishin shpërfytyruar, e kishin tjetërsuar

duke ia ndryshuar identitetin. Në këtë mënyrë e katandis djalli njeriun, duke e zhveshur nga çdo gjë, duke i ndryshuar emrin e duke e transformuar në njeri të demonizuar.

Vëllezër! -Nëse Krishti do të pyeste çdonjerin nga ne: - Si quhesh? -Çfarë përgjigje do të mund t'i jepnim ne vallë? Do t'i thonim atij emrin tonë të pagëzimit, apo ndonjë emër tjetër? -A nuk do të ishte më e drejtë që ti thonim Krishtit të vërtetën. Unë quhem inatçi, sepse jam i zemëruar me vëllanë tim. Unë quhem i padrejti, sepse i bëra të afërmit një padrejtësi. Unë quhem egoisti etj. Kjo pra është e vërteta e hidhur sepse edhe neve shpesh sundohemi nga demonët, por nëqoftëse e pranojmë dhe e pohojmë këtë gjë ashtu siç bëri i demonizuari i Ungjillit, atëherë do të shpëtojmë dhe do të rigjejmë vetveten. I demonizuari na e dha shembullin.

Një aspekt tjetër i Ungjillit të sotëm është edhe ndeshja e Krishtit me demonët. Ata i luten Krishtit dhe i përgjërohen që të mos i dërgojë në humnerën e skëterës së përjetshme, por t'i lërë ende të lirë që ta mundojnë njeriun. Demonët dridhen nga frika duke menduar për dënimin që i pret. Por çfarë ndodh me ata njerëz që nuk kanë frikë nga Perëndia? Ata dëgjojnë dhe nuk besojnë. Ne u themi atyre; -O njerëz ç'po bëni? Kanë frikë demonët dhe dridhen, ndërsa ju jeni kaq të pandjeshëm? Sepse skëterra nuk është vetëm një ide, por një e vërtetë. Është një realitet i tmerrshëm dhe i përjetshëm. Por njerëzit ndjekin pas djallin dhe ligësitë e tij. Ku do të përfundojnë vallë? -Me djallin në këtë jetë dhe me djallin në jetën tjetër. Natyrisht nuk e ka fajin djalli, vetë ne e kemi fajin sepse djalli ndikon tek ne por nuk na imponon nuk na dhunon. Ai vetëm e nxit të keqen

dhe na le të lirë që ta vazhdojmë atë. Pra në këtë rast duhet të gjykojmë veten tonë

Vëllezër, e çuditshme është kërkesa e njerëzve të krahinës së Gergerinëve ndaj Zotit. Ata i thonë atij që të largohet prej tyre, megjithëse e panë dashurinë e tij. U çliroi nga skllavëria e demonëve njeriun e tyre dhe bashkë me të i shpëtoi edhe ata vetë nga frika dhe terrori që shkaktonte i demonizuari në të gjithë krahinën. Por ata e dëbojnë Krishtin, sepse parapëlqejnë të jetojnë në mëkat. Për fat të mirë nuk mungojnë edhe ata që e pranuan Krishtin. “Njeriu prej të cilit kishin dalë demonët, i lutej Krishtit që të rrinte me të”. Ai donte ta ndiqte pas kudo. Kjo gjë tregon për mirënjohjen që ndjente ai për bamirësin e madh. Në këtë pikë, vëllezër secili prej nesh duhet të pyesi veten dhe të përgjigjet sinqerisht; -A jemi mirënjohës për mirësitë e Perëndisë? -Apo vetëm në çastet e vështira thërresim si Petro: “O Zot shpëtomë”. Cila do të jetë kërkesa jonë: Të rrijë Krishti brenda nesh apo të largohet prej nesh? Le të zëmë që sot një pozicion të ndërgjegjshëm ndaj tij. Amin.

E DIELA E SHTATË E LLUKAIT (8,41-56)

Edhe ja tek erdhi një njeri që quhej Jair - dhe ky ishte i pari i sinagogës - e ra ndër këmbët e Jisuit, e i lutej të hynte në shtëpinë e tij; sepse kishte një bijë të vetme, rreth dymbëdhjetë vjeç, dhe ajo po vdiste. Edhe ndërsa ai ishte duke shkuar, turmat po e shtrëngonin. Edhe një grua, që kishte rrjedhje gjaku dymbëdhjetë vjet, e cila kishte prishur gjithë pasurinë nëpër mjekët, po nuk mundi të shërohej as prej ndonjërit, u afrua nga prapa dhe preku cepin e rrobës së tij; dhe menjëherë iu ndal rrjedhja e gjakut. Edhe Jisui tha: Kush qe ai që më preku? Edhe ndërsa po mohonin të gjithë, Pjetri dhe ata që ishin bashkë me të thanë: Mjeshtë, turmat të shtypin e të shtrëngojnë, dhe ti thua: Kush qe ai që më preku? Po Jisui tha: Dikush më preku, sepse unë mora vesh se një fuqi doli prej meje. Edhe gruaja kur pa se nuk u fsheh dot, erdhi duke u dridhur, dhe i ra ndër këmbë, e i rrëfeu përpara gjithë popullit për çfarë pune e preku, dhe se u shërua përnjëherë. Edhe ai i tha asaj: Guxim, bijë, besimi yt të shpëtoi; shko në paqe. Edhe kur ai po fliste ende, vjen një njeri prej të parit të sinagogës e i thotë se jot bijë vdiq; mos e mundo mësuesin. Po Jisui kur dëgjoi, u përgjigj: Mos ki frikë; veç beso, dhe do të shpëtojë. Edhe si hyri në shtëpi, nuk la asnjë të hynte brenda, përveç Pjetrit dhe Jakovit dhe Joanit, dhe të atit të vajzës dhe së ëmës. Edhe të gjithë po qanin e ulërinin për atë. Edhe ai tha: Mos qani; nuk vdiq, por po fle. Edhe e përqeshnin, duke ditur se vdiq. Po ai, si i nxori jashtë të gjithë, e kapi prej dore, dhe thirri duke thënë: O vashëz, ngrihu. Edhe asaj i erdhi shpirti

prapë, dhe u ngrit përnjëherë; dhe Jisui urdhëroi t'i jepnin asaj të hajë. Edhe prindërit e saj u habitën; po ai i porositi të mos i thonë njeriu se ç'u bë.

DY MREKULLITË

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Ungjilli i sotëm na tregoi për dy mrekulli të Krishtit. Në fillim shëroi një trup të sëmurë dhe në vijim ngjalli një trup të vdekur. Ndërsa Jisui po predikonte në mes të një grumbulli njerëzish iu afrua kryetari i sinagogës, i cili quhej Jairos dhe i kërkoi të shkonte në shtëpinë e tij për t'i shëruar vajzën që ishte duke vdekur. Jisuit i erdhi keq dhe u nis menjëherë për në shtëpinë e tij. Nga pas e ndiqte turma e njerëzve që shtyeshin. Në mesin e turmës ishte edhe një grua e sëmurë e cila vuante prej shumë vjetësh, kishte shpenzuar gjithë pasurinë e saj për t'u kuruar por më kot. Megjithatë sapo pa Jisuin, i lindi një shpresë. Me kurajo dhe besim ajo çau turmën, preku rrobën e Jisuit dhe menjëherë u shërua.

Vëllezër, nëse e verrejme Ungjillin e sotëm nga tre këndvështrime të ndryshme do të dallojmë: Zotin, turmën që shtyhej dhe gruan e sëmurë që vuante. Nëse do përqëndrojmë shikimin tonë tek Krishti do të përjetojmë mrekullinë. Nëse do t'i afrohem turmës, njerëzit do na shtyjnë duke na flakur tutje. Nëse vëmë re fizionominë e gruas së sëmurë do të na vijë keq për të, sepse është një qenie njerëzore që vuan. Jisu Krishti shëroi një grua, e cila kishte dymbëdhjetë vjet që vuante nga një hemoragji aq e rëndë saqë asnjë mjek nuk kishte mundur që t'i bënte derman. Megjithatë ajo u shërua vetëm nga një prekje

e thjeshtë që i bëri rrobës së Krishtit. Pra vetëm marrdhënia jonë personale me Krishtin na bashkon me Perëndinë. Nëse nuk i çajmë turmat, të cilat na pengojnë për prekur Krishtin, atëhere nuk mbërrim në fronin e Perëndisë. Nëse nuk do të ecim me kurajo dhe besim drejt Krishtit, atëhere nuk do ta ndjejmë përdëllimin e ngrohtësinë e Perëndisë. Në momentin që të gjithë të pranishmit u mrekulluan nga shërimi i gruas, mbërriti dikush nga shtëpia e kryetarit të sinagogës dhe njoftoi se fëmija kishte vdekur dhe nuk ishte e nevojshme që të vinte Krishti. Megjithatë Krishti shkoi dhe sapo e kapi vajzën nga dora ajo u kthye në jetë.

Ungjilli i sotëm na tregon për dy shembuj, ku njerëzit shtrijnë dorën, prekin dikë dhe mrekullia realizohet. Në rastin e parë gruaja e sëmurë zgjati dorën drejt Jisuit dhe u shërua, ndërsa në të dytin Krishti preku vajzën e vogël dhe ajo u ngjall. Pikërisht edhe udhëtimi ynë i krishterë duhet të shoqërohet nga një veprim i dyfishtë. Duhet të zgjasim dorën për të prekur Krishtin dhe menjëherë do ta ndjejmë se edhe Krishti do të zgjasë dorën drejt nesh. Por dikush mund të pyesi: -Përse Zoti bën mrekullira dhe kur kryhen ato? Mrekullia është rezultat i besimit të njeriut apo është ajo që na shpie drejt besimit?

Përgjigja është se vetëm rruga e besimit është ajo që na shpie për të pranuar dhe jetuar mrekullitë e Zotit. Çelësin për përgjigjen e kësaj pyetje na e dha Krishti në Ungjillin e sotëm. Ai i tha gruas së sëmurë: “Shko në paqe bija ime se besimi yt të shëroi” dhe fjalët e tij ndaj kryetarit të sinagogës kur mësoi që e bija i kishte vdekur: “mos kij frikë, vetëm beso dhe vajza do të shpëtojë”. Besimi është ai që shpëton dhe sjell mrekullinë në jetën tonë. Këtë realitet e kishin ndjerë dishepujt

e Krishtit, atëhere kur i luteshin mësuesit të tyre duke i thënë: “Na e shto besimin”. Sado që e ndjejmë brenda vetes forcën e besimit, në momente të caktuara ai mund ta humbasë gjallërinë dhe të kthehet në besim formal. Disa njerëz i afrohen Krishtit për përfitime materiale, disa të tjerë i shtyn forca e zakonit, pasi kështu u edukuan nga prindërit, disa e ndjekin turmën pa ndonjë ndenjë përgjegjësie, por nuk mungojnë ata që i afrohen Krishtit me besim dhe me ndjenjë duke i premtuar se do ta ndjekin pas kudo dhe nuk do ta mohojnë kurrë. Le të zgjasim duart të prekim Krishtin dhe menjëherë do ta kuptojmë se edhe ai në të njëjtën kohë ka zgjatur duart drejt nesh për të na shëruar dhe për të na ngushëlluar. Amin

E DIELA E TETË E LLUKAIT (10, 25-37)

Edhe ja tek u ngrit një mësues ligji, duke e ngarë atë, e duke thënë: Mësues, ç'të bëj, që të trashëgoj jetën e përjetshme? Edhe ai i tha, Ç'është shkruar në ligj; si lexon? Edhe ai u përgjigj e tha: "Të duash Zotin Perëndinë tënd me gjithë zemrën tënde dhe me gjithë shpirtin tënd dhe me gjithë fuqinë tënde dhe me gjithë mendjen tënde" edhe "të afërmin tënd posi veten tënde". Edhe ai i tha: U përgjigje drejt; bëj këtë, dhe do të rrosh. Po ai, duke dashur të nxjerrë veten e tij të drejtë, i tha Jisuit: E cili më është i afërm? Edhe Jisui u përgjigj e tha: Një njeri zbriste nga Jerusalemi në Jeriko dhe ra në duar kusarësh, të cilët si e zhveshën dhe e bënë me plagë, ikën dhe e lanë gjysmë të vdekur. Edhe qëlloi të shkojë asaj udhe një prift; dhe kur e pa atë, shkoi nga ana tjetër. Kështu edhe një Levit, sa arriti në atë vend, erdhi e pa, dhe shkoi nga ana tjetër. Po një Samaritan, duke udhëtuar, erdhi në vendin ku ishte ai, dhe kur e pa, iu dhimbs, edhe erdhi pranë e i lidhi plagët, duke derdhur mbi to vaj e verë, dhe e hipi në kafshën e tij, dhe e solli në një bujtinë, e u kujdes për të. Edhe të nesërmen kur do të dilte, nxori dy dinarë e ia dha bujtinarit, dhe i tha: Kujdesu për këtë njeri; dhe ç'të prishësh më tepër, unë, kur të kthehem, do të t'i jap. Cili nga këta të tre të duket se u bë i afërmi i atij që ra në duart e kusarëve? Edhe ai i tha: Ai që bëri përdëllim për të. Jisuj pra i tha: Shko edhe ti bëj kështu.

SAMARITANI I MIRË

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Në pjesën e Ungjillit që u lexua sot, Shën Llukai na përshkruan paravolinë e samaritanit të mirë. Shkaku që Krishti e tha këtë paravoli u bë një mësues i ligjit, i cili e pyeti se çfarë duhej të bënte që të fitonte jetën e përjetëshme? Dhe pasi e mori përgjigjen e urtë; -Të duash së pari Perëndinë dhe së dyti të afërmin tënd, -komentuesi i ligjit i drejtoi Zotit pyetjen e dytë: -Cili është i afërmi im? Mësuesi i ligjit ia bëri këtë pyetje Krishtit, sepse në botën e atëhershme njeriu i afërm konsiderohej vetëm pjestari i familjes ose farefisi, ndërsa të tjerët konsideroheshin të huaj. Krishti, me paravolinë që i tregoi i dha atij të kuptonte se i afërmi ynë duhet konsideruar jo vetëm njeriu i familjes por çdo njeri, i njohur ose i panjohur, mik ose armik i yni dhe dashuria dhe njeridashja duhet të jenë njësoj për të gjithë njerëzit pa dallim.

Në paravolinë samaritani i mirë thuhet: “Një njeri zbriste nga Jeruzalemi për në Jeriko. Ndërsa po kalonte nëpër një rrugë të rrezikshme ra në duart e kusarëve, të cilët pasi e rrahën dhe e vodhën e lanë aty gjysmë të vdekur”. Krishti e filloi paravolinë me fjalët “një njeri” për të na dhënë të kuptojmë se njeriu është krijesa më e çmuar në këtë botë, pamvarësisht se kush është ai. Më pas tregon se ky njeri po zbriste nga Jeruzalemi për në Jeriko, pra nga një vend shpresëtar në një vend besëpak dhe se rruga ishte e shkretë e plot me rreziqe. Nuk është e rastësishme që Krishti i vendos ngjarjet e paravolisë në një vend të shkretë dhe të vetmuar. Ai kërkon të simbolizojë rënien e gjinisë

njerëzore, se njeriu ndihet i braktisur nga të tjerët dhe secili sheh vetëm interesat e veta.

Ky fakt vërtetohet në vazhdimin e paravolisë: “Kaloi nga ajo udhë një prift, i cili e pa të plagosurin, e kuptoi që ishte bashkatdhetari i tij, por u largua”. Nëse ai do ta prekte të plagosurin, nuk do të lejohej që të shërbente në tempull. Prifti në këtë rast mendoi vetëm për veten e tij, duke qenë në rregull me ligjin e Perëndisë dhe duke harruar nga njeridashjen. Më pas kaloi edhe një levit, por edhe ky u largua. Leviti ishte një besimtar, i cili shërbente në tempull duke ndihmuar priftërinjtë. Atij i erdhi keq për të plagosurin, megjithatë e braktisi pa e ndihmuar. Më pas nga ajo udhë kaloi një samaritan, i cili duke mos llogaritur rrezikun se mos kusarët ktheheshin përsëri, i ofroi ndihmë duke ia mjekuar plagët me vaj dhe verë. Më pas e hipi në kafshën e tij duke e shpënë në bujtinën më të afërt. Duhet theksuar se ai e njohu nga veshja që i plagosuri ishte një jude, por nuk mendoi për urrejtjen që i ndante samaritanët nga judenjtë, nuk mendoi as për rrezikun se mos kusarët e ndeshnin gjetë rrugës. Nevojitet guxim dhe trimëri që të sillet dikush njerëzishëm me armikun e tij.

Njëherë gjenerali Silvester Ugo po kalonte nëpër fushën e betejës. Papritur dëgjoi një klithmë. Ishte një ushtar armik i plagosur që kërkonte pak ujë. Gjenerali mori paguren, por në kohën që po matej për t’i dhënë të pinte, i plagosuri nxorri pistoletën dhe e qëlloi, por fatmirësisht pa e prekur. Gjenerali trim nuk u tërhoq. U përkul përsëri me paguren në dorë. Lipset guxim dhe heroizëm për të treguar dikush dashurinë për armikun. Për këtë edhe Zoti ynë Jisu Krishti predikonte: “Nëse

armiku yt ka uri, jepi të hajë, e në pastë etje, jepi të pijë” (Rromakëve 12, 20).

Sipas fjalëve të Krishtit i afërmi nuk konsiderohet vetëm miku dhe vëllai ynë por çdo njeri. Me anën e paravolisë së samaritanit të mirë Zoti ynë na tregoi se dashuria nuk njeh kufij. Jisu Krishti është i pari që me me këtë parim të lartë inaguroi një shoqëri të re, në të cilën ligji bazë është dashuria me anën e së cilës zhduken kufijtë shekullorë midis popujve, përçarjet e grindjet midis fiseve edhe njerëzve. Në shoqërinë e krishterë çdo besimtar është i ndërgjegjshëm dhe ka për detyrë të dojë e të ndihmojë çdo njeri të çdo lloj kategorie, të çdo race ose kombi që të jetë ai. Ai nuk duhet të pyesë se cili është i afërmi im. Përgjigjen e ka dhënë vetë Krishti.

Prandaj të dashur vëllezër, le të mbushim zemrat tona me dashuri dhe dhembshuri, le të jemi të ndjeshëm ndaj fatkeqësisë së tjetrit, cilido qoftë dhe le t’i gjendemi pranë si vëllezër për t’i dhënë ndihmën që mundemi. Shpëtimtari me paravolinë e Samaritanit të mirë na tregoi se si duhet të jetë dashuria dhe pjesëmarrja jonë në fatkeqësitë e të tjerëve. Të gjithë njerëzit duhet të jenë vëllezërit tanë. Tek dashuria edhe bamirësia jonë le të gjejë ngushëllim dhe ringjallje çdo shpirt fatkeq. I lumtur dhe i bekuar do të jetë ai që do të tregohet një samaritan i mirë me fjalët, veprat dhe shembullin e tij, duke ndihmuar të tjerët. Shoqëria jonë e sotme ka shumë halle dhe probleme prandaj nevojiten njerëz si samaritani i mirë. Zoti na ndriçoftë të tregohemi të tillë. Amin.

E DIELA E NENTË E LLUKAIT (12, 16-21)

Edhe u tha atyre një paravoli, duke thënë: Një njeriu të pasur i erdhën mbarë arat. Edhe mendohej me veten e tij, duke thënë: Ç'të bëj? Se s'kam ku të mbledh prodhimet e mia. Pastaj tha: Këtë kam për të bërë, do të prish grunarët e mi dhe do t'i bëj më të mëdhenj, dhe do të mbledh atje gjithë drithin tim dhe të mirat e mia. Edhe do t'i them shpirtit tim: O shpirt, ke shumë të mira që gjenden për shumë vjet; prehu, ha, pi, dhe gëzohu. Po Perëndia i tha: I marrë, këtë natë do të kërkojnë prej teje shpirtin tënd. Dhe të kujt do të jenë sa bërë gati? Kështu do të jetë ai që mbledh thesarë për veten e tij dhe nuk bëhet i pasur në Perëndinë.

PASURIA

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Në Ungjillin e sotëm flitet për një njeri të pasur, arrat e të cilit dhanë prodhim të bollshëm, mirëpo në vend që të kënaqej nga kjo, ai filloi të shqetësohej dhe të mërzitej dhe nuk dinte ç'të bënte me gjithë atë prodhim. Hambarët i kishte plot e përplot me prodhimet e viteve të tjera e nuk nxinin më. I pasuri vriste mendjen ditë e natë dhe ishte në siklet të madh. Më në fund vendosi që t'i prishte hambarët e vjetër e në vend të tyre të ndërtonte të tjerë më të mëdhenj dhe më të gjerë më qëllim që të grumbullonte gjithë prodhimet. Mirëpo ç'ndodhi? Atë natë vdiq...

Në mesin e errësirës së natës filloi një dialog i errët, i cili përfundoi në mënyrë tragjike. Një i pasur dialogon me veten e tij. Ç'farë duhet të bënte që të grumbullonte gjithë pasurinë e tij? Sigurisht duke u menduar shumë gjeti zgjidhjen më të errët, të cilën nuk mundi ta realizonte, sepse pikërisht atë natë ishte edhe epilogu i jetës së tij. Vdiq pra, pa e realizuar ëndrën e tij. Errësira e natës ia mori jetën të pasurit, sepse shpirti i tij kurrë nuk kishte parë dritë. I pasuri përveç pasurisë së tij nuk shihte asgjë tjetër. Ai nuk i kishte parë kurrë sytë e përlotur të jetimëve që vuanin, nuk kishte parë kurrë fukarenjtë e uritur që mundoheshin nga mëngjesi deri në mbrëmje për të siguruar bukën e gojës. Të tjera gjëra kishte parë e shijuar ai në jetë, pasurinë dhe kënaqësitë, por të gjitha këto përfunduan një ditë. I pasuri as që e kishte shkuar nëpër mend që ekzistonte edhe shpirti dhe nuk e kishte llogaritur vdekjen. Vërtet ai ishte mjaft i pasur materialisht, por ishte i varfër shpirtërisht. Atij as që i kishte shkuar në mendje se sa shpejt ikën pasuria dhe se vdekja i përmbys të gjitha ëndrat.

Kjo ngjarje tragjike është e evidente edhe në shoqërinë e sotme, sepse njerëzit të gjitha gjërat i masin me vlerën e parave. Të gjithë kemi plane në jetë, por ato nuk përfundojnë gjithnjë ashtu siç dëshirojmë ne. Disa ëndrra mbyten pa u bërë realitet e disa të tjera sapo fillojnë që të realizohen. Një nga shkaqet që i kotëson planet tona është vdekja, e cila kotësoi edhe planet egoiste të njeriut të pasur që lexuam në Ungjillin e sotëm. Pikërisht në kohën kur po mendonte se ç' do të bënte me gjithë atë pasuri që kishte, i erdhi momenti i vdekjes. Të vetmen gjë, të cilën ai nuk e kishte menduar ndonjëherë. Por më tragjikja është se vdiq në momentin që po mendonte vetëm për kënaqësitë

e jetës, pa u kujtuar për fukarenjtë që vuanin. Vdiq duke menduar të gremiste depot dhe në vend të tyre të ndërtonte magazina të mëdha për të grumbulluar drithin dhe nuk u kujtua se në botë kishte shumë njerëz që vuanin nga uria.

Vëllezër! Në jetën tonë kemi shumë plane. Ato plane, të cilat kanë brenda dashurinë sjellin jetë, ndërsa planet egoiste na shpien drejt vdekjes. Nëse i pasuri do të dialogonte me Perëndinë, atëhere në vend që ta grumbullonte drithin nëpër depo, duhej që t'ua shpërndante njerëzve që kishin nevojë. Në vend që të shijonte kënaqësitë e jetës, duhej të mendonte për fatkeqësitë e të tjerëve dhe atëhere do të gjente lumturinë e vërtetë. Pasaniku u dënua jo sepse kishte pasuri, por sepse nuk arriti ta kuptonte që të mirat materiale ia dhuroi Perëndia me qëllim që t'i administronte drejt, duke ndihmuar nevojtarët. Sigurisht që pasuria fitohet me punë, por përdorimi i keq i tyre bën që në vend të dashurisë në shpirtin e njeriut të mbizotërojë lakmia për më tepër.

Po të kishte mend në kokë dhe pak besim, pasaniku do ta kuptonte se të gjitha të mirat janë dhurata të Perëndisë, që dërgon shiun në tokë dhe prodhimet shtohen. Ai harroi që kjo jetë është e përkohshme dhe se ekziston vdekja. Harroi se trupi i tij është prej balte dhe në baltë do të kthehet, ndërsa shpirti është i pavdekshëm dhe qëllimi i jetës është virtyti, mirësia dhe njeridashja. Kur zemrat qëndrojnë të mbyllura përpara dhimbjes dhe fatkeqësive të njerëzve atëhere pasuria nuk ka vlerë. Prandaj edhe Krishti e përfundon paravolinë e tij me fjalët: “Kështu e pëson kushdo që mbledh thesare vetëm për vete”. Atje ku ka besim të fortë, do të ketë njerëz të pasur, të cilët do t'i mbushin depot e tyre me të mira, por këto do të jenë për të mirën e të

gjithë njerëzve, dhe pasanikët do të jenë të pasur më Zotin, me anën e veprave të mira të bamirësisë. Vetëm dashuria dhe besimi tek Perëndia do ta ruajë shpirtin e njeriut nga lakmia për pasuri, sepse Perëndia na ka krijuar të bëjmë vetëm vepra të mira dhe t'i përdëllejmë nevojtarët. Amin.

E DIELA E DHJETË E LLUKAIT (13, 10-17)

Edhe një të shtunë ishte duke mësuar njerëzit në një sinagogë. Edhe ja një grua që kishte frymë sëmundjeje tetëmbëdhjetë vjet, dhe ishte kërrusur e nuk mundej fare të ngrihej drejt. Edhe Jisui kur e pa, e thirri dhe i tha: Grua, je e çliruar prej sëmundjes sate. Edhe vuri duart mbi të, dhe ajo menjëherë u drejtua, dhe lavdëronte Perëndinë. Po i pari i sinagogës u përgjigj me zemërim, sepse Jisui ditën e shtunë e shëroi, dhe i thoshte turmës: Gjashtë ditë janë, në të cilat duhet të punoni; ndër këto pra ejani e shërohuni e jo ditën e shtunë. Zoti pra u përgjigj e i tha: Hipokrit, gjithësecili prej jush ditën e shtunë a nuk zgjidh kaun e tij a gomarin e tij nga grazhdi, edhe e sjell e i jep ujë? Edhe kjo që është bijë e Abrahamit, të cilën ja tek e pati lidhur satanai tetëmbëdhjetë vjet, a nuk duhej të zgjidhej prej kësaj lidhjeje ditën e shtunë? Edhe ndërsa ai po thoshte këto, gjithë ata që i dilnin kundër turpëroheshin; dhe gjithë turma gëzohej për gjithë punët e lavdërueshme që bëheshin prej tij.

SMIRA

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Në Ungjillin e sotëm pamë se Krishti i mësonte njerëzit çdo ditë. I mësonte nëpër male, fusha, fshatra dhe qytete, veçse të shtunave shkonte nëpër sinagoga. E shtuna ishte ditë pushimi për hebrenjtë sepse atë ditë ata mblidheshin dhe dëgjonin fjalën e Perëndisë. Pikërisht gjatë një dite të tillë adhurimi, Krishti

bëri një mrekulli. Ai shëroi një grua të sëmurë. Trupi i saj që ishte kërrusur si ndonjë gjysmë harku, u bë përsëri i drejtë si selvi dhe ajo menjëherë filloi të lavdëronte Perëndinë. Krishti e shpërbleu atë grua sepse admiroi durimin dhe devocionin që kishte ajo për të adhuruar Perëndinë. Megjithëse e kërrusur ajo vinte me besim dhe shprestari në sinagogë dhe mrekullia nuk vonoi. Në mes të kësaj atmosfere entuzjazmi dhe gëzimi diçka stononte. Ishte kryetari i sinagogës, të cilit nuk i pëlqeu kjo gjë sepse ishte e shtunë. Këtë ditë hebrenjtë e kishin ditë faljeje dhe nuk duhej të bënin asnjë punë duke zbatuar porositë e dekalogut që thote: “Gjashtë ditë të javës punoni, por ditën e shtatë t’ia kushtoni adhurimit të Perëndisë”.

Vëllezër! Pjesa e Ungjillit që u lëçit sot na sjell dy tipa njerëzish me karakter të kundërt: një grua të thjeshtë e shpresëtare, e cila u gëzua nga mrekullia dhe kryetarin e sinagogës, i cili u dëshpërua përse Krishti shëroi të shtunën. Kryetari i sinagogës i pa njerëzit që admironin Krishtin dhe u mbush me smirë. Zoti e shëroi atë grua fatkeqe! - A kishte bamirësi më të madhe nga kjo? Kryetari i sinagogës në vend të gëzohej dhe të falenderonte Perëndinë për mrekullinë që u bë, u ngrit nga vendi dhe shfryu urrejtjen ndaj Krishtit: “Sot e gjetët rastin të vini e të shëroni? Java ka gjashtë ditë që lejohet të punoni dhe atëhere të shëroni dhe jo të shtunën”. Ai nuk mund ta kuptonte që shërimi nuk është punë, por bamirësi. Shërimi është vepër shenjtërimi e ditës së pushimit. Ai nuk dëshiron që të vazhdojnë shërimet sepse nuk do të lavdërohet emri i Perëndisë. Nga njera anë hiqet si shpresëtar duke kërkuar me rreptësi zbatimin e ditës së pushimit dhe nga ana tjetër përdor çdo lloj dinakërie dhe hipokrizie për të ulur autoritetin e Krishtit.

Krishti i përgjigjet: “Hipokrit, a nuk e zgjidh ti kaun apo gomarin ditën e shtunë dhe e çon për të pirë ujë?” Tu japësh ujë kafshëve lejohet dhe nuk lejohet që kjo grua shpresëtare të shërohet nga sëmundja që e mundonte prej tetëmbëdhjetë vjetësh. Atëhere kryetari i sinagogës u zu ngushtë dhe u tërhoq mënjanë. Tipa të tillë si kryetari i sinagogës që nën maskën e mbrojtjes të së vërtetës fshehin qëllime egoiste, interesa personale, synime të dobëta, smirë, e urrejtje ka mjaft në shoqërinë e sotme. Këta tipa që ndryshe paraqiten dhe ndryshe janë, që flasin për ideale të larta, por në shpirtin e tyre nuk gjen asnjë shenjë mirësie, Krishti do t’i kritikojë si hipokritë.

Vëllezër! Sa gjë e keqe është smira! Ai njeri që ka smirë urren dhe nuk e do të mirën. Mund të sjellim si shembull kryetarin e sinagogës, i cili u revoltua nga mrekullia. Kjo është pasoja e parë e smirës. Njeriu ziliqar torturohet dhe tiranizohet kur punët e të tjerëve shkojnë mirë. Vini re tregtarët, të cilëve nuk u vjen mirë që tjetrit përkrah tyre i shitet malli. Smira është torturë e vërtetë. Vjedhësi ndoshta mund të kënaqet me atë që ka vjedhur, llupësi me një drekë të mirë, apo kopraci kur gjen monedhën e humbur, por njeriu ziliqar nuk mund ta kënaqi kurrë pasionin e tij, sepse ai nuk mund të dallojë pasionin e vërtetë. Ziliqari përdor çdo mjet të turpshëm dhe të pandershëm për ta dëmtuar atë që ka zili. Gjatë sistemit totalitar, në vendin tonë sa e sa njerëz u burgosën dhe u internuan prej smirës! Të gjithë njohim njerëz të persekutuar nga zilia e të fuqishmëve. Por edhe vetë Zotin tonë Jisu Krishtin a nuk e kryqëzuan prej smirës?

Vëllezër! Të gjithë kemi smirë, kush më shumë dhe kush më pak na ka prekur kjo sëmundje. Le të kujdesemi për veten

tonë për ta korrigjuar këtë pasion të tmerrshëm. Të mos hidhërohemi me harenë e të tjerëve, por të gëzohemi kur ata gëzojnë. Amin.

E DIELA E NJËMBËDHJETË E LLUKAIT (14, 16-24)

Edhe ai i tha atij: Një njeri bëri një darkë të madhe dhe ftoi shumë. Edhe në kohën e darkës dërgoi shërbëtorin e tij që t'u thoshte atyre që ishin ftuar. Ejani, se tani të gjitha janë gati. Por të gjithë zunë si prej një mendjeje të hiqeshin mënjanë. I pari i tha: Bleva një arë dhe kam nevojë të dal e ta shoh; të lutem të më kesh të hequr nga darka. Edhe një tjetër tha: Bleva pesë pendë qe dhe po shkoj t'i provoj; të lutem, të më kesh të hequr nga darka. Edhe një tjetër tha: Mora grua dhe prandaj nuk mund të vij. Edhe ai shërbëtori erdhi dhe ia tregoi të zotit këto. Atëherë i zoti i shtëpisë u zemërua, e i tha shërbëtorit të tij: Dil shpejt nëpër rrugët e nëpër udhët e qytetit, dhe sill këtu brenda të varfërit e të paralizuarit e të çalët e të verbërit. Edhe shërbëtori tha: Zotni, u bë siç urdhërove, po ende ka vend. Edhe zotëria i tha shërbëtorit: Dil nëpër udhët e nëpër gardhet dhe nxiti të hyjnë, që të mbushet shtëpia ime. Sepse po ju them juve, se asnjë nga ata njerëzit që qenë ftuar nuk do të provojë darkën time.

DARKA E MBRETËRISË

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Paravolia e Ungjillit të sotëm flet për një darkë madhështore, në të cilën ftohen të marrin pjesë gjithë njerëzit. Kjo është darka e Mbretërisë së Perëndisë, në të cilën jemi ftuar të gjithë. Por të ftuarit nuk i përgjigjen ftesës duke nxjerë justifikime të ndryshme. I pari nxori justifikimin se bleu një arë

dhe duhet të shkojë e ta shohë. Mos vallë nuk kishte mundësi që të shkonte një ditë tjetër? Në këtë grup njerëzish futen të gjithë ata që e vrasim mendjen vetëm për pasurinë. Blejnë dhe shesin duke ia përkushtuar shpirtin e tyre parasë dhe nuk u ngelet kohë për të mirat shpirtërore, që janë të përjetshme.

I dyti u justifikua se bleu pesë pendë që dhe do të shkonte t'i provonte. Ky njeri ishte joshur prej tregtisë dhe simbolizon ata që janë nënshtruar kënaqësive trupore dhe nuk gjejnë fuqi shpirtërore për të jetuar në mënyrë të ndershme dhe të virtytshme. I treti tha se ka krijuar familje dhe nuk mund të marrë pjesë në Darkën e Perëndisë. Ky njeri bëri gabimin më të madh, sepse brenda në familje duhet ta kërkojë Perëndinë, në mënyrë që shtëpia e tij të ketë themele të qëndrueshme. Ato familje që nuk mbështeten tek Perëndia nuk mund të kenë jetë të qetë bashkshortore dhe edukim të shëndoshë të fëmijëve të tyre.

Vëllezër! Le ta marim seriozisht darkën e madhe të Mbretërisë së Qiejve. Le t'i lëmë mënjanë justifikimet dhe shfajësimet, sepse Perëndia na ka ftuar për një jetë të virtytshme. Nuk jemi të ftuar për baltën e kësaj bote, por për të shijuar kënaqësitë qiellore të jetës së përjetëshme. Le të mos joshemi pas tatëpjetës së jetës materiale dhe të pashpirtshme. Në darkën e mbretërisë së Perëndisë jemi të ftuar të gjithë. Të parët Perëndia ftoi hebrenjtë, me qëllim që të bëhen edukatorë dhe udhërrëfyes të popujve të tjerë drejt Perëndisë. Por për fat të keq, ata jo vetëm nuk iu përgjigjën ftesës, por i keqtrajuan profetët dhe shenjtorët. Më në fund bënë edhe krimin më të tmerrshëm duke kryqëzuar Jisu Krishtin.

Megjithatë Krishti i ftoi të gjitha kombet pa përjashtim në darkën e Mbretërisë së Perëndisë. Për këtë bën fjalë edhe Ungjilli i sotëm. Perëndia urdhëroi që të ftohen të gjithë pa përjashtim, ata që gjendeshin nëpër sheshe, rrugë, shkolla, fabrika etj. Këtë ftesë Perëndia na e bën edhe neve për të marrë pjesë në darkën e përjetshme qiellore. Atje do të shohim aq sa askush nuk ka parë dhe aq sa askush nuk ka dëgjuar. Por që të marrim pjesë në darkën e qiellit duhet të kungohemi vazhdimisht me darkën toksore që na ofron kisha në çdo Liturgji Hyjnore. Që të gjithë jemi të ftuar në momentin kur thuhet: “Me frikë Perëndie, besë dhe dashuri, afrohuni”. Sidomos tani që po afrojnë Krishtlindjet, duhet të rrëfehemi dhe të pendohemi për mëkatet tona me zemër të dërmuar dhe të përlulur.

Pas njeriut të pasur dhe bujar, fshihet vetë Perëndia, kurse darka që u pregatit për ne është tryeza shpirtërore, që sollti në botë Zoti Krisht. Është sakrifica e tij, është lënia e mëkateve për të hyrë në Mbretërinë e Qiejve. Në këtë tryezë hyjnore Perëndia i fton gjithë njerëzit, sepse kërkon shpëtimin e të gjithëve. Ashtu si i zoti i shtëpisë dërgoi shërbëtorin e tij për të lajmëruar miqtë e tij që të vijnë në tryezë, po ashtu Perëndia dërgon njerëz, të cilët ftojnë të tjerët në Darkën Mistike. Dërgoi Krishtin, apostujt, etërit etj.

Vëllezër! Krishti na fton të gjithëve në darkën e madhe të Mbretërisë së Tij, por jeta jonë materiale, egoizmi dhe dëshirat tona nuk na lenë që ta shijojmë darkën qiellore. Përse të humbasim kohë? Darka e madhe e dashurisë së Perëndisë na pret.... Ashtu siç thotë edhe apostulli Pavli: “Tani është koha e përshtatshme, sepse erdhi dita e shpëtimit”.

E DIELA E DYMBËDHJETË E LLUKAIT (17, 12-19)

Edhe kur po hynte në një fshat, takuan me të dhjetë burra leprozë, të cilët qëndruan nga larg. Edhe ata ngritën zërin, duke thënë: Jisu, mjeshtër, përdëllena. Edhe ai kur i pa, u tha atyre: Shkoni e rrëfeni veten tuaj tek priftërinjtë. Edhe ata duke shkuar u pastruan. Edhe një nga ata, kur pa se u shërua, u kthye duke lavdëruar Perëndinë me zë të madh, edhe ra përmbys në këmbët e tij, dhe e falënderoi; dhe ai ishte Samaritan. Edhe Jisui u përgjigj e tha: A nuk u pastruan të dhjetët? Po të nëntët ku janë? Nuk u gjendën të tjerë të kthehen që t'i japin lavdi Perëndisë, veç ky prej tjetër kombi? Edhe i tha: Ngrihu, e shko; besimi yt të shpëtoi.

SHËRIMI I LEBROZËVE

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Në Ungjillin e sotëm bëhet fjalë për shërimin e dhjetë lebrozëve. Ata jetonin të veçuar nga shoqëria, sepse sëmundja e tyre konsiderohej shumë e rrezikshme. Megjithatë ata iu afruan Jisuit, sepse kishin dëgjuar për dashurinë e tij për të gjithë njerëzit pa dallim. Kishin dëgjuar për mrekullitë e tij, prandaj iu afruan me besim se do t'i shëronte. Megjithatë ata i qëndruan larg Jisuit dhe thirrën: “Mjeshtër, Jisu ki mëshirë për ne”. Megjithatë Jisui nuk i shëroi menjëherë, por u tha që të paraqiten tek priftërinjtë, për të provuar bindjen dhe besimin e tyre. Rrugës tek po shkonin kuptuan se ishin shëruar. Mrekullia tashmë kishte

ndodhur dhe ata ishin shëruar nga sëmundja e tmershme që i mundante prej vitesh.

Ata menjëherë vrapuan, për të sjellë lajmin e gëzueshëm tek familjet e tyre dhe vetëm njeri prej tyre u kthye që ta falenderonte mirëbërësin. Nga dhjetë lebrozë, që u shëruan vetëm njeri prej tyre u kujtua se duhej të falenderonte dikë. Sigurisht edhe nëntë të tjerët duhet ta falenderonin Jisuin, por entuzjazmi i përkohshëm i largoi nga bamirësi i tyre. Ata vrapuan tek të afërmit dhe jo drejt Jisuit.

Vëllezër! Mosmirënjohjen e ndeshim kudo. Shumë besimtarë i luten Perëndisë sa herë ndihen keq dhe kur çdo gjë stabilizohet, atëhere e harrojnë Perëndinë e jepen pas kënaqësive të çastit. Njeriu i sotëm dëshiron vetëm që të marrë dhe jo të japë duke e harruar mirënjohjen për dhuratat që ka marrë. Kjo e bën që ta humbasi vlerën përpara bamirësve të tij duke u kthyer në mosmirënjohës. Pikërisht ky qëndrim i mosmirënjohjes, e detyroi ungjillorin Lluka të na kujtojë me paravolinë e sotme të shërimit të dhjetë lebrozëve, nga të cilët vetëm njeri u kthye për të falenderuar Krishtin. Krishtërimi na kultivon ndjenjën e mirënjohjes dhe të falenderimit, ashtu siç na mëson edhe apostull Pavli: “Falenderoni çdo gjë, por mbi të gjitha falenderoni Perëndinë”.

Të dhjetë lebrozët i thirrën Zotit: “Ti që na njeh mëshirona”. Ata përdorën këto fjalë sepse e dinin që vetëm Shpëtimtari e kuptonte dramën e tyre. Sepse krijuesi e di se sa vuan njeriu nga sëmundja. Vetëm ai e di se sa e rëndë është që jetojmë të veçuar nga njerëzit e tjerë. Prandaj iu lutën që t’i ndihmonte. Pikërisht në këtë moment duket qartë komunikimi dhe marrdhënia e tyre me Perëndinë. Edhe ne sot mund të

thërresim fort: “O Zot që e njeh dramën tonë, dhimbjet tona, varfërinë tonë, na ndihmo. Ti që e di se sa të vetmuar jemi, por edhe sa sëmundje ka rreth nesh, na ndihmo dhe na shëro”.

Vëllëzër! Falenderimi duhet të zerë vend në lutjet tona duke u përpjekur që më shumë të falenderojmë se sa të kërkojmë. Sa herë na ndodh që dikush na bën një nder dhe ne nuk i jemi mirënjohës dhe nuk e falenderojmë. Të mos jemi mëndjemëdhenj, por njerëz të përvuilur dhe t’i falenderojmë të gjithë bamirësit tanë, duke filluar nga prindërit që na dhanë jetën, miqtë që na falin dashurinë, mësuesit që na mësojnë etj. Asgjë nuk na ndalon që t’i falenderojmë, me fjalë ose me letër duke shprehur mirënjohjen tonë. Le të përvuilemi që sot, të falenderojmë Perëndinë për bekimet që na ka dhënë. Amin.

E DIELA E TREMBËDHJETË E LLUKAIT (18, 18-27)

Edhe një i parë e pyeti, duke thënë: Mësues i mirë, ç'të bëj që të trashëgoj jetë të përjetshme? Edhe Jisui i tha: Ç'më thua i mirë? Asnjë nuk është i mirë, përveçse një, Perëndia. Ti i di porositë: “Mos shkel kurorën; Mos vrit; Mos vidh; Mos jep dëshmi të rreme; Ndero atin tënd dhe nënën tënde”. Edhe ai tha: Të gjitha këto i kam ruajtur që në rininë time. Edhe Jisui, kur dëgjoi këto, i tha: Edhe diçka të mungon, shit gjithë ç'ke dhe ndajua të varfërve, dhe do të kesh thesar në qiell; dhe eja, e ndiqmë pas. Por ai, kur dëgjoi këto, u hidhërua; sepse ishte fort i pasur. Edhe Jisui, kur pa se u hidhërua, tha: Sa me vështirësi do të hyjnë në mbretërinë e Perëndisë ata që kanë pasuri! Sepse më kollaj është të hyjë gamilja nëpër vrimën e gjilpërës, se një i pasur të hyjë në mbretërinë e Perëndisë. Edhe ata që dëgjuan thanë: E kush mund të shpëtojë? Edhe ai tha: Të pamundurat për njerëzit janë të mundura për Perëndinë.

I RIU PASANIK

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Në Ungjillin e sotëm një i ri pasanik e pyeti Jisuin: “Mësues, çfarë duhet të bëj që ta trashëgoj jetën e përjetshme?”. Dhe Jisui iu përgjigj: “Ti i njeh urdhërimet, mos shkel kurorën, mos vidh, mos thuaj dëshmi të rreme, ndero atin dhe nënën tënde etj”. Djaloshi i thotë: -Të gjitha këto i kam zbatuar. Jisui e ngacmoi akoma më tej: “Të mungon akoma një gjë, shit

gjithçka që ke dhe jepua të varfërve. Kështu do të kesh një thesar në qiell”. Por i pasuri nuk pranoi dhe u mërzit shumë. Atëhere Jisui tha: “Më lehtë mund të kalojë deveja në vrimën e gjilpërës se i pasuri të hyjë në Mbretërinë e Perëndisë”.

Vëllezër! Ungjilli i sotëm na tregoi për një të pasur, i cili ia kishte kaluar mirë në tokë dhe të njëjntën gjë dëshironte ta vazhdonte edhe në përjetësi. Prandaj ai u afrua tek burimi i përjetësisë që është Jisu Krishti, për të marrë mësimet e duhura. Ai i kishte zbatuar porositë e Perëndisë, por kur erdhi momenti të shiste pasurinë e tij, nuk pranoi. Vërtet djaloshi i pasur kishte duar të pastra, sepse asnjëherë nuk kishte vjedhur, nuk kishte vrarë etj, por ai kishte një të metë, nuk i donte njerëzit që vuanin. Krishti na do që vërtet të jemi me duar të pastra, por ato të jenë të mbushura me vepra dashurie dhe bamirësie. Po të shohim me vëmendje vargun e Ungjillit do të kuptojmë: “Njeriu erdhi tek Jisui duke e ngacmuar me pyetje”. Shumë njerëz i janë afruar Jisuit për shkaqe të ndryshme. Disa i janë afruar për ta njohur, të tjerë për t’i kërkuar diçka, disa për tu bërë dishepuj të tij, të tjerë për t’u shëruar dhe disa për ta tradhëtuar. Historia e Krishtëritimit i njeh me emra këta njerëz për shembull apostull Andrea iu afrua Krishtit për t’u bërë dishepull i tij, prandaj u quajt i parëthirruri. Thomai nuk donte që ta besonte dhe Juda do ta tradhëtonte, ndërsa i pasuri i Ungjillit të sotëm donte që ta ngacmonte.

Krishti me çdonjerin prej tyre u soll në mënyrë analoge. Kjo ka ndodhur gjithnjë me Krishtin, gjithë sa vinin me besim e me zemër janë bekuar, ndërsa ata që i afrohen me dinakëri dhe për ta ngacmuar janë shkatërruar. Po ne si i afrohem Krishtit? Vetë Krishti e ka thënë mjaft qartë: “Ai që beson në mua nuk

do të mbesë në errësirë por do të ketë jetën e përjetëshme”. Vërtetë ai që beson më Krishtin jeton në përjetësi, prandaj edhe i pasuri i Ungjillit të sotëm iu drejtua Krishtit që të mësonte se ç’ duhej të bënte që të fitonte përjetësinë. Kur Krishti i tha që duhej të mohonte pasurinë dhe të ecte bashkë me të, ai u dëshpërua shumë. Fatkeqësisht disa njerëz nuk ndoqën Krishtin. Ata preferuan të përkohshmen dhe jo të përjetshmen, preferuan errësirën dhe jo dritën, preferuan gënjeshtrenë dhe jo të vërtetën. Një gabim i djaloshit të pasur ishte konceptimi mdërmjet të sotmes dhe përjetësisë. Ai mendonte se jeta e njeriut kufizohet vetëm ndërmjet lindjes dhe vdekjes duke e lënë mënjanë oqeanin e pafund të përjetësisë. Gabim mendojmë edhe ne kur kohën e masim me të tashmen dhe të ardhmen duke krijuar përshtypjen se koha që jetojmë u përket vetëm kënaqësive të përkohshme dhe harrohet prespektiva e përjetësisë. Jisu Krishti na e ka thënë qartë: “Unë jam në mes tuaj dhe Mbretëria e Perëndisë ka filluar”. Ajo nuk është çështje që i përket së ardhmes, por është realiteti i sotëm. Të gjithë ata që e kanë pranuar Ungjillin e Zotit janë në Mbretërinë e Perëndisë. E jetojnë dhe e ndjejnë atë duke ditur se do ta kenë në jetë të jetëve.

Vëllezër! Përse vallë edhe ne duhet ta konsiderojmë Mbretërinë e Qiejve si diçka që pritet në të ardhmen? Pikërisht tani, duke marrë pjesë në Liturgjinë Hyjnore ne jemi brenda përjetësisë. Koha që ikën është vetëm një pikë uji nga oqeani i pafund i përjetësisë. Adhurimi i Perëndisë është në funksion të përjetësisë. Adhurojmë Zotin e përjetshëm dhe nëpërmjet lutjeve tona kujtojmë “Tani e përherë e në jetë të jetëve”. Amin.

E DIELA E KATËRMBËDHJETË E LLUKAIT (18, 35-43)

Edhe kur ai u afrua në Jeriko, një i verbër po rrinte pranë udhës duke lypur, edhe kur dëgjoji turmën duke shkuar, pyeste: Ç'është kjo? Edhe i treguan se po shkon Jisu Nazaretasi. Edhe ai thirri duke thënë: Jisu, bir i Davidit, përdëllemë. Edhe ata që shkonin përpara e qortonin që të pushojë; po ai shumë më tepër thërriste: Bir i Davidit, përdëllemë. Edhe Jisui qëndroi, dhe urdhëroi ta sjellin tek ai; dhe ai, si u afrua, e pyeti, duke thënë: ç'do të të bëj? Edhe ai tha: Zot, të hap sytë e të shoh. Edhe Jisui i tha: Hap sytë e shih; besimi yt të shpëtoi. Edhe menjëherë hapi sytë e pa, dhe i vinte pas duke lavdëruar Perëndinë; dhe gjithë populli kur pa, i dha lavdi Perëndisë.

I VERBËRI I JERIKOSË

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Ekzistojnë mjaft gjëra në jetë, të cilat kur janë bashkë veprojnë më me energji, veçse kur ato i ndajmë nga njera-tjetra, e humbasin vlerën e tyre. E nejtja gjë ndodh me besimin dhe dashurinë. Është vërtetuar se atje ku besimi shoqërohet me dashuri, mund të ndodhin çudira. Këtë fakt e vërtetojnë ngjarjet e Ungjillit të sotëm. Ndërsa Jisui po i afrohej Jerikosë, një i verbër ishte ulur përgjatë udhës dhe po lypte lëmoshë. Kur dëgjoji se po kalonte turma me njerëz ai pyeti se ç'po ndodhte. I thanë se po kalonte Jisui nga Nazareti. Atëherë ai bërriti: “O Jisu, Bir i Davidit, ki mëshirë për mua”. Njerëzit që qenë përpara

tij i thanë të pushonte, por ai thërriste më fort: “O Jisu mëshiomë”.

Vëllezër! Le të ndalemi pak dhe të analizojmë këto vargje: -Një i verbër i thërriste Krishtit për ndihmë, veçse njerëzit e shtynjë dhe i thonë të heshtë. Ata njerëz dëshironin të kënaqnin vetëm veten e tyre, duke u shtyrë kush e kush ta prekte Krishtin dhe nuk treguan interes për të verbërin. Në fakt ata njerëz besonin verbërisht tek Krishti, sepse besimi i tyre nuk shoqërohej nga dashuria për bashkëqytetarin e tyre. Besimi pa dashuri është i vdekur.

Një herë një Skocez kishte një varkë dhe transportonte udhëtarët përmes një liqeni të Skocisë. Ai kishte gdhendur tek të dyja anët e varkës fjalët: “Besim” dhe “Vepra”. Një udhëtar e pyeti se ç’kuptim kishin ato fjalë. Ai e morri njerën rremë ku ishte gdhendur fjala “Besim”, ia dha udhëtarit duke i thënë: Jepi varkës! Dhe varka filloi të lëvizë, duke u anuar dhe duke u rotulluar! Më pas i thotë: -Mere edhe rremën tjetër, atje ku është gdhendur fjala “Vepër” dhe jepi fort me të dyja. Atëherë varka filloi të lëvizë shpejt dhe e sigurt. Pra nga kjo histori arrijmë në konkluzionin se: “besimi pa vepra nuk është asgjë”.

Heroi i Ungjillit të sotëm është një i verbër. Ai vërtet kishte humbur dritën e syve, por nuk kishte humbur durimin. E pikërisht duke pasur besim të plotë tek Krishti, ai mundi të rigjente dritën e tij. Në çastin që të gjithë njerëzit shtyheshin, e nuk e ndihmonin, ai këmbënguli që të takonte Krishtin edhe fitoi. Nëse nuk do të këmbëngulte duke thirrur fort nuk do të kishte mundur që të takonte dritëdhënësin. Atëherë Krishti ndaloi dhe urdhëroi që ta sillnin pranë. Ç’farë dëshiron të bëj për ty? Dhe ai i tha: “Zot, dua dritën e syve”. Krishti, i cili

është dashuria vetë i tha: “Merre dritën e syve, besimi yt të shëroi”. Në çast mori dritën e syve dhe e ndiqte Krishtin duke lavdëruar Perëndinë.

Vëllezër! Sa u lartësua i verbëri i Jerikosë, përballë atyre njerëzve që i thonin të heshtë duke ja mbyllur rrugën për të takuar Krishtin? Ndarja e besimit nga dashuria është katastrofë e vërtetë. Mjaft të krishterë vijnë në Kishë me besim e shprestari dhe nga ana tjetër ata nuk i ndihmojnë bashkëqytetarët e tyre, nuk mbështesin njerëzit që kanë nevojë. Nëse duam të gjallërojmë jetën tonë shpirtërore, duhet ta mbushim atë me dashuri. E vetëm me këtë mënyrë do të kemi mundësi që të shohim dritën e vërtetë, ashtu siç ndodhi me të verbërin e Ungjillit. Kjo mrekulli erdhi si rezultat i lutjeve të të verbërit. Ai u lut me besim dhe është e natyrshme se ai që kërkon diçka nga Perëndia duhet më parë të besojë se ka për ta marrë atë që kërkon. Këtë gjë bëni edhe juve, mos u tundni në besim dhe mos e humbni shpresën. Kërkoni nga Perëndia që t’u shpëtojë nga ndonjë e keqe. I kërkoni Perëndisë që t’u ç’lirojë nga pasionet e dobëta që mundojnë shpirtin tuaj. Kërkojini që t’u bëjë trashëgimtarë të jetës së përjetëshme. E të jeni të sigurt se Perëndia do t’ua japi të gjitha. Do t’ua plotësojë të gjitha, vetëm nëse besoni me gjithë zemër.

Këtë gjë bëri edhe i verbëri i Ungjillit të sotëm dhe fitoi. Vetë Zoti Krisht ka thënë: “Lypni e do t’u jepet, kërkoni e do të gjeni, trokisni e do t’u hapen”. E jo vetëm njëherë, por shumë herë ashtu siç na mëson edhe apostull Pavli në letrën e tij dërguar Selanikasve: “Lutuni pa pushim”. Lutja është shpëtimi jonë, përikja e jetës sonë, ruajtësi i shpirtit tonë. Le të lutemi pra me

besim të pandërprerë e të jemi të sigurt se çdo gjë do të na jepet. Amin.

E DIELA E PESËMBËDHJETË E LLUKAIT (19, 1-10)

Edhe Jisui hyri e shkonte nëpër Jeriko. Edhe ja një njeri i quajtur me emrin Zakhe, i cili ishte kryetagrambledhës; dhe ishte i pasur. Edhe kërkonte të shihte Jisuin se cili është; po nuk mundej nga turma, sepse ishte i vogël në shtat. Edhe u sul përpara e hipi mbi një dru mani që ta shihte, sepse nga ajo udhë do të shkonte. Edhe Jisui, si erdhi në atë vend, ngriti sytë dhe e pa atë, dhe i tha: Zakhe, zbrit shpejt; sepse sot unë do të qëndroj në shtëpinë tënde. Edhe ai zbriti shpejt dhe e priti duke u gëzuar. Edhe të gjithë kur panë murmurisnin, duke thënë se hyri të rrijë te një njeri mëkatar. Edhe Zakheu qëndroi e i tha Zotit: Ja, o Zot, gjysmën e pasurisë sime tek po ua jap të varfërve, dhe në i kam marrë gjë njeriu me përdhunë, ia kthej për një katër.

Edhe Jisui i tha se sot u bë shpëtim në këtë shtëpi, sepse edhe ky është bir i Abrahamit. Sepse Biri i njeriut erdhi të kërkojë e të shpëtojë të humburën.

PENGESAT PËR TË GJETUR KRISHTIN

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Në Ungjillin e sotëm flitet për dëshirën e madhe që kishte kryedoganieri i Jerikosë, Zaktheu për të parë Krishtin. Por për të mbërritur deri tek ai, hasi shumë pengesa, të cilat me vullnet dhe durim i kaloi. Me të vërtetë për të kërkuar dhe gjetur Perëndinë do të hasim shumë pengesa, por nuk duhet ta humbim durimin dhe shpresën, se do të jetë Krishti që do të na ftojë.

Njëherë kur Zoti kalonte nëpër qytetin e Jerihosë, një kryedoganier i quajtur Zakthe, dëshironte që ta shihte, por turma e njerëzve e pengonte sepse ai ishte i shkurtër. Prandaj vrapoi dhe u ngjit në një pemë për ta parë. Sapo mbërriti Krishti në atë vend, ngriti sytë dhe e pa. “Zakthe, zbrit shpejt sepse unë sot dua të qëndroj në shtëpinë tënde”. Zaktheu zbriti me gëzim dhe e priti në shtëpinë e vet.

Vëllezër! Ashtu siç e dëgjuat edhe më sipër, Zaktheu ishte trupvogël dhe njerëzit që shoqëronin Jisuin qenë të shumë të dhe ai jo vetëm që nuk mund ta takonte, por as edhe të kishte mundësi ta shihte. Kjo ishte pengesa e pare, por dëshira e zjartë për të takuar Krishtin i dha kurajo e guzim. Prandaj ai u ngjit në pemë derisa arriti të shihte Jisuin. Pa mendoni që Zaktheu ishte kryedoganier dhe kishte një pozitë të lartë shoqërore, megjithatë nuk pyeti se çfarë do të thoshte bota, por flijoi egoizmin e tij, çau turmën dhe u ngjit në majë të pemës për të parë Krishtin.

Rasti i kryedoganierit Zakthe është evident në shoqërinë e sotme. Sa e sa njerëz duke menduar “se çfarë do të thotë bota” qëndrojnë larg Krishtit? Talljet dhe të qeshurat e atyre që qëndrojnë larg Perëndisë, bëhen shkak për të na penguar në kërkimin e Jisuit, por kryedoganieri i Jerikosë na e dha shembullin. Lypset guxim dhe vendosmëri që dikush të gjejë Krishtin. Le të flasim tani për pengesën e dytë. Kjo është diçka e brendshme, prandaj është më e vështirë për tu kapërcyer. Zaktheu ishte kryedoganier dhe siç e dimë në epokën e atëhershme doganieri ishte vjedhës, ndërsa kryedoganieri ishte kryehajdut. Prandaj atij i duhet të shkundë nga supet peshën e rëndë të padrejtësive, që i rëndojnë ndërgjegjen.

Sapo e pa Krishtin, akulli i zemrës filloi t' i shkrijë duke filluar të pendohet për mëkatet që kishte bërë. Ai kishte shumë pasuri, por nuk ishte i lumtur prandaj kërkonte të shihte Jisuin. Brenda shpirtit të tij ekzistonte një boshllëk i madh, të cilin vetëm njohja me Jisuin do ta mbushte. Por fillimi i kësaj miqësie kishte disa pengesa për të arritur tek Krishti. Fjalët e Krishtit ia rrëzuan perden që i mbulonte veprat mëkatore të së kaluarës dhe me sytë e shpirtit ai shihte njerëzit e vobekët që kishte grabitur, jetimët që i kishte lenë zhveshur dhe vejushat, ndaj të cilave qe treguar i padrejtë. Tashmë shpirti i tij u kthye në amvon të fjalëve të Krishtit dhe ai u pendua. Vendosi që gjithë pasurinë t'ua shpërndante të varfërve dhe i premtoi Krishtit se atje ku kishte grabitur me dhunë do t'ua shpaguante katërfish. Në këtë mënyrë ndërmjet Zaktheut dhe Jisuit lidhet një miqësi e përherëshme. Tashmë që ai njohu Krishtin dhe dashurinë e Atit, dëshiron t' i shohi të gjithë njerëzit si vëllezërit e tij.

Vëllezër! Edhe ne shumë takime do të bëjmë në jetë, ashtu siç bëri edhe Zaktheu, disa nga të cilat do të kenë dobi e të tjerat jo. Por ai që do të mund të na e sjellë lumturinë e vërtetë do të jetë takimi ynë me Krishtin. Nëse nuk e kemi bërë këtë, nuk duhet që të humbasim kohë. Por të kemi kujdes që ky takim të jetë i pastër dhe i singertë. A e kërkojmë Perëndinë? Ai që e kërkon atë me dëshirë dhe dliresë do ta gjejë, ashtu si Zaktheu. Do t' i zbulohet vetë Krishti. Amin.

E DIELA E GJASHTËMBËDHJETË E LLUKAIT (18, 10-14)

Dy njerëz u ngjitën në tempull që të faleshin; njëri ishte Farise dhe tjetri tagrambledhës. Fariseu ndenji e falej me veten e tij, duke thënë: O Perëndi, të faleminderit, se nuk jam si njerëzit e tjerë, rrëmbyes, të paudhë, të përdalë, ose edhe si ky tagrambledhës. Agjëroj dy herë në javë, jap të dhjetën nga gjithë ç'kam. Edhe tagrambledhësi kishte ndenjur larg e nuk donte as sytë të ngrinte përpjetë në qiell, po rrihte krahërorin e tij duke thënë: O Perëndi, përdëllemë mua mëkatarin. Po ju them juve, se ky zbriti në shtëpinë e tij më i drejtësuar se ai, sepse kushdo që ngre lart veten e tij, do të përulet; dhe ai që përul veten e tij, do të ngrihet lart.

FARISEU DHE TARGAMLEDHËSI

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Kisha jonë e shenjtë, duke dashur të na ndihmojë në ecurinë e jetës shpirtërore, në ciklin vjetor të të kremteve, ka caktuar periudhën e Triodhit, e cila fillon sot me të dielën e fariseut dhe targambledhësit. Triodhi është një libër i shenjtë i kishës, në të cilin flitet për bamirësitë e Perëndisë, që nga krijimi e deri në ngjalljen e Zotit dhe Shpëtimtarit tonë Jisu Krishtit. Kjo periudhë është e përshtatshme për t'u lutur dhe për t'u penduar, duke kultivuar virtytin dhe njëkohësisht duke luftuar pasionet. Qëllimi i Triodhit është që përpjekjet tona shpirtërore të jenë më të theksuara, për të mposhtur pasionet dhe mëkatin, me qëllim që të përgatitemi më mirë për kremtimin dhe

pjesëmarrjen e drejtpërdrejtë në pësimet dhe ngjalljen e Zotit Krisht. Prandaj edhe e diela e parë e Triodhit i është kushtuar paravolisë së fariseut dhe targambledhësit, për të na kujtuar se mjeti i parë për të fituar shpëtimin e shpirtit tonë është përulësia, ndërsa e kundërta e saj mendjemadhësia është pengesa më e madhe. Kjo vërtetohet me sjelljet dhe qëndrimet e tyre.

Në Ungjillin e sotëm përshkruhen qartë dy tipa krejtësisht të kundërt. I pari është fariseu, i cili qëndron në mes të kishës dhe i lutet Perëndisë: “O Zot të falenderoj që nuk jam si njerëzit e tjerë, të padrejtë e grabitqarë, kreshmoj dy herë në javë e jap një të dhjetën. Ndërsa tipi tjetër është një targambledhës, vjedhës dhe mashtrues, i cili me shpirt të dërmuar dhe të përlur, i lutet Perëndisë, për t’i falur mëkatet, por ai i skuqur nga turpi nuk mund të shqiptojë më shumë se tri fjalë: “O Perëndi, përdëllemë mua mëkatarin”.

Kisha jonë jo pa qëllim e ka vendosur këtë paravoli në fillim të Triodhit, sepse kërkon që t’i ruajë të krishterët nga krenaria dhe mendjemadhësia e fariseut duke u kultivuar përlësinë e targambledhësit. Por ç’është përlësia? Përlësia është me të vërtetë cilësi hyjnore. Perëndia është i përlur sepse është i përkryer. Por si mund të bëhet një i krishterë i përlur? Vetëm duke ndjekur shembullin e Krishtit, me përlësinë e Tij hyjnore. Duke ndjekur shembullin e Krishtit, i cili thotë: “Mësoni nga unë që jam i ëmbël dhe i përlur në zemër”. Prandaj periudha e keshmës fillon me lutje për të kërkuar përlësinë, që është fillimi i pendimit të vërtetë. Shembullin na e dha targambledhësi i paravolisë së sotme, i cili e ndjeu veten fajtor që u largua nga ligji i Perëndisë, prandaj u pendua duke thënë: “O Perëndi mëshiro më mua mëkatarin”. Një lutje e shkurtër dhe e thjeshtë,

që shpreh gjendjen e tij shpirtërore. Perëndia i dëgjon ato fjalë që dalin nga thellësia e zemrës dhe janë të sinqerta. Nga kjo paravoli mësojmë se: “Ai që do të lartohet do të ulet dhe ai që do të përulet do të lartohet”. Fariseu kreshmonte, jepte lëmosha, zbatonte ligjin, por atij i mungonte përulësia, prandaj mbeti i huaj për Perëndinë.

Vëllezër! Ungjilli i sotëm na ndihmoi të njohim një farise të panjohur, sigurisht jo për atë që na flet paravolia e fariseut dhe e targambledhësit, e cila u lëçit nga amvoni, por sot duhet të njohim një tip tjetër fariseu që është krenaria dhe mendjemadhësia jonë. Në lidhje me këtë shkurtorja e ditës na thotë: “Evitoni kapadaillëkun e fariseut dhe pranoni madhështinë e fjalëve të përulura të targambledhësit”. Le të pendohemi dhe të përulemi, në mënyrë që Perëndia të tregohet i mëshirshëm me ne.

E DIELA E SHTATËMBËDHJETË E LLUKAIT (15, 11-32)

Një njeri kishte dy bij. Edhe më i vogli nga ata i tha të atit: Atë, jepmë pjesën e pasurisë që më takon të marr. Edhe ai ua ndau pasurinë. Edhe pas pak ditësh më i vogli mblodhi gjithë ç'pati, e iku në dhe të huaj në një vend të largët; dhe atje shpërndau pasurinë e tij duke shkuar jetë plangprishësi. Edhe si i prishi ai të gjitha, u bë një zi e madhe në atë vend, dhe ai zuri të mos kishte më. Atëherë shkoi e u ngjit pas një qytetari të atij vendi; dhe ky e dërgoi në arat e tij të kulloste derra. Edhe dëshironte të mbushte barkun e tij me lendet që hanin derrat; po askush nuk i jepte. Edhe si erdhi në vete, tha: Sa punëtorëve të tim eti u tepron bukë e unë po humbas nga uria! Do të ngrihem e do të shkoj tek im atë, dhe do t'i them: O atë, mëkatova në qiell dhe përpara teje, edhe nuk jam më i denjë të quhem biri yt. Më bëj si një nga punëtorët e tu. Edhe u ngrit e erdhi tek i ati. Edhe kur ai ishte ende larg, i ati e pa dhe i erdhi keq, dhe u sul dhe e përqafoi atë, dhe e puthi. Edhe i biri i tha: O atë, mëkatova në qiell dhe përpara teje, edhe nuk jam më i denjë të quhem biri yt. Po i ati u tha shërbëtorëve të tij: Nxirrni jashtë stolinë e parë dhe vishjani, dhe i vini unazë në dorë dhe këpucë në këmbët. Edhe sillni viçin e ushqyer dhe thereni, edhe le të hamë e të gëzohemi. Sepse ky biri im që i vdekur, e u ngjall përsëri; dhe që i humbur, e u gjet. Edhe zunë të gëzoheshin. Edhe djali më i madh ishte në arë; dhe kur erdhi e u afrua në shtëpi, dëgjoi këngë e valle. Edhe thirri një nga shërbëtorët dhe e pyeste: Ç'janë këto. Edhe ai i tha se ka ardhur yt vëlla, dhe yt atë theri viçin e ushqyer, sepse e priti të

shëndoshë. Edhe ai u zemërua dhe nuk donte të hynte brenda. I ati pra doli, e i lutej. Edhe ai u përgjigj e i tha të atit: Ja tek po të shërbej kaq vjet, dhe kurrë nuk dola nga urdhëri yt; dhe kurrë nuk më dhe një keq, që të gëzohem bashkë me miqtë e mi. Po kur erdhi ky yt bir që hëngri pasurinë bashkë me të përdalat, i there viçin e ushqyer. Edhe ai i tha: O djalë, ti je përherë bashkë me mua, dhe gjithë të miat janë të tuat. Edhe duhej të gëzoheshim e të ngazëlloheshim, sepse ky yt vëlla që i vdekur, e u ngjall përsëri; dhe që i humbur, e u gjet.

E PLANGPRISHËSIT

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Sot në të dielën e dytë të Triodhit u lëçit paravolia e djalit plangprishës, e cila është përkufizimi më i përsosur dhe përmbledhja më e goditur e gjithë Ungjillit. Në këtë paravoli skicohet revolta dhe rebelimi i njeriut, duke pasur si pasojë shthurjen dhe shkatërrimin, por tregohet edhe dashuria e pafund e Perëndisë, e cila përdëllen të gjithë ata që pendohen. Siç e dimë djali plangprishës u largua nga shtëpia e atit dhe u nis për në një vend të largët duke e harxhuar atje gjithë pasurinë. Miqtë kur e panë që nuk kishte më para e braktisën dhe për të filluan peripecitë e mbijetesës duke filluar punë si bari në një tufë derrash. Pra ai që ronte për mrekulli në shtëpinë e atit të vet, përfundoi në një shërbëtor të mjeruar. Ai që kishte një baba të dashur tashmë ka një padron të ashpër. Menjëherë ndërgjegjia e tij u zgjua dhe e kuptoi se ku ishte katandisur. Kujtoi me nostalgji shtëpinë e atit të tij dhe e ndjeu se e kishte hidhëruar babanë e mirë e të dhimbsur. Ashtu siç ishte i zhytur në mjerim

do të merte një vendim. -Do të kthehem tek babai, do t'i bie në gjunjë e do t'i them: -O atë unë mëkatova përpara teje dhe nuk jam më i denjë që të quhem biri yt.

Vëllezër dhe motra më Krishtin! Në paravolinë e djalit plangprishës secili nga ne sheh veten e tij, sepse kush më shumë e kush më pak kemi rënë në mëkate, të cilat na kanë larguar nga Perëndia. Atëhere ç' duhet të bëjmë? Të dëshpërohemi dhe të biem në pesimizëm? Jo. Paravolia e Ungjillit të sotëm na bën të shpresojmë, sepse sado të mëdha të jenë mëkatet e njeriut, Ati ynë qiellor do të na i falë dhe do të na pranojë përsëri me dashuri në gjirin e tij. Duhet ta pranojmë se të gjithë e kemi hidhëruar Perëndinë. Mëkatet na shpjen drejt shkatërrimit dhe shpërdorimit të pasurisë sonë shpirtërore, që na dhuroi Perëndia. Djali plangprishës kërkonte pavarësi dhe lumturi, por në vend të tyre gjeti poshtërim dhe varfëri. Për fat të keq, të shumë janë ata që mendojnë se largimi prej Perëndisë dhe përçmimi i fesë sjellin liri dhe lumturi. Ndoshta kjo është përshtypja që krijohet në fillim, por më pas mëkati sjell vetëm fatkeqësi dhe vuajtje. Me mbërritjen e djalit plangprishës në shtëpinë e Atit, ky i fundit u gëzua pa masë dhe urdhëroi për të therrur viçin e majmë, sepse djali i tij kishte humbur dhe tani u gjet. Rikthimi i një mëkatarit kremtohet hareshëm nga të gjithë, por më tepër gëzohet Perëndia, At, i cili sheh që t'i kthehet Biri i tij i humbur, për të cilin u flijua. Dashuria dhe përdëllimi i Perëndisë në këtë rast është kaq e madhe, saqë do të na i fali të gjitha.

Vëllezër! Le të mos dëshpërohemi kur biem në mëkat, por të pendohemi, ashtu si veproi djali plangprishës dhe menjëherë do ta ndjejmë praninë e Perëndisë. Do të na marrë përsëri në krahët e tij dhe nga hareja do të thërri "viçin e majmë"

domethënë Birin e tij të Vetëmlindur, për të na blatur në tryezën e Tij qiellore, me misteret e shenjta. Fragmenti ungjillor mbyllet me qëndrimin e zemëruar të djalit të madh, i cili kur dëgjoi hare në shtëpinë e tij, iu drejtua atit: “Kam kaq vite që punoj dhe nuk ta kam kthyer kurrë fjalën, megjithatë për mua nuk ke therrur as edhe një kec, ndërsa për atë që e shpenzoi gjithë pasurinë me ligësira, therre viçin e majmë”. Përgjigjja e atit ishte: “Bir, ti ke qenë gjithnjë me mua dhe çfarë pasurie kam është e jotja, ndërsa sot duhet të gëzohem sepse vëllai yt ishte i vdekur dhe u ngjall, ishte i humbur dhe u gjet”.

Biri i madh i paravolisë simbolizon të mëdhenjtë e sotëm, ata që gjoja iu nënshtrohen ligjeve dhe hiqen si dashamirës të fesë. A nuk janë edhe ata mëkatarë, rebelë e besëpakë? Shtirren si njerëz të mirë, por kanë smirë duke fshehur brenda tyre ligësinë. Ashtu si djali i madh i paravolisë, i cili në vend të gëzohej, u hidhërua atëhere kur vëllai i vogël plangprishës u kthye në shtëpinë e atit i penduar. Vëllezër! Të gjithë kemi nevojë për përdëllimin e Perëndisë. Nëse jemi plangprishës, na pret të pendohemi dhe të rikthehemi në shtëpinë e atit. Amin.

E DIELA E TË LIDHURIT TË MISHIT (MATEU 25, 31-46)

Edhe kur të vijë Biri i njeriut në lavdinë e tij, dhe gjithë engjëjt e shenjtë bashkë me të, atëherë do të rrijë mbi fronin e lavdisë së tij. Edhe do të mblidhen përpara tij gjithë kombet; dhe do t'i ndajë ata njërin nga tjetri, siç ndan bariu dhentë nga kecat. Edhe do të vërë dhentë në të djathtë dhe kecat në të majtë. Atëherë mbreti do t'u thotë atyre që rrinë në të djathtë të tij: Ejani të bekuarit e tim Eti, trashëgoni mbretërinë që është bërë gati për ju që kur se është themeluar bota. Sepse pata uri e më dhatë të ha; pata etje, e më dhatë të pi; i huaj isha, e më morët në shtëpi; i zhveshur, e më veshët; u sëmura, dhe erdhët të më shihni; isha në burg, dhe erdhët tek unë. Atëherë të drejtët do t'i përgjigjen, duke thënë: Zot, kur të pamë ty duke pasur uri e të ushqyem? Apo duke pasur etje, e të dhamë të pish? Edhe kur të pamë të huaj, e të morëm nëpër shtëpira? Apo të zhveshur, e të veshëm? Edhe kur të pamë të sëmurë ose në burg, dhe erdhëm tek ti? Edhe mbreti do të përgjigjet e do t'u thotë atyre: Me të vërtetë po ju them juve, gjithë sa i bëtë njërit prej këtyre vëllezërve të mi më të vegjël, ma keni bërë mua. Atëherë do t'u thotë edhe atyre që rrinë në të majtë: Ikni prej meje, të mallkuar, në zjarr të pasosur, që është bërë gati për djallin e për engjëjt e tij. Sepse pata uri, e s'më dhatë të ha; pata etje, e s'më dhatë të pi; isha i huaj, e nuk më morët brenda; i zhveshur, dhe nuk më veshët; i sëmurë e në burg, dhe nuk erdhët të më shihni. Atëherë do t'i përgjigjen edhe ata, duke thënë: Zot, kur të pamë ty duke pasur uri, a duke pasur etje, a të huaj, a të zhveshur, a të sëmurë, a në

burg, e nuk të shërbyem? Atëherë do t'u përgjigjet e do t'u thotë atyre: Me të vërtetë po ju them juve, gjithë sa nuk i bëtë njerit prej këtyre më të vegjëlve, as mua nuk ma keni bërë. Edhe këta do të shkojnë në mundim të përjetshëm; dhe të drejtët në jetë të përjetshme.

GJYKIMI I FUNDIT

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Ungjilli i së dielës së sotme na flet për gjykimin e fundit, i cili është i pashmangshëm për njeriun. Etërit e kishës jo pa qëllim e caktuan këtë të dielë menjëherë pas asaj të plangprishësit, për të na kujtuar që të zgjohemi nga gjumi i rëndë i mëkatit. Gjithashtu kjo e dielë quhet ndryshe edhe e diela e të lidhurit të mishit, për të na kufizuar nga kënaqësitë, dëfrimet e pakuptimta dhe të tregojmë më shumë dashuri për njerëzit që vuajnë.

Le të shohim se ç'na thonë vargjet e Ungjillit të sotëm: “Kur të vijë Biri i njeriut, pra Krishti, me tërë lavdinë e tij dhe do të shoqërohet nga engjëjt e shenjtë, atëhere Ai do të ulet në fronin e lavdisë së Tij për të gjykuar njerëzit. Atëhere do të grumbullohen përpara tij gjithë kombet e popujt e botës dhe do t'i ndajë njerëzit nga njeri-tjetri, ashtu siç ndan bariu delet nga dhitë. Dhe do t'i vendosi delet, domethënë njerëzit e drejtë, në të djathtë të Tij, ndërsa dhitë, domethënë mëkatarët, në të majtë”. Ungjilli i ditës paraqet ardhjen e dytë të Krishtit, atëhere kur Ai do të vijë përsëri në tokë për të gjykuar të gjallët e të vdekurit. Herën e parë kur erdhi në tokë, Perëndia u bë njeri për të shpëtuar njerëzimin, por njerëzit u treguan të pamëshirshëm duke e gjykuar Krishtin. Herën e dytë do të jetë

Krishti, Ai që do të gjykojë njerëzit. Gjykimi i Tij do të jetë me drejtësi dhe dashamirësi, jo siç e gjykuan njerëzit atë me ligësi.

Çasti i gjykimit do të jetë i tmerrshëm, sidomos për mëkatarët, sepse do t'u shfaqen të gjitha ligësitë përpara engjëjve dhe njerëzve. Ky çast do të jetë i hareshëm për njerëzit e drejtë, të cilët do të zënë vend në të djathtë të Atit. Askush nuk e di momentin e gjykimit të fundit, prandaj duhet të jemi kurdoherë të gatshëm. Por në ç'mënyrë do të gjykoheми? Këtë përgjigje na e jep përsëri Ungjilli i sotëm: "Ejani ju o të drejtë të trashëgoni mbretërinë e qiejve, sepse pata uri dhe më dhatë për të ngrënë, pata etje dhe më dhatë të pi, isha i huaj dhe më gjetët strehë, isha i zhveshur dhe më veshët, isha i sëmure dhe erdhët të më shihnit, isha në burg dhe më vizituat." Është pikërisht dashuria që duhet të kemi për çdo të vobektë që është në vështirësi. Humanizmi ynë do të jetë njësia matëse në çastin e gjykimit, sepse tek fytyra e çdo fukarai duhet të shohim vetë Krishtin dhe ta duam atë, sepse të gjithë njerëzit jemi vëllezër, të krijuar sipas shembëlltyrës së Perëndisë. Nëse marrëdhëniet tona janë të mbushura me dashuri, atëhere ato do të shfaqim dashurinë e pafund të Perëndisë.

Vëllezër! Neve sigirusht që do të na pëlqente ta krahasonim veten tonë me më të fuqishmit, me njerëz të famshëm e me rëndësi, ndërsa Krishti bëri të kundërtën duke e njësuar veten me më të dobëtit. Me këtë akt ai i dha njerëzimit orientimin e vërtetë, atë të barazisë dhe të vëllazërisë midis njerëzve duke thyer barrierat e pabarazisë e të përçmimit. Këtë e thotë mjaft qartë Ungjilli i sotëm: "Vërtet po ju them se çfarëdo që i keni bërë njërit prej vëllezërve të mi të varfër, ma keni bërë mua." Dashuria është ajo që do të gjykojë botën, sepse kush ka

dashuri jeton sipas vullnetit të Perëndisë. Ai që shfaq dashuri ndaj të afërmit, beson se duke treguar dashuri me të vobektin, tregohet bamirës edhe ndaj Krishtit. Vendimin për çastin e gjykimit e japim ne, me veprat tona, sepse të drejtët do të jenë në të djathtë të gjykatësit dhe do t'u thotë me gëzim: “Ejani o të bekuar të trashëgoni mbretërinë e qiejve, e cila është përgatitur për juve”. Ndërsa mëkatarëve do t'u drejtohet me fjalët: “Largohuni prej meje o të mallkuar, në zjarrin e perjetshëm”.

Vëllezër! Çasti i vendimit do të jetë i tmerrshëm dhe vendimi do të jetë i përjetshëm, përfundimtar e i pakthyeshëm. Bekim i përjetshëm për njerëzit e mirë dhe ata që u penduan, si dhe mallkim për ata që nuk pranuan të ndreqen. Le të tregohemi të kujdesshëm, sepse prej kësaj jete të përkohshme varet jeta jonë e amëshuar.

E DIELA E TË LIDHURIT TË DJATHIT (MATEU 6, 14-21)

Sepse nëse ua falni njerëzve fajet e tyre, do t'jua falë edhe juve Ati juaj qiellori. Po nëse nuk ua falni njerëzve fajet e tyre, as Ati juaj nuk do të falë fajet tuaja.

Edhe kur të agjëroni, mos u bëni të vrenjtur si hipokritët; sepse ata prishin fytyrat e tyre, që të duken ndër njerëzit se agjërojnë. Me të vërtetë po ju them juve, se ata e kanë marrë pagën e tyre. Por ti, kur të agjërosh, lyej kryet tënd, dhe laj fytyrën tënde;

që të mos dukesh tek njerëzit se agjëron, por tek Ati yt, që është në të fshehtë; dhe Ati yt që sheh fshehurazi, do të ta shpërblejë ty haptas. Mos mblidhni thesarë për veten tuaj mbi dhe, ku krimbi dhe ndryshku i prish, dhe ku vjedhësit rrëmojnë dhe vjedhin. Po mblidhni thesarë për veten tuaj në qiell, ku nuk i prish as krimb as ndryshk, dhe ku vjedhësit nuk rrëmojnë as vjedhin. Sepse ku është thesari juaj, atje do të jetë edhe zemra juaj.

FALJA

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Kur bëhet fjalë që të vizitojmë vende të bukura piktoreske e me vlera historike e kulturore si për shembull muzeume, ekspozita etj, na vevojitet patjetër të presim një biletë për të hyrë në to. Të njenjtën gjë bëjmë edhe atëhere kur dëshirojmë që të udhëtojmë diku. Sa më i largët që të jetë udhëtimi ynë, aq edhe më i madh do të jetë çmimi i biletës.

Gjithashtu, kur bëhet fjalë për të udhëtuar përgjatë kreshmëve të mëdha, me synimin për të arritur diku, drejt lartësive qiellore të përjetësisë, sigurisht na duhet një biletë, çmimin e së cilës na e dha udhërrëfyeni ynë Jisu Krishti, nëpërmjet Ungjillit të sotëm: “Nëse doni të udhëtoni drejt Mbretërisë së Qiejve duhet që t’i falni të gjithë, sepse falja është çmimi më i madh.” Falja është dhurata më e mirë për Perëndinë, sepse vetë Krishti, përpara se të sakrifikohej në Kryq, i fali gjithë armiqtë e tij. Nëse do të mendojmë edhe pak më thellë do të kuptojmë se ia vlen që t’ua falim të gjitha fajtorëve tanë, sepse edhe Perëndia do të na përdëllejë neve duke na i falur fajet tona ndaj të tjerëve. Njeriu që fal është i paqtuar me të gjithë dhe mund t’i shohi të gjithë në sy.

Vëllezër. Që nga e *Hëna e Bardhë* hymë në keshmët e mëdha dhe të gjitha të dielat që do të vijojnë, quhen nga kisha të *Dielt e Kreshmëve*. Çështja e keshmimit ka marrë përmasa të mëdha përgjatë historisë së njerëzimit. Keshma është shqyrtuar nga të gjitha shkencat, nga filozofia, psikologjia, mjekësia akoma edhe nga vetë feja, por asnjera nga këto nuk munda që t’i japi kuptimin e vërtetë. Këtë gjë e bëri realitet vetëm Jisu Krishti, nëpërmjet Ungjillit të Tij. Në fakt kuptimi i vërtetë i keshmëve i kalon kufijtë sipërfaqësor duke mbërritur deri në tjetllësitë e shpirtit të njeriut. Keshmimi tashmë mer karakter ontologjik dhe kthehet në ushtrim të trupit e të logjikës, sepse keshma kurrë nuk duhet që të konsiderohet si qëllim në vetvete, por ajo në realitet është vetëm një mjet, që na shpie drejt qëllimeve të larta.

Po ta vërrejmë me vëmendje keshma ka dy anë: -atë të jashtme dhe të brendshme. E para ka të bëjë me sasinë dhe

llojshmërinë e ushqimeve që bëhet fjalë të konsumojmë në mënyrë analoge me nevojat biologjike të çdo njeriu, sepse ndryshe do të kreshmojë një fëmijë nga një i rritur, një njeri i sëmurë nga një i shëndoshë, ose ai që jeton në temperaturën minus dyzetë gradë nga ai që jeton në temperaturën plus dyzetë gradë. Ndërsa ana e brendshme e kreshmimit ngelet gjithnjë i njëjntë, sepse qëllimi është një i vetëm, ushtrimi i trupit e i shpirtit. Me anë të kreshmimit ne pastrojmë pasionet dhe largojmë demonët, por që kreshma të ketë sa më shumë dobi, ajo duhet të shoqërohet me lutje të vazhdueshme e të pandërprera si dhe me vepra bamirëse. Jashtë këtyre kufinjve që përmendëm më sipër kreshma e humbet kuptimin e saj të vërtetë.

Njëherë në Antioki kishte rënë zija e bukës. Episkopi i Antiokisë Meleti u bëri thirrje të gjithë të pasurve që t'ua shpërndanin drithin të varfërve. Mjaft të pasur e bënë këtë. Veçse njeri prej tyre, i cili shquhej për hipokritiu përgjig se nuk kishte asgjë që të jepte, përveç lutjeve të tija për shpëtimin e qytetit nga zija e urisë. Atëherë Meleti urdhëroi që t'ia merrnin me forcë të gjitha ushqimet që kishte fshehur në bodrumin e tij, dhe i tha; -Tani do të zënë vend lutjet e tua, sepse do t'i bësh duke kreshmuar.

Kreshma siç e dimë u afirmua nga vetë Perëndia. Në Dhiatën e Re, i pari ishte Krishti, që kreshmoi për dyzetë ditë dhe në vazhdim filloi predikimin e Tij shpëtimtar në tokë. Por edhe nga Dhiatën e Vjetër dimë se Profeti Moisi përpara se të merrte dhjetë porositë nga Perëndia në Malin Sina, kreshmoi për dyzetë ditë. Sipas etërve të kishës, kreshma frenon pasionet, forcon njeriun shpirtërisht, nënshtron dhe dëbon demonët, jep

pendim, ndriçim dhe pastërti në shpirt. Duhet të nënvizojmë se kreshmimi duhet kuptuar drejt dhe do të ishte e udhës të këshillohemi me Atin tonë Shpirtëror, me qëllim që të shmangemi nga teprimet dhe ekzagjerimet.

Jetonte njëherë në një qytet të Aleksandrisë një njeri që kreshmonte shumë, aq sa të gjithë e lavdëronin. Fama e tij mbërriti deri tek Ava Zinomi. Atëhere, Avai e thirri dhe ai iu përgjigj ftesës. Pasi u përshëndetën u ulën së bashku. Avai filloi punën e tij të zakonshme dhe ora kalonte me një qetësi të plotë. Kreshmuesi, duke mos duruar dot pa folur, filloi të mërzitet dhe të bëhet nervoz. Më në fund, nuk duroi dot më dhe iu drejtua Avait: --Më jepni uratën tuaj Ava, se do të shkoj. Përse po largoheni?- e pyeti Avai. Ndiej një shtërngim në zemër dhe nuk po kuptoj se ç'po më ndodh. Kur isha në botë kreshmoja deri në mbrëmje dhe nuk kisha ndonjë vështirësi, ndërsa këtu nuk po duroj dot. -Në botë, iu përgjigj Avai, ushqeheshe nga veshët. Të ushqenin lavdërimet e njerëzve. Shko pra, larg nga lavdërimet dhe të punosh për virtytin fshehtazi dhe me mundim.

Vëllezër! Le ta mbyllim këtë çështje me fjalët kuptimplote të Shën Joan Gojartit: “Nuk duhet të kreshmojë vetëm trupi, barku apo goja prej ushqimeve materiale, por edhe shqisat e tjera prej ligësive dhe pasioneve. Duhet te argjërojnë veshët, sytë, duart, këmbët e për më tepër gjuha jonë”. Duke filluar që nesër hyjmë në periudhën e kreshmimit. Le të kreshmojmë të gjithë, në qoftë se nuk kemi arsye shendetësore. Ata që do ta mbajnë kreshmën, do të jenë të bekuar nga Perëndia, por njëmijë herë më të bekuar do të jenë ata që bashkë me me kreshmimin e trupit do të përpiqen edhe për kreshmimin

e shpirtit prej pasioneve. Le t'u urojmë të gjithëve keshmim të mbarë. Amin.

E DIELA E PARË E KRESHMËVE (JOANI 1, 44-52)

Të nesërmen Jisui deshi të dalë në Galile; dhe gjen Filipin e i thotë: Eja pas meje. Edhe Filipi ishte nga Betsaidaja, nga qyteti i Andreas dhe i Pjetrit. Filipi gjen Nathanailin, dhe i thotë: Kemi gjetur atë për të cilin shkroi Moisiu në ligj dhe profetët, të birin e Josifit nga Nazareti. Edhe Nathanaili i tha: A mund të dalë ndonjë gjë e mirë nga Nazareti? Filipi thotë: Eja dhe shih. Jisui pa Nathanailin duke ardhur tek ai, dhe thotë për të: Shih një Izraelit i vërtetë, tek i cili nuk ka gënjeshtër. Nathanaili i thotë: Që ku më njej? Jisui u përgjigj e i tha: Para se të të thërresë Filipi, kur ishe nën drurin e fikut, unë të pashë. Nathanaili u përgjigj e i thotë: Rabi, ti je Biri i Perëndisë, ti je mbreti i Izraelit. Jisui u përgjigj e i tha: Sepse të thashë se të pashë nën drurin e fikut beson? Do të shohësh më të mëdha se këto. Pastaj i thotë: Me të vërtetë, me të vërtetë po ju them juve, që tani e tutje do të shihni qiellin të hapur dhe engjëjt e Perëndisë duke u ngjitur e duke zbritur mbi të Birin e njeriut.

FITORJA E ORTODOKSISË

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Sot në të Dielën e parë të kreshmëve, ne kremtojmë triumfin e Ortodoksisë. Në këtë ditë kisha, përkujton fundin e luftës kundër ikonave dhe rivendosjen e tyre nëpër kisha nga perandoresha Teodora, më 11 mars të vitit 843. Në të Dielën e Ortodoksisë përkujtojmë martirët që u përdoqën për besimin,

prandaj edhe kjo e kremte është vendosur në kohën e kreshmëve, me qëllim që të na frymëzojë gjatë kësaj periudhe, duke përballuar pasionet dhe tundimet.

Tradita e vjetër na thotë se gjatë kohës që Jisu Krishti ngjitej drejt Golgotës, shpresëtarja Veronika i dha një shami për të fshirë djersët. Në këtë “Shami të Shenjtë” ngeli imazhi i Jisuit dhe kjo u cilësua si ikona e parë kristiane. Gjithashtu sipas traditës Ungjillori Luka ka bërë ikonën e parë të Virgjëreshës Mari. Në vitet e persekutimeve të kishës, ikonat qenë të pakta dhe mbaheshin në fshehtësi në shtëpitë dhe katakombet e të krishterëve, por në kohën e Kostandinit të Madh kur krishtërimi u shpall si fe e lirë, ikonat u shtuan duke zbukuruar muret e shtëpive dhe të kishave. Kisha kuroherë ka mësuar se ikonat duhet vetëm të nderohen, domethënë ndaj tyre të krishterët duhet të tregojnë nderim të thellë, por jo të adhurohen sepse adhurimi i takon vetëm Perëndisë. Ky nderim i kushtohet personit, që përfaqëson ikona dhe jo imazhit dhe materialit nga i cili është bërë ikona. Në shekullin VII mungesa e kulturës të masave popullore çoi deri në adhurimin e ikonave dhe të lipsaneve të shenjtorëve, duke hapur shtegun e rilindjes të idhujtarisë. Adhurimi i ikonave dhe i lipsaneve të shenjtorëve u shfrytëzua nga judejtë dhe myslimanët për të akuzuar të krishterët se u faleshin idhujve. Kjo ishte arsyeja që disa perandorë filluan një luftë të egër kundër ikonave dhe lipsaneve e cila zgjati njëqind vjet pa ndërprerje. Kjo luftë u zhvillua në lindje me emrin *ikonoklazëm* që do të thotë *thyerja e ikonave*.

Perandori i parë ikonoklast ishte Leoni I Izauri (717-741). Në vitin 726 ai nxori një edikt, me të cilin shpalli si idhujtari kultin e ikonave duke ndaluar me dënime të rënda faljen ndaj

ikonave. Përveç kësaj urdhëroi që të shkatërroheshin të gjitha ikonat dhe lipsanet e shenjtoreve nëpër kisha dhe banesa nëpër të gjithë Perandorinë. U kryen mjaft akte vandalizmi duke u shkatërruar pa pikë mëshire mjaft vepra të artit kishtar (mozaikë, afreske, ikona, skulptura, dorëshkrime dhe lipsane). Perandori gjeti shkakun e një shpërthimi të një vullkani dhe një tërmeti që shkatërruan zonën e Perës. Këtë gjë ai e justifikonte se ishte zemërimi i Perëndisë nga njerëzit që adhuronin idhujt, duke braktisur kultin e adhurimit të vërtetë. Kundër dekretit të perandorit qenë patriku i Kostandinopojës Gjermanosi, Papa Grigori II si dhe Joan Damaskini. Por Gjermanosi u shkarkua, papës iu morr nga juridiksioni Iliria, ndërsa Joan Damaskini u internua në shkretëtirën e Arabisë.

Në kohën e pasardhësit tjetër Leonit IV Kozarit (775-780) gjendja nuk ndryshoi, por gruaja e tij Irena, e cila ishte me origjinë nga Athina luajti rol zbutës ndaj ikonoklazmës. Me vdekjen e Leonit IV, gruaja e tij në rolin e regjentes së bashku me Patrikun Ekumenik, Tarasin thirrën në Nikea më 787 Sinodin VII Ekumenik, në të cilën morrën pjesë 300 episkopë. Sinodi i filloi punimet më 24 shtator deri më 13 tetor të vitit 787. Sinodi dënoi ikonoklazmën si herezi, duke restauruar kultin e ikonave. Sinodi përcaktoi se ikonat nuk duhet të adhurohen, por të nderohen, sepse adhurimi i përket vetëm Perëndisë. Gjithashtu Sinodi sqaroi se nderimi i takon personit që tregon ikona e jo imazhit e lëndës nga e cila është bërë ikona. Por pas një periudhe qetësie lufta kundër ikonave shpërtheu rishtazi në kohën e perandorit Leoni V Armeni (813-820). Sipas tij kulti i ikonave ishte shkaku që Perëndia nuk i ndihmonte ushtritë e tij të fitonin në luftë. Në luftën e tij ikonoklaste perandori hasi në

kundërshtimin e patrikut Niqifor dhe të Teodor Studitit. Me anën e shkrimeve të ndryshme këta të fundit mbrojtën me zjarr kultin e ikonave duke iu kundërvënë ndërhyrjeve të perandorit në çështjet e fesë. Por edhe këta u përndoqën, Niqifori u shkarkua më 815, ndërsa Teodori u keqtrajtua.

Leoni jetonte me frikën e humbjes së kurorës për persekutimet që u kishte bërë të krishterëve. Ai nuk mund t'i shpëtonte fatit që e priste: e masakruan përpara altarit gjatë Krishtlindjeve të vitit 820 në Kishën e Shën Sofisë. Në fronin perandorak u ngjiti Mihali II (820-829). Gjatë qeverisjes së tij konfliktet fetare njohën një periudhë qetësie. Djali i tij Theofili (829-842) ishte një perandor ikonoklast. Ai më 837 filloi sërish një fushatë të egër persekutimesh kundër adhuruesve të ikonave. Lufta kundër ikonofilëve arriti kulmin kur ndaj dy vëllezërve palestinezë Theodhosit dhe Theofanit u krye një ndërshtim mizor. Mbi ballin e tyre u shkruan me hekur të nxehtë vargje ikonoklaste. Theofani ishte poet i njohur për vargjet e tij që lavdëronin ikonat e shenjta.

Me vdekjen e Theofilit më 20 janar 842, gruaja e tij Theodhora mbasi mbeti regjente ndoqi shembullin e perandoreshës Irini duke vendosur përfundimisht kultin e Ikonave të Shenjta në një Sinod që u mbajt në Kostandinopojë më 842. Në të Dielën e parë të kreshmëve të mëdha më 11 mars 843 ikonat u vendosën nëpër kisha me ceremoni madhështore. Që nga ajo ditë Kisha Ortodokse e kremton si “E Diela e Ortodoksisë” duke kujtuar jo vetëm rivendosjen e ikonave, por fitoren e besimit të vërtetë mbi herezitë. Amin.

E DIELA E DYTË E KRESHMËVE (MARKU 2, 1-12)

Fillimi i ungjillit të Jisu Krishtit, të Birit të Perëndisë, siç është shkruar në profetët: “Ja unë tek po dërgoj engjëllin tim përpara faqes tënde, i cili do të ndreqë udhën tënde përpara teje”. “Zëri i atij që thërret në shkretëtirë: Bëni gati udhën e Zotit, bëni të drejta rrugët e tij”. Joani ishte duke pagëzuar në shkretëtirë, dhe duke predikuar pagëzim pendimi për ndjesën e fajeve. Edhe dilnin tek ai gjithë vendi i Judesë dhe Jerusalemasit, dhe të gjithë pagëzoheshin nga ai në lumin e Jordanit, duke rrëfyer fajet e tyre. Edhe Joani ishte veshur me lesh gamileje, dhe kishte brez të lëkurtë rreth mesit të tij dhe hante karkaleca e mjaltë të egër. Edhe predikonte, duke thënë: Prapa meje vjen më i forti se unë, të cilit s’jam i zoti të ulem e t’i zgjidh rripin e këpucëve. Unë ju pagëzova me ujë, po ai do t’ju pagëzojë me Shpirt të Shenjtë. Edhe në ato ditë erdhi Jisui nga Nazareti i Galileës dhe u pagëzua nga Joani në Jordan. Edhe menjëherë, duke dalë nga uji, pa qiejt duke u hapur dhe Shpirtin e Shenjtë si pëllumb duke zbritur mbi të. Edhe erdhi një zë nga qiejt: Ti je Biri im i dashur që e kam pëlqyer. Edhe menjëherë Shpirti e nxjerr Jisuin në shkretëtirë.

PARALITIKU

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Në Ungjillin e sotëm mësuam për shërimin e paralitikut të Kapernaumit. Krishti ishte duke predikuar në qytetin e Kapernaumit dhe i afrohen disa njerëz, të cilët mbanin mbi supë

një të paralizuar. Por meqenëse nuk mund t'i afroheshin nga turma e madhe e njerëzve, ata hipën mbi çati dhe pasi hapën një vrimë e lëshuan prej andej të paralizuarin bashkë me shtratin e tij. Krishti, kur pa besimin dhe sakrificën e tyre i tha të paralizuarit: “O bir, mëkatet e tua të janë falur”. Më pas Krishti i thotë: “Tani çohu, merre shtratin dhe shko në shtëpi”. I paralizuari u ngrit menjëherë, mori shtratin në krahë dhe doli përjashta. Të gjithë u habitën dhe lavdëruan Perëndinë duke thënë: “Një gjë të tillë nuk e kemi parë kurrë”.

Vëllezër! Dy lëvizje bëri Krishti për të shpëtuar të paralizuarin e Ungjillit të sotëm. E para drejtohet në shpirt dhe e dyta në trupin e të paralizuarit. Me frazën: “bir, të falen mëkatet” Krishti shëroi shpirtin e të paralizuarit dhe me urdhërin: “ngrije shtratin tënd dhe ec” shëroi trupin e tij. Duhej të shërohej së pari shpirti i lënduar i njeriut të paralizuar dhe më pas trupi i tij. Para pak çastesh ishte krevati që mbante prej vitesh trupin e të paralizuarit, ndërsa tani ishte njeriu i paralizuar që ngrinte shtratin e tij. Shtrati dhe i paralizuari, që prej vitesh qëndronin bashkë tashmë erdhi momenti të ndahen. Si për çudinë e të gjithëve, Krishti nuk e lejoi të paralizuarin që shëroi që ta braktiste shtratin e tij, por e urdhëroi ta shpinte atë në shtëpi. Këtë gjë e bëri për dy arsye: Së pari për të vërtetuar se i paralizuari u shërua krejtësisht sa mund të ngrinte pesha dhe së dyti ta shpinte shtratin në shtëpinë e tij me qëllim që të kujtonte gjendjen dramatike që kish qenë, por edhe për të kujtuar mrekullinë e shërimit.

Vëllezër! Ky është një shembull i mirë për të gjithë ne, sepse shumë shpejt i harrojmë bamirësitë e Perëndisë. Harrojmë që na shpëtoi nga rreziqet dhe na mbron përherë nga çdo gjë e

ligë. Është e domosdoshme të ruajmë diçka, me qëllim që të kujtojmë të kaluarën dhe bamirësitë e Perëndisë. Fjalët e Krishtit: “Bir, të janë falur mëkatet” zgjojnë brenda nesh shpresën duke dëbuar retë e errëta e sjellin dritë në shpirtin tonë. Krishti na flet me dashuri dhe përqaftim atëror duke na dhënë fuqi. Ai nuk i kërkoi sqarime të paralizuarit se nga i erdhi sëmundja dhe si u zhvillua ajo, por sapo e sheh me zemër të lënduar menjëherë i thotë: “të janë falur mëkatet”, prandaj harroje jetën e shkuar. Ky dialog shpëtimtar i Krishtit na jep kurajo dhe shpresë, sepse sa herë që biem në mëkate, do të jetë Krishti që do të na urdhërojë të ngrihemi dhe të ecim të lirë pas tij. Duke na i falur mëkatet, ai na ripërtërin, duke na bërë ikona të vërteta të krijuara sipas shembëlltyrës së Perëndisë.

Jisu Krishti është i vetmi që fal mëkatet, sepse Ai është “ruga, e vërteta dhe jeta”. Krishti është drita e botës, prandaj ai që do ta ndjekë atë nuk do të jetë kurrë në erësirë. Ndërsa dëgjojmë Ungjillin e sotëm dhe fjalët e Krishtit ndaj njeriut të paralizuar: “Të janë falur mëkatet”, le të kujtojmë edhe njëherë se kush është Jisu Krishti dhe ta kërkojmë atë, ta njohim dhe më pas ta ndjekim në çdo moment të jetës sonë. Amin.

E DIELA E TRETË E KRESHMËVE **(MARKU 8, 34-9,1)**

Edhe si thirri pranë turmën bashkë me nxënësit e tij, u tha atyre: Kush të dojë të vijë pas meje, le të mohojë veten e tij dhe le të ngrerë kryqin e tij, dhe le të më vijë pas. Sepse kush të dojë të shpëtojë shpirtin e tij, do ta humbasë; po kush të humbasë shpirtin e tij për shkakun tim dhe të ungjillit, ky do ta shpëtojë. Sepse ç'dobi do të ketë njeriu, në fitoftë gjithë botën, dhe të dëmtojë shpirtin e tij? Apo ç'do të japë njeriu për këmbim të shpirtit të tij? Sepse cilitdo që t'i vijë turp për mua dhe për fjalët e mia në këtë brez të përdalë e fajtor, edhe të birit të njeriut do t'i vijë turp për atë, kur të vijë në lavdinë e Atit të tij bashkë me engjëjt e shenjtë. Edhe u thoshte atyre: Me të vërtetë po ju them juve, se janë disa prej këtyre që rrinë këtu, që nuk do të provojnë vdekje, deri sa të shohin mbretërinë e Perëndisë të ardhur me fuqi.

FALJA E KRYQIT

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Kisha jonë e ka vendosur të dielën e faljes së kryqit në mesin e kreshmëve, për të na kujtuar sakrificat dhe vështirësitë. Në Ungjillin e sotëm Zoti dhe Shpëtimtari ynë Jisu Krishti theksoi: “Kush të dojë të vijë pas meje, le të mohojë veten e tij, edhe le të ngrerë Kryqin e tij, dhe le të më vijë pas”. Ai që do të ngrerë Kryqin do të ketë dhimbje, do të sakrifkohet duke mohuar veten e tij dhe vetëm kështu mund ta fitojë jetën e përjetëshme duke imituar Krishtin. Prandaj edhe Krishti na

parapregatit për të ecur pas Tij në rrugën e mundimshme të Kryqit. Duke bërë atë që bëri Krishti, do të thotë që ne t'i ngjajmë atij dhe kjo nuk është gjë e lehtë sepse duhet të vetsakrifikohemi.

Akoma edhe vetë Krishti në një çast të vështirë kur ngriti Kryqin e mundimshëm e tregoi dobësinë e Tij njerëzore duke thënë: “Ati im, nëse është e mundur largoje prej meje këtë kupë”, por menjëherë e ndjeu se nga Kryqi varej shpëtimi i botës dhe shtoi: “Megjithatë jo siç dua unë, por siç do ti” (Matheu 26, 39). Me të vërtetë edhe ne në jetën tonë sa herë që torturohemi nga vetsakrifikimi për të tjerët duhet të themi: “Jo siç dua unë, por siç do ti”, ashtu si i tha Krishti Atit qiellor. Dikur një murg shpërndante disa medaljonë të vegjël, ku në pjesën e pasme ishte shkruar: “A e dini se për kë u kryqëzua Krishti? - Ktheje medaljonin nga ana tjetër e të shohësh”. Në kthim një pasqyrë e vogël tregonte fytyrën e atij që mbante medaljonin. Kjo është një mënyrë për të kujtuar një të vërtetë. Krishti u kryqëzua në Golgotha për ty dhe për mua, për ne të gjithë. Sakrifikimi i tij u bë për shpëtimin tonë.

Vëllezër! Ungjilli i sotëm fillon me fjalët kuptimplote: “Kush të dojë të vijë pas meje...”. Në këtë mënyrë na vë përpara një problem të madh të jetës sonë, atij të lirisë. Krishti na fton që t'i shkojmë pas me vullnetin tonë të lirë. Me lirinë që i dha Perëndia, njeriu mund të zgjedhë rrugën që dëshiron, mund të dallojë të mirën nga e keqja, të vërtetën nga gënjeshtra, virtytin nga ligësia. Perëndia i le njerëzit të jenë zotër të vullnetit të tyre. Krishti na fton që t'i shkojmë pas sepse dëshiron që njerëzit të shpëtojnë duke njohur të vërtetën. Shpëtimi vjen me pjesëmarrjen në dashurinë e Perëndisë, e cila identifikohet me

lirinë. Nuk mund të duash dikë pa qenë i lirë. Gjithashtu nuk mund të jesh i lirë nëse nuk dashuron. Prandaj edhe Ungjilli i sotëm na mëson se: “Kush të dojë “ i afrohet Krishtit, “Kush të dojë “ e pranon atë, “Kush të dojë “ shkon pas Tij etj. Njeriu është i lirë ta pranojë besimin dhe fenë e krishterë, pa kurrfarë detyrimi. Të gjithë që duan t’i shkojnë pas Krishtit duhet të mohojnë veten e tyre, duke u larguar nga e kaluara mëkatare.

Megjithatë nuk mjafton që vetëm të mohojmë vetveten, por duhet të ngremë edhe Kryqin tonë. Kryqi është simboli i brengave dhe shqetësimeve të jetës, sepse e gjithë jeta jonë është e mbushur me kryqe. Përreth nesh ka varfëri, fatkeqësi, përbuzje, sëmundje, padrejtësi, ngasje, skandale etj. Të gjitha këto që përmendëm janë kryqe që njeriu duhet t’i ngrejë përditë, prandaj lipset durim dhe nuk duhet të humbasim shpresën. Jemi të detyruar të ngremë kryqin tonë, sado i rëndë që të jetë ai. Perëndia nuk do të na lerë të vuajmë më tepër se sa mund të durojmë. Kur na sheh që humbasim forcat afrohet, na jep zemër duke e mbajtur vetë pjesën më të rëndë të Kryqit. Prandaj le ta ngremë pa përtim kryqin e vetsakrifikimit sepse dikush kujdeset për ne.

Vëllezër! Kisha e Krishtit në të cilën bëjmë pjesë është një mbretëri dashurie dhe shpëtimi. Mbreti është Zoti i kryqëzuar, me duart e tij që qëndrojnë gjithnjë të hapura duke i përqaftuar gjithë njerëzit. Dashuria e Tij kërkon të shpëtojë mbarë botën, por njerëzit e sotëm i shmangen kryqit dhe e injorojnë atë. Por Krishti përsëri që nga lartësia e Kryqi na thërret: “Kush të dojë, le të vijë pas meje”. O njerëz të mirë! Krishti na thërret! Le të shkojmë pas Tij dhe nuk kemi për t’u penduar kurrë!

E DIELA E KATËRT E KRESHMËVE
(MARKU 9, 17-31)

Edhe një prej turmës u përgjigj, e tha: Prura tek ti tim bir që ka frymë të pagojë. Edhe kudo ta zërë, e hedh poshtë dhe shkumëzon, e kërcëllin dhëmbët e tij, dhe thahet. Edhe u thashë nxënësve të tu ta nxjerrin, por nuk mundën. Edhe ai iu përgjigj e tha: O brez i pabesë, deri kur do të jem bashkë me ju? Deri kur do t'ju duroj ju? Silleni atë tek unë. Edhe e prunë tek ai; dhe kur pa atë, përnjëherë fryma e shkëpu; dhe ai ra përdhe, dhe rrokullisej duke shkumëzuar. Edhe ai pyeti të atin e atij: Sa kohë ka qëkurse i ngjau kjo? Edhe ai tha: Qëkurse ishte djalë i vogël. Edhe shumë herë e hodhi edhe në zjarr dhe në ujëra, që ta humbasë; po nëse mund të bësh gjë, le të të dhimbset për ne dhe ndihmona. Edhe Jisui i tha këtë: Nëse mund të besosh, të gjitha janë të mundura për atë që beson. Edhe përnjëherë i ati i djalit të vogël thirri me lot, duke thënë: Besoj, Zot. Ndihmoi pabesisë sime. Edhe Jisui kur pa se po shtohet turmë, qortoi frymën e ndyrë, duke i thënë: Frymë e pagojë dhe e shurdhër, unë të urdhëroj, dil nga ai, dhe të mos hysh më tek ai. Edhe fryma duke bërëtitur e duke e shklyer atë fort, doli; dhe djali u bë si i vdekur, kaq sa shumë veta thoshin se vdiq. Edhe Jisui e kapi për dore dhe e ngriti; edhe u ngrit. Edhe kur hyri në një shtëpi, nxënësit e tij e pyesnin veçan se pse ne nuk mundëm ta nxjerrim. Edhe ai u tha atyre: Ky farë kombi s'mund të dalë me tjetër gjë, veçse me falje e me agjërim. Edhe si dolën andej, shkonin nëpër Galile, dhe s'donte ta marrë vesh njeri. Sepse mësonte nxënësit e tij, e u thosh atyre se i

Biri i njeriut u dorëzohet njerëzve, dhe do ta vrasin, dhe si të vritet, të tretën ditë do të ngjallet.

BESIMI

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Ungjilli i sotëm bën fjalë për një baba fatkeq, i cili ka djalin e tij të sëmurë dhe i lutet Krishtit për ta shëruar. Babai i dhembshur torturohet kur sheh frymat e këqija që torturojnë të birin. Por që në kontaktin e parë Jisui i ankohet babait të djalit të sëmurë, përse nuk e kishte sjellë më përpara tek Ai për ta shëruar. Në fillim babai i gJORë u ishte lutur dishepujve të Krishtit për ta shëruar, por kjo gjë ishte e pamundur për ta. Fëmija vazhdonte të rrokullisej përtokë nga krizat e epilepsisë dhe disa herë ishte hedhur në zjarr. Atëhere babai i fëmijës, duke mos gjetur zgjidhje tjetër i drejtohet Krishtit: “Unë besoj o Zot, por ndihmomë në mosbesimin tim”.

Me fjalë të tjera babai besonte, por ende kishte dyshim nëse fëmija i tij do të shërohej. A është e mundur të besojmë dhe në të njëjntën kohë të dyshojmë? Çdo të thotë të kesh besim të plotë? Për të besuar nuk është e domosdoshme që të shohim më parë e pastaj të besojmë, por duhet të besojmë e më pas të shohim. Për shembull ne nuk e kemi parë ndonjëherë Njutonin, por ama besojmë në ligjet e Njutonit, sepse këtë na e vërteton shkenca, që Njutoni ka ekzistuar dikur. Sigurisht që besimi nuk është një veprim i çastit, besimi kërkon kohë, ai rritet atëhere kur e ushqejmë me ushqim shpirtëror. Babai i dhembshur besonte se Jisui do ta shëronte birin e tij, por kishte dyshime. Është e natyrshme që të kemi dyshime për sa kohë nuk jemi

forcuar në besim. Gjithashtu nuk kemi përse t'i fshehim ato. Besimi ynë do të forcohet nëse i pranojmë dyshimet tona dhe i kërkojmë Perëndisë të na ndihmojë, ashtu siç bëri babai i ungjillit të sotëm, i cili iu drejtua Jisuit me fjalët: “Unë besoj o Zot, por më ndihmo të mund mosbesimin tim”. Jisu Krishti e shëroi djalin dhe ai filloi të fliste normalisht. Dishepujt u çuditën dhe e pyetën: “Përse ne nuk mundëm ta bënim një gjë të tillë?” Atëhere Jisui iu përgjigj: “Këto lloj frymërash mposhten vetëm me lutje dhe kreshmë”.

Vëllezër! Lutja dhe kreshma do të na ndihmojnë t'i afrohem Perëndisë. Lutja dhe kreshmimi do të na ndihmojnë të mposhtim të gjitha dyshimet për ekzistencën e mrekullive në jetën tonë. Lutuni pra dhe kreshmoni sepse jemi në periudhën e kreshmëve të mëdha. Nëse nuk e keni bërë deri më tani një gjë të tillë, filloni që sot dhe mos u shqetësoni për ditët që kanë kaluar. Lutuni dhe kreshmoni me qëllim që të kungoheni me trupin dhe gjakun e Krishtit në ditën e Pashkës.

E DIELA E PESTË E KRESHMËVE
(MARKU 10, 32-45)

Edhe ishin në udhë duke u ngjitur në Jerusalem; dhe Jisui ishte duke shkuar përpara tyre, dhe ata çuditeshin, dhe vinin prapa duke pasur frikë. Edhe ai mori pranë përsëri të dymbëdhjetët, dhe zuri t'u thotë ato që do t'i ngjanin atij, se ja tek po ngjitemi në Jerusalem, dhe i Biri i njeriut do t'u dorëzohet kryepriiftërinjve dhe shkruesve, edhe do ta gjykojnë për vdekje, dhe do t'ua dorëzojnë kombeve; edhe do ta përqeshin, dhe do ta rrahin, dhe do ta pështyjnë, dhe do ta vrasin, dhe të tretën ditë do të ngjallet. Edhe atëherë vijne tek ai Jakovi dhe Joani, të bijtë e Zevedheut, duke thënë: Mësues, duam të na bësh atë që të kërkojmë. Edhe ai u tha atyre: Ç' doni t'ju bëj unë juve? Edhe ata i thanë: Jepna të rrimë njëri nga e djathta jote dhe njëri nga e majta jote, në lavdinë tënde. Po Jisui u tha atyre: S'dini se ç'lypni. A mundeni të pini kupën që pi unë, dhe të pagëzoheni me pagëzimin që pagëzohem unë? Edhe ata i thanë: Mundemi. Edhe Jisui u tha atyre: Kupën, që pi unë, do ta pini, dhe me pagëzimin, që pagëzohem unë, do të pagëzoheni. Po të rrini nga e djathta ime e nga e majta ime, nuk është puna ime ta jap, po do t'u jepet atyre, për të cilët është bërë gati. Edhe të dhjetët kur dëgjuan, zunë të zemërohen për Jakovin dhe për Joanin. Por Jisui, si i thirri pranë, u thotë atyre: E dini se ata që mbahen për të parë të kombeve me shtrëngim zotërojnë mbi ata, dhe të mëdhenjtë e tyre me pushtet i urdhërojnë ata. Por nuk do të jetë kështu ndër ju, po kush të dojë të bëhet i madh ndër ju, do të jetë shërbëtori juaj. Edhe kush të dojë prej jush të bëhet i parë, do të jetë shërbëtor i të

gjithëve. Sepse edhe i Biri i njeriut nuk erdhi të shërbehet, po të shërbejë, dhe të japë jetën e tij shpërblim për shumë veta.

OSHËNARJA MARIA EGJIPTIANA

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

E diela e pestë e kreshmëve i është kushtuar Oshënares Maria Egjiptianes, për të na kujtuar shembullin e një pendimi të vërtetë. Gjatë udhëtimit tonë përgjatë kreshmëve të mëdha dëgjojmë të flitet shumë për pendimin, për nevojën që kemi të rishikojmë mëkatet tona, për t'i rrëfyer haptazi ato duke ndryshuar në sjelljen tonë. Kemi parë shumë shembuj të pendimit, për shembull atë të djalit plangprishës, të fariseut etj, por shembulli i Oshënares Maria është disi i veçantë.

Njëherë asketi Zosima, po ecte përmes shkretëtirës me shpresën se aty do të gjente ndonjë at nga i cili mund të dëgjonte fjalën e Perëndisë. Në kohën që psallte, pa në të djathtë të tij një hije njeriu. Në fillim u trondit. Trupin e kishte të nxirë nga dielli dhe në kokë flokë të bardha si pambuk. Asketi Zosima donte që t'i afrohej, por njeriu i panjohur i largohej duke vrapuar nëpër shkretëtirë. Atëhere Zosima filloi ta thërrasë duke qarë: -Pse më largohesh mua plakut? Njeriu i panjohur iu përgjigj: “Ava Zosima, më fal për Zotin Jisu Krisht, por nuk mund të kthehem dhe të të shoh në fytyrë, sepse jam një grua lakuriq.”

Asketi Zosima u habit se gruaja i foli në emër dhe e kuptoi se i panjohuri kishte hir të mbinatyrshëm. Ava Zosima i kërkoi gruas që t'i tregonte se kush ishte dhe nga vinte: Gruaja e panjohur, në rininë e saj kishte qenë prostitutë dhe dëshira e saj e vetme ishte të shkonte pas kënaqësive trupore duke bërë

një jetë të zhytur në mëkat. Në moshën dymbëdhjetë vjeçare, ishte larguar nga shtëpia dhe kishte vajtur në Aleksandri ku jetonte, duke shitur nderin. Një ditë ajo pa shumë njerëz që drejtoheshin për nga deti dhe pyeti se ku shkonin. Ata po shkonin për pelegrinazh në Jerusalem sepse pas pak ditësh do të festohej Ngritja e Kryqit të Nderuar. Bashkë me ta vajti edhe gruaja mëkatore jo nga dëshira për të parë Tokën e Shenjtë, por thjesht për të shuar kuriozitetin dhe për të gjetur klientë në anije. Kur erdhi dita e ngritjes së Kryqit të Shenjtë duke rendur pas pelegrinëve edhe Maria shkeli në pragun e derës, për të hyrë në kishë, por një fuqi hyjnore e pengonte dhe nuk e linte të hynte brenda. Papritur e pushtoi një ndjenjë trishtimi dhe filloi të qajë me lotët e pendesës. Në kohën që qante, iu shfaq Shën Maria dhe ajo iu lut: “O Zonjë e virgjër, unë nuk jam e denjë të shikoj ikonën tënde të Shenjtë, më ndihmo që të hyj në kishë, e të shoh drurin e shenjtë sepse kur erdha tek dera, një fuqi e mbinatyrshme pengoi hyrjen time në kishë.

Të nesërmen mundi të futej në kishë dhe pasi nderoi drurin e shenjtë u pendua duke vendosur që të ndryshonte mënyrën e jetesës. Ajo u larguan nga Jerusalemi dhe shkoi në shkretëtirën përtej lumit Jordan, ku për dyzetëeshtatë vjet asketoi duke u lutur dhe kreshmuar. Maria e Egjiptit, u bë shenjtore pas një jete mëkatore. Ajo të gjithë dashurinë që kishte për njerëzit e ktheu në dashuri për Krishtin, i cili u sakrifikua për mëkatet e mbarë njerëzimit.

Asket Zosimai kur dëgjoji për jetën e saj ra në metani, por shenjtorja iu afrua plakut, duke mos e lënë të mbaronte metaninë dhe i tha: “Të enjten e Madhe merr Potirin e Shenjtë dhe hajde në atë vend të Jordanit që të kungohem me dhuratat

jetëdhënëse.” Zosima ia plotësoi dëshirën. Kur erdhi dita ai vajti përsëri në shkretëtirën e Jordanit dhe e gjeti Oshënaren të vdekur me duar të kryqëzuara dhe të kthyer për nga Lindja. Tutje pa një copë dru dhe pasi e mori filloi të gërmojë me të për ta varrosur. Për një moment mori frymë thellë dhe pasi ngriti fytyrën, pa një luan të madh që qëndronte pranë lipsanit të Oshënares. Bëri shenjën e kryqit dhe besoi se fuqia e Oshënares do ta ruante nga çdo rrezik. Luani gërmoi me këmbët e përparme gropën aq sa duhej për varrosjen e trupit të saj. Atëherë Zosimai u kthye prapë në manastir duke bekuar dhe lavdëruar Perëndinë.

Vëllezër! Oshënarja Maria nga Egjipti është shembulli i pendimit të vërtetë, duke na mësuar se çdo njeri sado mëkatar që të jetë, me hirin e Perëndisë pasi të pendohet mund të shenjtërohet.

E DIELA E DAFINAVE (JOANI 12, 1-18)

Jisui pra gjashtë ditë përpara pashkës erdhi në Betani, ku ishte Llazari që pati vdekur, të cilin e kishte ngjallur prej së vdekurish. Edhe i bënë darkë atje; dhe Marta shërbente; dhe Llazari ishte një prej atyre që rrinin në tryezë bashkë me të. Atëherë Maria mori një litër vaj ere prej nardi të papërzier, shumë të shtrenjtë, dhe leu këmbët e Jisuit, dhe me flokët e saj fshiu këmbët e tij; dhe shtëpia u mbush me aromën e vajit të erës. Një, pra, nga të dymbëdhjetë nxënësit e tij, Juda Iskarioti, i biri i Simonit, ai që do ta tradhtonte, thotë: Përse të mos shitej ky vaj ere treqind dinarë e t'u jepej të varfërve? Edhe këtë e tha, jo se donte të dinte për të varfrit, po se ishte vjedhës dhe kishte kuletën e asprave, dhe mbante ç'viheshin në të. Jisui pra tha: Lëre, se e ruajti për ditën e varrimit tim. Sepse të varfrit i keni përherë bashkë me vete, po mua nuk më keni përherë. Një turmë e madhe pra prej Judenjve morën vesh se është atje; dhe erdhën jo për Jisuin vetëm, po që të shohin edhe Llazarin, të cilin e kishte ngjallur prej së vdekurish. Po kryepriftërinjtë bënë këshillë, që të vrasin edhe Llazarin. Sepse shumë veta prej Judenjve vinin për atë, dhe i besonin Jisuit. Të nesërmen një turmë e madhe që kishte ardhur në të kremten, kur dëgjuan se vjen Jisui në Jerusalem, morën degë palmash, dhe i dolën përpara ta presin, dhe thërrisnin: Hosanna, i bekuar është ai që vjen në emrin e Zotit, mbreti i Izraelit. Edhe Jisui gjeti një pulisht, dhe ndenji mbi të, siç është shkruar: “Mos ki frikë, bijë e Sionit, ja mbreti yt tek po vjen duke ndenjur mbi pulisht gomareje”. Edhe nxënësit nuk i kuptuan këto në fillim;

po kur u lavdërua Jisui, atëherë u ra ndër mend atyre se këto ishin shkruar për të, dhe se këto ia bënë atij. Turma pra që ishte bashkë me të dëshmonte se thirri Llazarin nga varri, dhe e ngjalli prej së vdekurish. Prandaj edhe turma i doli përpara, sepse dëgjoi se ai kishte bërë këtë çudi.

HYRJA NË JERUSALEM

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

“Hosana, i bekuar është ai që vjen në emrin e zotit” (Joani 12,13). Madhështore ishte ishte hyrja triumfale e Krishtit në Jeruzalem. Mrekullia e ngjalljes së Llazarit që u bë një ditë më parë, kishte zgjuar kureshtjen e Judenjve, të cilët të pushtuar nga entuziazmi i kësaj mrekullie vrapuan ta shihnin me sytë e tyre. Krishti duke ardhur në Jeruzalem në mënyrë triumfale, siç u përshkrua në Ungjillin e sotëm, kërkon që t’i japi mesazhin popullit hebre: “Pendohuni se po afrohet Mbretëria e Qiejve”. Sa më shumë evoluojnë ngjarjet, duket qartë se “Mbretëria” për të cilën Ai fliste po vinte. Pikërisht tani që afrohej edhe fundi i Tij deklaronte se është: “Ai që vjen në emërin e Zotit. Mesia i premtuar”. Judenjtë e prisnin Mesian si një mbret luftarak, i cili do t’i çlironte nga zgjedha e romakëve, veçse Krishti nuk ishte mbret tokësor por qiellor.

Mijëra njerëz e presin atë me degë palmash nëpër duar e duke i shtruar udhën. Degët e palmave janë simbole të fitores dhe të gëzimit. Judenjtë e kishin për zakon që kur prisnin njerëz të mëdhenj ua shtronin rrugën me dafina. Krishti hyri në Jeruzalem i hypur në një kriç gomari. Në lindje gomari konsiderohej si një kafshë e dobishme që përdorej për punë të

ndryshme në kohë qetësie. Në Dhiatën e Vjetër përmendet se e përdorin princërit e mbretërit. Kur një princ shkonte për luftë, hipte në një kalë të fuqishëm, ndërsa kur shkonte për diçka paqësore ulej në shpinën e gomarit. Krishti jo pa qëllim e zgjodhi këtë kafshë, për të treguar se nuk përfaqësonte luftëtarin ose pushtuesin, siç e imagjinonin judenjtë Mesian, por ai ishte një mbret paqësor.

Këtë e kishte profetizuar profeti Zaharia: “Mos kini frikë o bijtë e Sionit! Sepse mbreti juaj po vjen mbi një kërraç gomari” (Joani 12,15). Krishti duke përparuar si princ i paqes ecën me guxim e vendosmëri. Ai e di mirë se hyrja e Tij në Jeruzalem nuk bëhet për tu lavdëruar, por për tu sakrifikuar më pas në kryq. Krishti shkoi në Jeruzalem paqësisht dhe i bindur në dëshirën e Atit, por njerzit që e rrethonin nuk e kuptuan qëllimin e ardhjes. Ai i dinte kërkesat e atyre që thërrisnin “Hosana”. Kjo fjalë nuk përbën vetëm një lavdërim, por ka dhe një kuptim tjetër “Shpëtona”. Hebrenjtë prisnin një çlirim tjetër, por Krishti u tregoi se kundërshtarët ndaj të cilëve drejtohej revolucioni i Tij, nuk janë romakët, por diçka më e thellë, është tiranizmi që ushtrohet tek njerzit me anën egoizmit dhe mëkatit. Për më tepër Krishti e dinte se gjithë këto demonstrime të popullit, ishin të kota dhe sipërfaqësore. Sa ditë kaluan nga e Diela e Dafinave deri tek e Premtja e Zezë? Vetëm pesë ditë. Dhe janë pikërisht ata njerëz që sot brohorasin “Hosana”, që pas disa ditësh do ta tradhëtojnë e mohojnë atë duke kërkuar prej Pilatit vdekjen e Krishtit duke thirrur: “Kryqëzoje, Kryqëzoje”.

Vëllezër ! Kjo skenë e entuziazmit të popullit judaik përfaqëson një pjesë të madhe të të krishterëve të sotëm. Ata i

ngjajnë një turme të paqëndrueshme. Po ju sjell vetëm një shembull: Kishat tona mbushen plot me besimtarë gjatë të Premtes së Zezë dhe në Ngjallje. Të shumtë janë ata që ndoshta edhe me lotë ndër sy i falen të Kryqëzuarit. Më pas pas me zell psallin “Krishti u Ngjall” në të Dielën e Pashkës. Por ç’farë bëjnë vallë gjatë të dielave të tjera të vitit? E harrojnë Krishtin duke mos ardhur në Kishë. E tradhetojnë atë, duke i shkelur porosinë e tij. Në këtë mënyrë ata sot e shpallin Krishtin si prijës në zemrat e tyre, por shumë shpejt e harrojnë atë me veprat mëkatore dhe jetën e tyre materialiste. Këta njerëz e presin dhe më pas e dëbojnë Krishtin.

Brenda këtyre kontraditave njerëzore, lëvron plani i Perëndisë. Sado e dendur që të jetë reja e pabesisë njerëzore, Krishti ecën përpara drejt realizimit të veprës çlirimtare. Të lumtur do të jenë ata që do ta ndjekin me besim e me shpresë në çdo moment të marshimit të Tij. Duke mbajtur ndër duar degët e dafinave, le t’i themi edhe ne “Hosana” me mirënjohje dhe në të njejtën kohë le t’i premtojmë përkushtimin e zemrave tona.

E DIELA E PASHKËS (JOANI 1, 1-17)

Në fillim ishte Fjala, dhe Fjala ishte me Perëndinë, dhe Fjala ishte Perëndi, Kjo ishte që në fillim me Perëndinë. Të gjitha u bënë me anë të saj; dhe pa atë nuk u bë asgjë që është bërë. Në atë ishte jetë, dhe jeta ishte drita e njerëzve. Edhe drita ndriçon në errësirë dhe errësira nuk e kuptoi. Që një njeri i dërguar nga Perëndia, me emrin Joan. Ky erdhi për dëshmi, që të japë dëshmi për Dritën, që të besojnë të gjithë me anë të tij. Ai nuk ishte Drita, por që dërguar që të japë dëshmi për Dritën. Ishte Drita e vërtetë, që ndrit çdo njeri kur vjen në botë. Ishte në botë, dhe bota u bë me anë të tij; po bota nuk e njohu atë. Erdhi tek të tijtë, dhe të tijtë nuk e pritën atë. Edhe sa e pritën, atyre u dha pushtet të bëhen bij Perëndie, atyre që besojnë me anë të tij. Ata nuk lindën prej gjakrash, as prej dashurimi mishi, as prej dashurimi burri, po prej Perëndie. Edhe Fjala u bë mish, dhe qëndroi ndër ne - dhe pamë lavdinë e tij, lavdi si të vetëmlinduri prej Atit - plot me hir e me të vërtetë. Joani jep dëshmi për të, dhe bërtiti, duke thënë: Ky është ai për të cilin thashë: Ai që vjen pas meje është më i madh se unë, sepse ishte përpara meje. Edhe të gjithë ne morëm nga plotësia e tij, dhe hir në vend hiri. Sepse ligji u dha me anë të Moisiut, po hiri dhe e vërteta u bë me anë të Jisu Krishtit.

NGJALLJA E KRISHTIT

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Fjala *Pashkë* do të thotë kalim. Pashka është përkthimi i fjalës hebraike *Fashek* që në gjuhën greke *Ἔσχα* do të thotë kalim. Siç përmendet edhe në librin e Eksodit (12:11), termi Pashkë bën fjalë kryesisht për ngjarjen e daljes së izraelitëve nga Egjipti, dhe shpëtimin të popullit të Perëndisë gjatë natës së Eksodit. Kjo histori, pra therrja dhe gjaku i qengjit kishin një rëndësi qendrore (Eksodi 12:3-13) sepse bëhej fjalë për festën e Pashkës. Mbas vendosjes së hebregjeve në tokën e premtuar në Palestinë, festimi i Pashkës ishte ngjarja më e rëndësishme e popullit të zgjedhur të Perëndisë. Pashka festohej më datën pesëmbëdhjetë të muajit Nisan, si përkujtimi i daljes nga skllavëria e Egjiptit dhe e kalimit të Detit të Kuq. Në vigjilje të festës, pra të Premten më 14 të Nisanit, therrej qengji dhe të shtunën, festohej Pashka.

Pashka Judaike ishte si prototip i ngjarjeve të mëvonshme të jetës së Jisuit. Jisu Krishti e festoi Pashkën të enjten në mbrëmje, pra më datën trembëdhjetë të muajit Nisan, gjatë Darkës Mistike. Të nesërmen më datën katërmëdhjetë të muajit Nisan “Qengji i Perëndisë” u sakrifikua (u kryqëzua). Mund të themi se Pashka judaike ishte festa përkujtimore e eksodit ndërsa Pashka kristiane ishte përkujtimi dhe përjetimi i Ngjalljes së Krishtit, i cili u sakrifikua në kryq për shpëtimin e njerëzimit. Në rastin e Pashkës Judaike kemi kalimin nga skllavëria e Egjiptit, ndërsa me Pashkën Kristiane kemi kalimin nga robërimi i mëkatit, në Ngjallje. Qengji simbolizon Krishtin, ndërsa gjaku i qengjit simbolizon gjakun e Krishtit. Kalimi i

Detit të Kuq simbolizon pagëzimin e shenjtë dhe kalimin nga robëria e mëkatit.

Të Dielën e Pashkës kremtojmë “Ngjalljen e Krishtit” duke festuar fitoren e tij mbi vdekjen. Është e kremtja më e rëndësishme e kishës. Në të Dielën e Pashkës të krishterët duhet të marrin kungimin e shenjtë për të cilin janë pregatitur nëpërmjet kreshmimit trupor e shpirtëror. E theksojmë se duhet qëndruar deri në përfundim të liturgjisë hyjnore për të marë bekimin e madh. Nuk duhet të ndodhë siç e bëjnë disa të cilët nga mosdija largohen menjëherë sapo ndezin lambadhën dhe shkojnë nëpër shtëpitë e tyre për të ngrënë darkën e pashkës. Të mos bëhet pra ashtu siç thotë psalmi 68 “Le të ngrihet Perëndia dhe le të shpërndahen armiqtë e tij dhe le të ikin prej faqes së tij ata që i kanë mëri”. E mbas këtij vargu kemi edhe një tropar tjetër të psalmit që i përket shpresëtarëve. “Kjo është dita që ka bërë Zoti, le të ngazëllohemi dhe le të dëfretimë në atë”.

Tradita e ngjyerjes së vezëve me bojë të kuqe për Pashkë e ka zanafillën që nga vitet apostolike. Menjëherë pas ngjalljes së Krishtit, njera nga gratë miroprurëse Maria Magdalena vajti tek Pilati ta njoftonte se Krishti u ngjall. Ajo i shpuri si dhuratë një shportë me vezë. Pilati nuk e besoi që Krishti ishte ngjallur dhe iu përgjigj duke thënë: “Sa mund të bëhen të kuqe këto vezë, aq mundet që Krishti të jetë ngjallur me të vërtetë”. Si për çudinë e Pilatit, pas pak çastesh vezët qenë bërë të kuqe. Pikërisht që nga ajo kohë ngeli tradita e lyerjes së vezëve me bojë të kuqe për Pashkë. Në ditën e ngjalljes së Krishtit të krishterët i çukisin vezët duke thënë: “Krishti u Ngjall”, “Me të vërtetë u Ngjall”. Zgjedhja e vezës si simbol i Pashkës është

edhe për një arsye tjetër sepse ajo është simboli i jetës. Ashtu si zogu qëndron brenda lëvozhgës dhe kur vjen momenti e shpërthen atë, kështu edhe Krishti qëndroi tri ditë në varr dhe më pas i shkatërroi vargonjtë e vdekjes duke u ngjallur, për të vërtetuar se është Perëndi i vërtetë. Vezët lyhen me bojë të kuqe me qëllim që të na kujtojnë gjakun e Krishtit, i cili u sakrifikua për shpëtimin e njerëzimit.

**E DIELA E THOMAIT
(JOANI 20, 19-31)**

Në atë ditë pra, të parën e javës, si u ngrys, dhe dyert ishin mbyllur atje ku ishin mbledhur nxënësit nga frika e Judenjve, erdhi Jisui dhe ndenji në mes, dhe u thotë atyre: Paqe mbi ju. Edhe si tha këtë, u tregoi atyre duart dhe brinjën e tij. U gëzuan pra nxënësit kur panë Zotin. Edhe Jisui u tha atyre përsëri: Paqe mbi ju. Siç më dërgoi Ati, edhe unë ju dërgoj ju. Edhe si tha këtë, fryu dhe u thotë atyre: Merrni Frymë të Shenjtë. Kujtdo që t'u falni mëkatet, u janë falur atyre; kujtdo që t'ua mbani, u janë mbajtur atyre. Po Thomai, një nga të dymbëdhjetët, që quhet Binjak, nuk ishte bashkë me ata, kur erdhi Jisui. Nxënësit e tjerë pra i thoshin: Pamë Zotin. Po ai u tha atyre: Në mos pafsha në duart e tij shenjën e gozhdëve, dhe të vë gishtin tim në shenjën e gozhdëve, dhe të vë dorën në brinjën e tij, s'kam për të besuar. Edhe pas tetë ditësh përsëri ishin brenda nxënësit e tij, edhe Thomai me ata. Vjen Jisui, ndonëse dyert ishin mbyllur, dhe ndenji në mes e tha: Paqe mbi ju. Pastaj i thotë Thomait: Sill gishtin tënd këtu, dhe shih duart e mia; dhe sill dorën tënde e vëre në brinjën time, dhe mos u bëj i pabesë, po besnik. Edhe Thomai u përgjigj, e i tha: Zoti im dhe Perëndia im. Jisui i thotë: Sepse më pe, besove. Lum ata që nuk panë dhe besuan. Edhe shumë çudira të tjera bëri Jisui përpara nxënësve të tij, të cilat nuk janë shkruar në këtë libër. Po këto u shkruan që të besoni se Jisui është Krishti, i Biri i Perëndisë, dhe duke besuar të keni jetë në emrin e tij.

MOSBESIMI

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Në të dielën e parë pas Pashkëve, Kisha jonë kremton Shën Thomain. Apostulli i shenjtë Thoma, i quajtur edhe binjak, lindi në Jude nga prindër të varfër, të cilët e mësuan me një përkushtim të madh për Ligjin e Moisiut. Me ardhjen e Krishtit, Thomai la barkën dhe rrjetat dhe u bë një prej të dymbëdhjetë dishepujve. Megjithëse u përndoq, u poshtërua dhe u godit shumë herë me gurë nga judejtë, ai prapë se prapë e ndoqi Zotin me zell të madh. Kur Krishti shkante në Jeruasalem për t'u flijuar, Thomai u tha apostujve: “Të shkojmë dhe ne të vdesim me të”. Dishepujt e Krishtit edhe pas ngjalljes qenë të frikësuar. Ata qenë mbyllur në një shtëpi në Jerusalem nga frika e jedejve dhe nuk dinin ç'të bënin. Pikërisht në këto çaste agonie, Krishti çfaqet përpara tyre, megjithëse dyert qenë të mbyllura. Krishti është përtej kufinjve të kohës dhe vendit dhe mund të hyjë kudo, në historinë tonë, në familjen tonë, në jetën tonë madje dhe në zemrën tonë. Ai vjen për t'i shëruar të gjitha, mjafton që ne ta dëshirojmë.

Kur Krishti iu shfaq dishepujve të Tij, Thomai nuk ndodhej me të tjerët atë moment. Sapo mbërriti dishepujt i thanë se kishin parë Zotin e ngjallur, por ai nuk u besoi dhe ju tha: “Nëse nuk shoh shenjat nuk do të besoj”. Me këtë dyshim ai mbeti tetë ditë derisa Zoti iu shfaq përsëri apostujve dhe e ftoi Thomain të prekte duart dhe brinjën e Tij për t'u bindur nëse ai ishte ngjallur me të vërtetë trupërisht. Thomai i thotë: “Zoti im dhe Perëndia im”.

Krishti e qortoi Thomanë që ishte treguar besëpak dhe lumturoi ata që nuk kanë parë dhe kanë besuar. Kjo është e vërtetë, mjerë ne nëse mendojmë si Thomai, se vetëm duke parë dhe prekur do të jetë e vetmja rrugë që të shpie tek Krishti. Sigurisht nuk duhet mohuar fakti se të prekurit dhe të parët janë metoda të kërkimit të së vërtetës dhe kisha jonë nuk i nënvleftëson, pasi edhe vetë Krishti pranoi që Thomai ta prekte e t'i shihte plagët. Me anë të të prekurit dhe të parit nuk mund të arrijmë gjithmonë tek Krishti dhe tek e vërteta, sepse ne prekim vetëm atë çka shohim, por ekzistojnë gjëra të cilat nuk mund t'i shohim dhe t'i prekim. Për shembull, ne nuk mund ta shohim përjetësinë, shpirtin tonë etj. Këto janë gjëra të cilat ndodhen jashtë kontrollit të ndjenjave tona dhe mund të arrihen vetëm me anë të besimit, sepse besimi i vërtetë na shpie kurdoherë tek e vërteta. Misioni i Krishtit këtu në tokë është ta përgatisë njeriun të pranojë frytet e Shpirtit të Shenjtë, të cilat janë paqja dhe gëzimi. Janë dhuratat e para që u bëri Krishti dishepujve të Tij, pas ngjalljes duke u thënë: “Gëzohuni” dhe “Paqe mbi ju”. Paqja dhe gëzimi janë faktorët bazë me anën e të cilave komunikojmë me njeri-tjetrin dhe me Perëndinë, prandaj edhe kisha jonë në çdo shërbesë të saj lutet: “Për paqen e mbarë botës, për paqen e shpirtërave tane, për paqen e kishave të Perëndisë” etj. Paqja dhe gëzimi janë fryte të drejtësisë dhe të sakrificës. Askush nuk mund ta gjejë gëzimin dhe paqen e vërtetë nëse nuk është i bashkuar me burimin e paqes dhe të gëzimit që është Perëndia. Por që gëzimin dhe paqen ta kemi në përjetësi duhet të luftojmë kundër së keqes, urrejtjes, dinakërisë dhe pabesisë.

Vëllezër! Të gjithë dishepujt e Krishtit jetonin me frikë, por më i frikësuari ishte Thomai që shfaqti mosbesimin. Ai nuk e pati nga dinakëria, por nga dobësia që kishte, prandaj edhe Krishti pranoi që ta prekte trupin e Tij për të vërtetuar plagët. Kjo prekje e mosbesimit vazhdon edhe sot e kësaj dite, sepse trupi i Krishtit është kisha, e cila i pranon prekjet e njerëzve, që kërkojnë të gjejnë nëse ajo është e vërtetë apo jo. Atehere kur e gjejnë atë që dëshirojnë nga entuzjazmi thërresin: “Këtu është Zoti im dhe Perëndia im”. Por kur në vend të së vërtetës gjejnë diplomaci, në vend të bashkimit gjejnë përçarje, atëhere skandalizohen dhe fillojnë të dyshojnë. Vallë kështu duhet që të jetë Kisha? Thomai ishte me apostujt në ditën e Pendikostisë, kur Shpirti i Shenjtë zbriti në kokat e tyre në formë gjuhësh flakëruese. Ai u mbush me forcë Hyjnore për të shpallur shpëtimin në botë. Kur Apostujt u ndanë për të përhapur ungjillin, Thomai vajti në krahinat e largëta të Iranit të sotëm dhe të Indisë ku bëri shumë mrekullira. Ai nderohet si themelues i kishës së Indisë.

E DIELA E MIRAPRURSEVE
(MARKU 15, 43-16,8)

Edhe tani si u ngrys, - sepse ishte e premte, domethënë dita para së shtunës, - erdhi Josifi që ishte nga Arimatea, këshilltar i nderuar, që edhe ai priste mbretërinë e Perëndisë; dhe guxoi e hyri tek Pilati dhe lypi trupin e Jisuit. Edhe Pilati u çudit, në qoftë se kishte vdekur tani; dhe thërriti pranë kryeqindëshin, dhe e pyeti në ka kohë që vdiq. Edhe si mori vesh prej kryeqindëshit, i fali trupin Josifit. Edhe ky bleu pëlhurë, dhe e zbriti, dhe e mbështolli me pëlhurën, dhe e vuri në një varr, që ishte latuar prej shkëmbi; dhe rrokullisi një gur në derën e varrit. Edhe Maria Magdalena, edhe Maria, e ëma e Josiut, vinin re ku po vihet. Edhe si shkoi e shtuna, Maria Magdalena, dhe Maria, e ëma e Jakovit, dhe Saloma, blenë erëra, që të vijnë e ta lyejnë. Edhe shumë shpejt në mëngjes, të parën ditë të javës, vijnë në varr, ndërsa po lindte dielli. Edhe thoshin në mes tyre: Cili do të na rrokullisë gurin prej derës së varrit? Edhe kur hodhën sytë, shohin se guri ishte rrokullisur; sepse ishte fort i madh. Edhe si hynë në varr, panë një djalosh duke ndenjor në të djathtë, të veshur me rroba të bardha; dhe u trembën. Po ai u thotë atyre: Mos u trembni; kërkoni Jisu Nazaretasin, që u kryqëzua? U ngjall, nuk është këtu. Ja vendi ku e vunë. Po shkoni, e u thoni nxënësve të tij dhe Pjetrit se ai shkon më përpara se ju në Galile. Atje do ta shihni, siç ju tha juve. Edhe ato dolën shpejt e ikën nga varri; sepse i kishte zënë të dridhur e habi; dhe asnjëriu s'i thanë gjë, sepse kishin frikë.

GUXIMI

Vëllezër e motra më Krishtin!

Në sinaksarin e ditës thuhet: “Të gjithë sot, në të Dielën e tretë pas Pashkëve, kremtojmë gratë mirapurrëse, kujtojmë Josifin nga Arimanthea dhe Nikodhimin. Krishti gjendet i kryqëzuar përmbi kryq! Trupi i tij qëndron i pajetë e me sytë mbyllur, me kryet të anuar nga e djathta. Koka e Tij është e kthyer nga ata që gjendenshin aty në çastin e kryqëzimit, nga ata që e deshën dhe nga ata që thirrën “kryqëzoje” nga ata që iu dhimset dhe nga ata që e kryqëzuan. Duart e Tij janë të shtrira në drurin e kryqit, me pëllëmbët e hapura si të jetë duke u lutur. Duket qartë, se me pësimin e Tij, Krishti pajtoi njeriun me Perëndinë. Kryqi përmbledh planin e Perëndisë për mbarë botën. Me dimensionin vertikal, Ai bashkon tokën me qiellin, ndërsa me atë horizontal i përfaqon të gjithë njerëzit. Pranë kryqit qëndronte Hyjlindësja me gratë mirapurrëse. Ndër to ishin Maria Magdalena, Maria e ëma e Jakovit, si dhe e ëma e bijve të Zebedeut.

Të dashur vëllezër e motra! Krishti gjendet i vdekur përmbi kryq. Orët kalojnë. Dielli është duke perënduar. Ç’do të bëhet tani me trupin e Krishtit? Mjerisht nuk po paraqitet askush. Ku janë vallë dishepujt? Ku është Petro që e donte aq shumë? Ku janë ata mijëra njerëz që Krishti i pati shëruar prej sëmundjesh të ndryshme? Ku janë ata të uritur që Krishti i pati ushqyer në shkretëtirë? Mos vallë nuk e duan? –E vërteta është se dashuria e tyre është e pakët. Ata druhen e dridhen përpara armiqve të Krishtit. Tremben dhe nuk guxojnë të ngjiten në Golgotha, sepse kanë frikë. Kush pra, guxoi e vajti tek Pilati

për t'i kërkuar trupin e Krishtit për ta varrosur. Cilët qenë guximtarët e asaj kohe?

Papritur, në kodrën e Golgothasë vijnë dhe duken heronjtë e besimit dhe të dashurisë së Krishtit. Ata vijnë për të bërë detyrën e tyre fisnike ndaj të vdekurit. Ata nuk druhen, nuk kanë frikë por vijnë me guxim. Janë dy burra dhe disa gra. I pari është Josifi nga qyteti i Arimathesë. Ai kishte pasuri të madhe si dhe pozitë të lartë shoqërore. Shquhej për fisnikërinë dhe karakterin e tij. Ishte i njohur tek paria dhe pushteti, madje deri tek Pilati. Josifi pra, mori vendimin që të shkonte tek Pilati, për t'i kërkuar trupin e Jisu Krishtit për ta varrosur. Lypsej guxim dhe heroizëm sepse mund të rrezikohej të dënohej edhe me vdekje.

Pilati, pasi u sigurua prej kryeqindëshit që Krishti kishte vdekur, ia dorëzoi atë Josifit, duke e lejuar që ta varroste. Josifi i mallëngjyer u largua prej Pilatit dhe bleu të gjitha gjërat që nevojiteshin për një varrim. Bashkë me Josifin vjen edhe një tjetër nxënës i thjeshtë, është Nikodhimi i cili merr guximin dhe shfaqet. Pas tyre vijnë edhe disa gra. Ato janë gratë miropurëse dhe midis tyre edhe nëna e Zotit. Kjo pra ishte shoqëria e shenjtë që teksa dielli perëndonte, u ngjit në Golgothanë e frikshme dhe me duart që u dridheshin prej mallëngjimit e zbritën Krishtin prej Kryqit, i lanë plagët, e mbështollën me një çarçaf të bardhë trupin e Tij dhe me nderim e vunë në një varr të zbrazët, të gdhendur në shkëmb.

Vëllezër! Ajo shoqëri e guximshme, me Josifin, Nikodhimin dhe gratë mirapurëse, me guximin që iu dha dashuria për Krishtin, mbetën përjetë shembuj të guximit për të krishterët e të gjitha kohrave. Por cilët vallë janë guximtarët

e sotëm? Edhe ne që sot jetojmë përmes vështrirësive ekonomike, pasigurisë dhe shturrjes kemi nevojë për guxim, por që të kemi guxim na duhet patjetër një pikë mbështetje e referimi. A ka pikë mbështetje më të qëndrueshme se Perëndia? Arkimedi kur shpiku levën e tij të famshme, kërkoi një pikë mbështetjeje. Në kohën e sotme që njeriu gjendet përpara peripecive të shumta e kërkon patjetër një pikë mbështetje, një pikë të fuqishme referimi mbi të cilën do të mbështetet për të përballuar vështirësitë e jetës. Ne si të krishterë kemi Perëndinë dhe duke u mbështetur në mësimet e Ungjillit të Shenjtë marrim guxim për të përballuar çdo situatë.

E pyetën njëherë një Jerond të urtë. -Se si ishte e mundur që ai kishte kaluar nëpër udhën e vështirë të jetës pa rrëshkitur? Ai ju përgjigj: -Imitova të verbërin. I verbëri ka besim tek shkopi i tij. E mbështet atë fort në tokë duke kërkuar rrugën që të ecë. Edhe unë i besova Perëndisë, duke u mbështetur në mësimet e Ungjillit në çdo hap, për të mos devijuar nga udha e drejtë. Fruti i guximit janë bëmat e shenjtorëve të besimit. Ata duhet të jenë sot shembuj që duhet të ndjekim, së bashku me gratë mirapurrëse dhe dy nxënësit e fshehtë të Krishtit. Me ndërmjetimet e tyre o Krisht Perëndi mëshirona e shpëtona. Amin.

E DIELA E TË PARALIZUARIT (JOANI 5, 1-15)

Pas këtyre ishte një e kremte e Judenjve; dhe Jisui u ngjit në Jerusalem. Edhe në Jerusalem afër derës së dhenve është një pellg uji që quhet Hebraisht Betesda, dhe ka pesë kamare. Në këto dergjej një turmë e madhe të sëmurësh, të verbrish, të çalësh, të paralizuarish që pritnin lëvizjen e ujit. Sepse kohë pas kohe zbriste një engjell në pellg dhe trazonte ujin; ai pra që të hynte më përpara pas trazimit të ujit, bëhej i shëndoshë prej çfarëdo sëmundjeje që të kishte. Edhe atje ishte një njeri, që kishte i sëmurë tridhjetë e tetë vjet. Jisui kur e pa këtë se po dergjej, dhe mori vesh se tashmë prej shumë kohe ishte i sëmurë, i thotë: A do të bëhesh i shëndoshë? I sëmuri iu përgjigj: Zot, s'kam njeri të më vërë në pellg kur trazohet uji; sepse kur vij unë, një tjetër zbret përpara meje. Jisui i thotë: Çohu, ngri shtratin tënd, dhe ecë. Edhe përnjëherë njeriu u bë i shëndoshë, dhe ngri shtratin e tij, dhe ecte. Edhe atë ditë ishte e shtunë. Judenjtë pra i thoshin atij që u shërua: Është e shtunë. Nuk është e udhës të ngresh shtratin. Ai iu përgjigj atyre: Ai që më shëroi më tha: Ngri shtratin tënd dhe ec. E pyetën pra: Cili është ai njeri që të tha: Ngri shtratin tënd dhe ec! Po ai që u shërua nuk e dinte cili është; sepse Jisui u shmang, se kishte shumë popull në atë vend. Pastaj Jisui e gjen atë në tempull, dhe i tha: Ja tek u bërë i shëndoshë; mos mëkato më, që mos të të bëhet ndonjë gjë më e keqe. Njeriu pra shkoi dhe lajmëroi Judenjtë se ai që e bëri të shëndoshë është Jisui.

SHPRESA

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Ungjilli i sotëm na flet për shërimin e të paralizuarit të Betesdës. Në qytetin e Jerusalemit gjendej një pellg, i cili quhej Betesda dhe kishte pesë portikë. Nën to dergjeshin një numër i madh të lënguarish, të verbër, të çalë dhe të paralizuar, të cilët prisnin lëvizjen e ujit, sepse një engjëll, kohë pas kohe zbriste në pellg dhe lëvizte ujin. Pikërisht në këtë moment ai që hynte i pari shërohej nga çdo sëmundje që kishte.

Midis njerëzve që prisnin ishte edhe një i paralizuar prej tridhjetëetë vjetësh. Jisiu duke e parë në atë gjendje i tha: “A dëshiron që të shërohesh?” I paralizuari iu përgjigj: -Zot, unë nuk kam njeri të më fusë në pellg në momentin që lëviz uji, sepse ndërsa unë shkoj atje, një tjetër zbret përpara meje.

Vëllezër! Një i paralizuar thërret për ndihmë dhe askush nuk e dëgjon. Indiferenca është krimi më i madh i njerëzimit. Pikërisht ky i paralizuar që na paraqitet në Ungjill përfaqëson njeriun e sotëm, që gjendet i braktisur nga shoqëria. Kërkon ndihmë dhe askush nuk e ndihmon, sepse gjithkush sheh punën e vet. Njeriu i paralizuar jetonte një tragjedi të dyfishtë, paralizën, e cila prej tridhjetëetë vitësh e kishte mbërthyer në shtrat, si dhe braktisjen nga njerëzit, sepse të gjithë të njohurit e të afërmit qemë mospërfillës ndaj tij. Prandaj ai i lutet Zotit: “Nuk kam asnjë njeri të më ndihmojë”. Ai e dinte se mënyra e vetme për t’u shëruar ishte të hidhej në pellgun çudibërës, që gjendej vetëm dy metra larg tij. Pra nuk i mungon mjeti që do ta shëronte, por i njeriu, i cili do ta shtynte atë drejt kolimvithrës. Me mijëra njerëz kishin kaluar pranë tij, por të gjithë qenë

indiferentë ndaj tragjedisë që po kalonte i paralizuari. Prandaj i paralizuari sapo sheh Krishtin mbushet me shpresë duke menduar se ai është miku i vetëm që do ta ndihmojë për të shpëtuar nga vuajtjet. Ai do ta ndihmojë të shërohet nga paraliza.

Vëllezër! Një njeri i vetmuar, pa të afërm dhe pa miq, tashmë gjeti mikun më të madh Krishtin. Ky ishte zbulimi më i rëndësishëm i jetës së tij, sepse që nga ai moment jeta e tij mori një drejtim tjetër. Krishti e shëroi të Paralizuarin duke i thënë: “Çohu, merr vigun tënd dhe ec!” Emri i parë që iu dha Jisuit përpara se të lindte ishte Emanuel që do të thotë: “Perëndia është me ne”. Kjo na jep shpresa dhe kurajo, sepse asnjëherë nuk jemi të vetmuar. Krishti është bashkë me ne. Ai është miku ynë më i mirë sepse na gjendet në ditë të vështira, në momentet e braktisjes, na shëron, na jep forcë e besim për të përballuar sfidat e jetës. Këtë e vërtetojnë fjalët e fundit që Krishti u tha dishepujve përpara se të ngjitej në qiell: “Unë do të jem me ju gjithë ditët, deri në mbarim të botës”. Vazhdojmë të jetojmë atmosferën e Pashkës, vazhdojmë të përshëndetemi me njëri-tjetrin “Krishti u Ngjall” dhe nuk harrojmë se ai është pranë nesh. Ai do të na dhurojë paqen, do të na mbushë me gëzim dhe do të na ruajë nga çdo gjë e keqe. Le të jetojmë sa më pranë Krishtit dhe ta shpallim atë shpëtimtarin e shpirtit tonë. Amin.

E DIELA E SAMARITANES **(JOANI 4, 5-42)**

Vjen pra në një qytet të Samarisë që quhet Sihar, afër vendit që i dha Jakovi Josifit, birit të tij. Edhe atje ishte një pus i Jakovit. Jisui pra, pasi ishte lodhur nga rruga, qëndroi kështu pranë pusit; dhe ora ishte rreth gjashtë. Vjen një grua nga Samaria të nxjerrë ujë. Jisui i thotë asaj: Jepmë të pi. Sepse nxënësit e tij kishin shkuar në qytet për të blerë të ngrëna. I thotë pra atij gruaja Samaritane: Si ti, duke qenë Judeas, kërkon të pish prej meje, që jam një grua Samaritane? - Sepse Judenjtë nuk shoqërohen me Samaritanët. Jisui u përgjigj e i tha asaj: Po të dije dhuratën e Perëndisë, dhe cili është ai që të thotë: Jepmë të pi, ti kishe për të lypur prej tij dhe ai kishte për të dhënë ty ujë të gjallë. Gruaja i thotë: Zot, as kovë nuk ke, dhe pusi është i thellë; nga e ke ti pra ujin e gjallë? Mos je ti më i madh se ati ynë Jakov, i cili na ka dhënë këtë pus, dhe vetë ai pinte nga ky, dhe të bijtë e tij dhe bagëtitë e tij? Jisui u përgjigj e i tha asaj: Kushdo që pi nga ky ujë, do të ketë etje përsëri. Por ai që pi nga uji që do t'i jap unë, nuk do të ketë etje për gjithë jetën; por uji, që do t'i jap unë, do t'i bëhet burim uji që buron për jetë të përjetshme. Gruaja i thotë: Zot, jepmë këtë ujë që të mos kem etje, as të mos vij këtu të nxjerr ujë. Jisui i thotë asaj: Shko, thirr burrin tënd, dhe eja këtu. Gruaja u përgjigj e tha: S'kam burrë. Jisui i tha asaj: Mirë the se s'kam burrë. Sepse ke marrë pesë burra, dhe ai që ke tani, nuk është burri yt; këtë e fole me të vërtetë. Gruaja i thotë: Zot, po shoh se ti je profet. Etërit tanë në këtë mal u falën, e ju thoni se në Jerusalem është vendi, ku duhet të falemi.

Jisui i thotë asaj: Grua, besomë se vjen një orë, kur nuk do t'i faleni Atit as në këtë mal, as në Jerusalem. Ju i faleni atij që nuk dini, ne i falemi atij që dimë; sepse shpëtimi është nga Judenjtë. Por vjen një orë, dhe tani është, kur falësit e vërtetë do t'i falen Atit me shpirt e me të vërtetë; sepse edhe Ati të këtillë kërkon të jenë ata që i falen atij. Perëndia është shpirt, dhe ata që i falen duhet të falen me shpirt e me të vërtetë. Gruaja i thotë: E di se vjen Mesia, ai që quhet Krisht; kur të vijë ai, do të na lajmërojë për të gjitha. Jisui i thotë asaj: Unë që të flas jam ai. Edhe në këto fjalë erdhën nxënësit e tij, dhe u çuditën se fliste me një grua; po asnjë s'tha: Ç'kërkon? apo: Ç'flet me të? Gruaja pra la shtambën e saj dhe shkoi në qytet: dhe u thotë njerëzve: Ejani shihni një njeri, që më tha gjithë sa kam bërë. Vallë, mos është ky Krishti? Dolën pra nga qyteti, dhe erdhën tek ai. Edhe ndërkohë nxënësit i luteshin, duke thënë: Rabi, ha. Po ai u tha atyre: Unë do të ha një të ngrënë, që ju nuk e dini. Nxënësit pra i thoshin njëri-tjetrit: Mos i pruri njeri të hajë? Jisui u thotë atyre: Ngrënia ime është të bëj dëshirën e atij që më ka dërguar, dhe të mbaroj punën e tij. Nuk thoni ju se janë edhe katër muaj dhe vijnë të korrat? Ja tek po ju them juve, ngrini përpjetë sytë tuaj, dhe shihni arat se janë tashmë të bardha për t'u korrur. Edhe ai që korr merr pagë, dhe mbledh pemë për jetë të përjetshme, që të gëzohen bashkë edhe ai që mbjell edhe ai që korr. Sepse për këtë e vërtetë është fjala, se tjetër është ai që mbjell, dhe tjetër ai që korr. Unë ju dërgova ju të korrni atë për të cilën ju s'jeni munduar; të tjerë u munduan, dhe ju hytë në mundimin e tyre. Edhe prej atij qyteti shumë nga Samaritanët besuan për fjalën e gruas që dëshmoi se më tha gjithë sa kam bërë. Samaritanët

pra, si erdhën tek ai, i luteshin të rrijë pranë tyre. Edhe qëndroi atje dy ditë. Edhe shumë më tepër njerëz besuan për fjalën e tij. Edhe gruas i thoshin se nuk besojmë më për fjalën tënde; se ne e dëgjuam dhe e njohëm se ky është me të vërtetë Shpëtimtari i botës, Krishti.

UJI I GJALLË

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Ungjilli i sotëm flet për dialogun e Krishtit me gruan samaritane. Kur Jisui arriti pranë Samarisë në një qytet që quhej Sihar, qëndroi pranë pusit të Jakovit për të shuar etjen. Një grua nga Samaria erdhi për të mbushur ujë dhe Krishti i tha: - Më jep të pi pak ujë. Gruaja u çudit sepse nga veshja e njohu se kalimtari ishte jude dhe këta të fundit ishin në armiqësi me samaritanët. Megjithatë Krishti iu drejtua përsëri: “Po ta njihje ti dhuratën e Perëndisë dhe kush është ai që të thotë më jep të pi, ti vetë do të kërkoje nga ai dhe ai do të jepte ujë të gjallë”. Gruaja iu drejtua: -Zot, ti nuk ke as kovë për të nxjerrë ujin nga pusi, nga e ke pra atë ujë të gjallë. Vallë mos je më i madh se Jakovi, ati ynë? Jisui iu përgjigj: “Kushdo që pi nga ky ujë do të ketë përsëri etje, por kush pi nga uji që do t’i jap unë nuk do të ketë kurrë etje. E dhëna kryesore e Ungjillit të sotëm është dialogu i Krishtit me gruan samaritane. Ne kemi parë edhe raste të tjera që Jisui dialogon me gratë e përdala, me lebrozët, me targambledhësit, me farisenjtë etj. Megjithatë ai kurrë nuk i gjykoi njerëzit, por i trajtonte të gjithë me dhembshuri dhe dashuri. Krishti me anë të dialogut arriti ta

bindte atë grua që të ndryshonte udhë dhe kështu ndodhi vërtet. Samaritanja u ndriçua dhe u shenjtërua.

Vëllezër! Fundi i rrëfimit rreth gruas samaritane nuk është shkruar në Ungjill, por nga tradita e kishës dimë që ajo grua mëkatore pas takimit me Krishtin, mori një drejtim tjetër në jetën e saj, duke u martirizuar. Kjo është Shën Fotinia. Samaritania e Ungjillit të sotëm u gjend përpara dy burimeve. Pusi i Jakovit i dha asaj ujin material, ndërsa Krishti atë shpirtëror. Gruaja nga Samaria kishte një shpirt të etur, kështu edhe shpirti ynë duhet të ketë etje për dije dhe për të njohur Krishtin. Shpirti ynë duhet të ketë etje për paqe, për drejtësi, liri dhe të vërtetën. Shpesh herë në këtë botë të zhytur në mëkat njeriu pyet: -Vallë a ekziston e vërteta? Sigurisht që ekziston. Ajo gjendet në Krishtin. Gjithashtu kemi etje për gëzim dhe dashurinë e painteres që të sakrifikohemi për të tjerët dhe jo të sakrifikojmë të tjerët për interesat tona. Jemi të etur për shumë gjëra, por vallë ku do ta gjejmë burimin? Ky burim i pashtershëm është Krishti, i cili në Ungjillin e sotën na thërret: “Ai që vjen drejt meje do t’i jap ujin e përjetshëm”. Shumë njerëz mëkatarë shkuan tek ai dhe u bënë shenjtorë. Vajtën me mendime të errëta dhe u ndriçuan, ashtu siç ndodhi me gruan samaritane. Shkuan përndjekës dhe u bënë apostuj. Vajtën skllëvër dhe fituan lirinë. Edhe ne nëse vendosim t’i shkojmë pas Krishtit do ta shuajmë etjen për gjithshka. Uji pastron dhe u jep jetë gjithë krijesave, kështu edhe Krishti është uji i gjallë që i shëron të gjitha.

Krishti ka tre natyra, atë të mbretit, të profetit dhe të kryepriiftit. Sapo Krishti zbriti në tokë si mbret i botës e nënshtroi natyrën duke mposhtur vdekjen. Me natyrën profetike ai predikoi gjithmonë të vërtetën dhe me atë hieratike, u sakrifikua

për shpëtimin e njerëzimit. Këtë e vëmë re në takimin që pati me samaritanen e Ungjillit të sotëm. Krishti si mbret i dha asaj përjetësinë, si profet i zbuloi të vërtetat, ndërsa si kryeprift i tregoi rrugën e adhurimit të vërtetë. Gruaja samaritane i pranoi menjëherë këto hire. Kështu ajo u bë mbretëreshë sepse arriti të zotëronte veten e saj, u bë profete sepse që nga ai moment filloi të predikonte të vërtetën. Madje ajo grua arriti të bëhet edhe shenjtotre, sepse sakrifikoi veten për Krishtin.

Shembullin e gruas samaritane duhet ta ndjekim edhe ne. Atëhere kur do të arrijmë të kontrollojmë veten nga pasionet do të jemi mbretër. Kur do themi vetëm të vërtetën do të jemi profetë dhe së fundi kur do të sakrifikojmë veten tonë për Krishtin do jemi të krishterë të denjë për të hyrë në Mbretërinë e Qiejve. Samaritanja na e dha shembullin. Me ndërmjetimet e saj, o Krisht Perëndi mëshirona dhe shpëtona. Amin.

E DIELA E TË VERBËRIT **(JOANI 9, 1-38)**

Edhe duke shkuar, pa një njeri të verbër që prej lindjes. Edhe nxënësit e tij e pyetën, duke thënë: Rabi, cili mëkatoi, ky apo prindërit e tij, që të lindë i verbër? Jisui u përgjigj: As ky mëkatoi, as prindërit e tij, po që të tregohen punët e Perëndisë tek ai.

Unë duhet të bëj punët e atij që më dërgoi, deri sa është ditë; vjen nata, kur asnjë s'mund të punojë. Sa të jem në botë, jam drita e botës. Pasi tha këto, pështyu përdhe dhe bëri baltë prej pështymës, dhe leu sytë e të verbërit me baltën; Edhe ai i tha atij: Shko e lahu në pellgun e Siloamit, që e përkthyer domethënë i Dërguar. Shkoi pra e u la, dhe erdhi duke parë. Fqinjët pra, dhe ata që e kishin parë më përpara se ishte i verbër, thoshin: A nuk është ky ai që rrinte e lypte? Të tjerë thoshin se ky është; dhe të tjerë se i shëmbëllen; por ai u thoshte se unë jam. I thoshin pra: Si t'u hapën sytë? Ai u përgjigj e tha: Një njeri që quhet Jisu bëri baltë dhe më leu sytë e më tha: Shko në pellgun e Siloamit dhe lahu. Edhe si shkova e u lava, hapa sytë. I thanë pra: Ku është ai? Thotë: Nuk e di. E sjellin te Farisenjtë atë që ishte njëherë i verbër. Edhe ishte e shtunë, kur bëri baltën Jisui dhe i hapi atij sytë. Përsëri pra e pyesnin edhe Farisenjtë: Si i hapi sytë? Edhe ai u tha atyre: Vuri baltë mbi sytë e mi, dhe u lava, dhe shoh. Disa pra prej Farisenjve thoshin: Ky njeri nuk është nga Perëndia, sepse nuk ruan të shtunën. Të tjerë thoshin: Si mund të bëjë të tilla çudira një njeri mëkatar? Edhe kishte një përçarje në mes tyre. I thonë përsëri të verbërit: Ti ç' thua për atë, sepse të hapi

sytë? Edhe ai tha se është profet. Judenjtë pra nuk besuan për atë se ishte i verbër dhe hapi sytë, deri sa thërritën prindërit e atij që iu hapën sytë. Edhe i pyetën duke thënë: Ky është biri juaj, për të cilin ju thoni se ka lindur i verbër? Si sheh pra tani? Prindërit e atij iu përgjigjën atyre, e thanë: E dimë se ky është biri ynë, dhe se ka lindur i verbër. Po si sheh tani nuk e dimë; ose cili i hapi sytë, ne nuk e dimë; ai moshën e ka, pyeteni. Ai do të flasë për veten e tij. Këto thanë prindërit e tij, sepse kishin frikë nga Judenjtë; sepse Judenjtë tani kishin lidhur fjalë, që ai që ta pohojë për Krisht të nxirret jashtë sinagogës. Prandaj prindërit e tij thanë se moshën e ka, pyeteni. Thirrën pra për së dyti njeriun që kishte qenë i verbër, dhe i thanë: Jepi lavdi Perëndisë; ne e dimë se ky njeri është mëkatar. Ai pra u përgjigj e tha: Në është mëkatar, nuk e di; një gjë di, se qeshë i verbër, dhe tani shoh. Edhe i thanë përsëri: Ç'të bëri? Si t'i hapi sytë? Iu përgjigj atyre: Tani jua thashë juve, dhe nuk dëgjuat; ç' doni përsëri të dëgjoni? Mos edhe ju doni të bëheni nxënës të tij? E shanë pra, dhe thanë: Ti je nxënës i atij, po ne jemi nxënës të Moisiut. Ne dimë se Perëndia i foli Moisiut, po këtë nuk e dimë nga është. Njeriu u përgjigj e u tha atyre: Në këtë është me të vërtetë çudia, se ju s'e dini nga është, dhe mua më hapi sytë. Edhe e dimë se Perëndia nuk dëgjon mëkatarë; po në pastë ndonjë frikë Perëndie dhe të bëjë dëshirën e tij, këtë e dëgjon. Që prej fillimit të jetës nuk është dëgjuar se hapi njeri sytë e ndonjërit që ka lindur i verbër. Po të mos ishte ky nga Perëndia, nuk do të mund të bënte asgjë. U përgjigjën e i thanë: Ti ke lindur i tërë në mëkate, dhe ti na mëson? Dhe e nxorën jashtë. Jisui dëgjoji se e nxorën jashtë; dhe si e gjeti, i tha: I beson Birit të Perëndisë? Ai u

përgjigj e tha: Cili është ai, Zot, që t'i besoj? Edhe Jisui i tha: Edhe e ke parë, dhe ai është që flet bashkë me ty. Edhe ai tha: Besoj, o Zot, dhe iu fal.

DRITA

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Ungjilli i sotëm na tregon se Zoti duke kaluar nëpër Jerusalem takon një të verbër. Dishepujt e pyetën: “Mësues, kush ka mëkatuar që ka lindur i verbër, ai apo prindërit?” Jisui iu përgjigj: -As ai dhe as prindërit e tij, por kjo ndodhi që tek ai të tregohen veprat e Perëndisë. Jisui qëndroi, mori pak baltë dhe leu sytë e të verbërit. Për të vënë në provë besimin e tij i tha: -Tani shko lau në pellgun e Siloamit! I verbëri bëri bindje dhe mrekullia u krye. Në fytyrën e tij u shfaqën dy sy të ndritshëm që vezullonin. Zoti dhe Shpëtimtari ynë Jisu Krishti i fali dritën e syve të verbërit. Vallë a ka gjë më të mirë se kjo? Por kjo ishte vetëm mrekullia e parë, sepse mrekullia e dytë u bë në shpirtin e të verbërit.

I verbëri kishte lindur i tillë dhe qe njeri i thjeshtë, që lypte lëmoshë, i parëndësishëm dhe i paditur. Megjithatë pavarësisht nga pozita shoqërore, i verbëri i Ungjillit të sotëm u bë një mbrojtës i besimit dhe i së vërtetës. Ky njeri analfabet me një urtësi të mrekullueshme, pa frikë dhe pa drojtje merr një vendim duke turpëruar të fuqishmit dhe të diturit duke iu kundërvënë farisenjve që deshën ta diskretitonin. E pyetën farisenjtë: “Si është e mundur që u hapën sytë e tu” dhe ai me pastërti iu përgjigjet: “Një njeri i quajtur Jisu, më dha dritën e syve”.

Vëllezër! Drita e syve është dhurata më e madhe që Perëndia i fali njeriut që në momentin e krijimit. Me anën e syve njeriu shfaq botën e tij, sepse sytë janë pasqyra të shpirtit. Të gjitha ngjyrat, ndjenjat, madhësitë perceptohen me anën e syve. Heroi i Ungjillit të sotëm është një i verbër. Ai vërtet kishte humbur dritën e syve, por nuk kishte humbur durimin. Pikërisht duke pasur besim të plotë tek Krishti, ai mundi të rigjente dritën e tij. Farisenjtë e pyetën përsëri me dinakëri dhe i verbëri iu përgjigj: -Krishti është profet është i dërguari i Perëndisë. Kjo është mrekullia e dyfishtë që ndodhi në shpirtin e shumëvuajtur të njeriut të verbër. Mrekullia e parë e ka një shpjegim, që Krishti si i mirë dhe njeridashës i fali atij dritën e syve, por e pashpjegueshme është se ku e gjen ai njeri gjithë atë guxim dhe kurajo, t'u kundërvihet farisenjve. Pikërisht këtu qëndron edhe madhështia e Ungjillit të sotëm, një lypës analfabet dhe i përbuzur, i varfër dhe i pafuqishëm iu kundërvihet farisenjve dhe shkronjësve të ditur, të fuqishëm e të pasur. E jo vetëm që iu kundërvihet, por arrin që edhe t'i diskretitojë në publik, saqë ata duke mos pasur se çfarë të bënin e flakën jashtë sinagogës. Pra një lypës u bë mbrojtës i madh i besimit dhe të vërtetës duke mos pasur frikë për të pohuar emrin e Zotit.

Vëllezër! Sa u lartësua i verbëri i Ungjillit të sotëm përballë atyre njerëzve dinakë dhe të pabesë. Ndarja e besimit nga dashuria është një katastrofë e vërtetë. Deri tani pamë anën e ndritshme të pjesës ungjillore, pra guximin dhe lavdinë e njeriut të verbër, por fatkeqësisht ekziston edhe ana e errët, që është verbimi i shpirtit të farisenjve. Këta të fundit ishin njerëz të ditur, kishin urtësi, logjikë, gjykim, por megjithatë të verbuar nga urrejtja ata duan ta mohojnë mrekullinë. Egoizmi dhe smira

verbojnë shpirtin e tyre duke shpifur kundër Krishtit. Ky verbim i pasioneve nuk i lejon ata që të shohin “dritën e vërtetë”, e cila ndriçon çdo njeri. Mëkati i zilisë dhe i urrejtjes ua prish logjikën dhe ua verbon shpirtin. Ata nuk e kuptojnë se ndodhen larg Perëndisë dhe janë skllëvër të mëkatis. Fatkeqësisht kjo ndodh në çdo kohë me të verbërit në shpirt. Ata përndjekin dhe përgojnë njerëzit e mirë dhe të virtytshëm. Lind pyetja: -Ç’farë do të bëjë shoqëria me këta njerëz? Këtë e ka thënë qartë Zoti në Ungjill: “Një i verbër a mund t’i prijë një të verbëri tjetër? Vallë nuk do të bien të dy në kanal?” (Llukai 6, 39). Të gjithë shqetësohemi sepse mungon dashuria, mirësia, sinqeriteti, përvullësia në shoqërinë e sotme dhe shpresojmë se vetëm Perëndia mund të na sjelli paqen dhe lumturinë. Le t’i lutemi Perëndisë që të mos verbohesh sytë e shpirtit tonë. Të mos jemi të mbyllur, por të shohim dritën shpëtimtare të Krishtit ashtu siç veprimi i verbëri i ungjillit të sotëm. Apostulli Pavli në letrën e tij drejtuar Efesianëve na thotë: “Sepse dikur ishit në errësirë, por tani jeni në dritën e Zotit, ecni pra si bij të dritës” (Efesianëve 5, 8).

PENDIKOSTIA
(JOANI 7, 37-52 8,12)

Edhe ditën e fundit, ditën e madhe të së kremtes, Jisui qëndroi e thirri, duke thënë: Kush të ketë etje, le të vijë tek unë e le të pijë. Ai që më beson mua, siç tha Shkrimi, lumenj uji të gjallë do të rrjedhin nga barku i tij. Edhe këtë e tha për Shpirtin që kishin për të marrë ata që do t'i besonin; sepse ende s'ishte dhënë Shpirti i Shenjtë; sepse Jisui ende s'ishte lavdëruar. Shumë veta pra prej turmës kur dëgjuan këtë fjalë, thoshin: Ky është me të vërtetë profeti. Të tjerë thoshin: Ky është Krishti. Po të tjerë thoshin: Mos vjen Krishti nga Galilea? A nuk tha shkrimi se Krishti vjen nga fara e Davidit dhe nga fshati Betlehem, prej ku ishte Davidi? U bë pra një çarje në turmë për të. Edhe disa prej tyre donin ta kapnin; po asnjë s'vuri duart mbi të. Erdhën pra shërbëtorët te kryepfiftërinjtë e te Farisenjtë, dhe ata u thanë atyre: Pse nuk e prutë? Shërbëtorët u përgjigjën: Kurrë s'ka folur njeri kështu, si ky njeri. Farisenjtë pra iu përgjigjën atyre: Mos u gënjet edhe ju? Mos i ka besuar atij ndonjë prej të parëve a prej Farisenjve? Po kjo turmë që s'di ligjin, janë të mallkuar. U thotë atyre Nikodhimi, ai që pati ardhur natën tek ai, i cili ishte një prej atyre: Mos e gjykon njeriun ligji ynë, pa e dëgjuar më parë atë, e pa marrë vesh se ç'bën? U përgjigjën e i thanë: Mos je edhe ti nga Galilea? Vëzhgo e shih, se profet nga Galilea nuk është ngritur.

ETJA

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Sot kisha jonë e Shenjtë, kremton festën e madhe të zbritjes së Shpirtit të Shenjtë, ose siç quhet ndryshe ditën e Pendikostisë. Quhet Pendikosti, sepse festohej pesëdhjetë ditë pas Pashkës. Në Ungjillin e sotëm, që në vargjet e para Zoti dhe Shpëtimtari ynë Jisu Krishti na thotë: “Nëse dikush ka etje, le të vijë tek unë e të pijë”. Fjalë të thjeshta, fjalë plot kuptim, me të cilat Krishti na flet në mënyrë simbolike për ujin e përjetshëm, që Ai do t’i dërgonte njerëzimit. Përse vallë Jisu Krishti na pyet? -Nëse dikush ka etje? Të gjithë kemi etje dhe nuk mjafton vetëm kaq, por e gjithë jeta jonë mund të përmblihet në një fjalë të vetme: Kemi etje për çdo gjë.

Kemi etje për dije, sepse të gjitha njohuritë e shkencës janë të pakta përpara misterit të të madh të krijimit. Kemi etje për drejtësi, sepse të gjithë flamurët që valviten në emër të drejtësisë nuk mund të përfaqësojnë drejtësinë tënde Hyjnore o Zot. Kemi etje për dashuri, sepse dashurinë e vërtetë mund ta çfaqë vetëm Perëndia, që dërgoi birin e vëtmë lindur për shpëtimin tonë. Kemi etje për paqe, për të bukurën dhe të përkryerën. Kemi etje për ty o Krisht Shpëtimtar. Që nga lartësia e kryqit Krishti na përgjigjet: -Edhe unë kam etje. Kam etje për shpëtimin tuaj, për gëzimin tuaj dhe për lumturinë tuaj.

Vëllezër! Këto që përmendëm më sipër janë dy etjet më të mëdha. Është e etur Perëndia për shpëtimin e njeriut nga njera anë dhe nga ana tjetër, është i etur njeriu për Perëndinë. Por disa nga ne e kanë ngatërruar burimin dhe në vend që ta shuajnë etjen në burimet e kthjellta të Ungjillit, shkojnë diku

tjetër. I vetmi burim që do të munda të na e shuajë etjen është Krishti, i cili na thërret: “Nëse dikush ka etje, le të vijë tek unë e të pijë”. Le të shkojmë pra pa nguruar e të shuajmë etjen. Pikërisht në ditën e Pendikostisë, erdhi Shpirti i Shenjtë, të cilin Krishti ua kishte premtuar dishepujve dhe në mënyrë tradicionale, ky moment është quajtur ditëlindja e Kishës. Në këtë ditë kemi përmbushjen finale të misionit të Jisu Krishtit dhe fillimin e periudhës Mesianike të Mbretërisë së Perëndisë, e cila është e pranishme në botë. Për këtë arsye dita e pesëdhjetë është fillimi i epokës, që është përtej kufijve të kësaj bote.

Kështu Pesëdhjetorja është ditë apokaliptike, por ajo është edhe ditë eskatologjike, që do të thotë dita e mbarimit final, kur do të vijë Mesia për të gjykuar botën. Festa e Pendikostisë, nuk është thjesht një ngjarje që ndodhi shumë shekuj më parë. Ajo është kremtimi i asaj që duhet të ndodhi edhe sot. Tek të gjithë ne banon Shpirti i Shenjtë. Të gjithë e kemi marrë Shpirtin e Shenjtë gjatë misterit të Mirosjes dhe jemi kthyer në tempuj të Shpirtit të Shenjtë. Por ç’përfaqëson Shpirti i Shenjtë? - Këtë na e thotë tropari: -O Mbret Qiellor, Ngushëllimtar, Shpirt i së vërtetës, që ndodhesh kudo....Është pra Shpirti i Shenjtë, Shpirti i së vërtetës personi i tretë i Trinisë së Shenjtë.

Jeta e njeriut është një mister, në të cilin shpesh gjendemi përpara të papriturave si për shembull; nga të shëndetshëm që jemi, papritur një ditë sëmuremi, kemi gëzim në jetën tonë e befas na pushton trishtimi etj. Në të gjitha këto raste e kemi pranë Shpirtin e Shenjtë, i cili ndodhet kudo dhe i shëron të gjitha, që na ngushëllon që u jep jetë ëndrrave, që na mbush me besim. Shpirti i Shenjtë i drejton të gjitha, është ai që ka në

duart e tij jetën tonë dhe e ka mundësinë të na shpërftyrojë. Nëse duam që ta jetojmë thellë jetën, duhet të frymëzohemi vazhdimisht nga fryma e dashurisë e së vërtetës dhe e lirisë. Le ta marrim të gjithë Shpirtin e Shenjtë. Ai na jepet falas dhe është për të gjithë. Amin.

E DIELA E PARË E MATHEUT **(10, 32-33; 19, 27-30)**

Kushdo, pra, që të më pohojë përpara njerëzve, edhe unë do ta pohoj atë përpara Atit tim që është në qiejt. Por këdo që të më mohojë përpara njerëzve, do ta mohoj edhe unë atë përpara Atit tim që është në qiejt. Atëherë u përgjigj Pjetri e i tha atij: Ja ne tek i lamë të gjitha, dhe erdhëm pas teje. Vallë, ç' do të jetë për ne? Edhe Jisui u tha atyre: Me të vërtetë po ju them juve, se ju që më erdhët pas, në krijesën e re, kur të rrijë i Biri i njeriut mbi fronin e lavdisë së tij, do të rrini edhe ju mbi dymbëdhjetë frone duke gjykuar të dymbëdhjetë fiset e Izraelit. Edhe kushdo që la shtëpi, a vëllezër, a motra, a atë, a nënë, a grua, a bij, a ara, për hir të emrit tim, do të marrë njëqind për një, dhe do të trashëgojë jetë të pasosur. Po shumë të parë do të jenë të fundit, dhe të fundit të parë.

E GJITHË SHENJTORËVE

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Sot kisha jonë e shenjtë nderon kujtimin e gjithë shenjtorëve. Kjo e kremte ka një kuptim të veçantë sepse shenjtorët qenë njerëz si ne, të cilët jetuan në kohë të ndryshme duke u përballur me ngasjet që u krijonte bota dhe djalli. Megjithatë ata ditën t'i përballojnë vështirësitë duke krijuar një botë të re shenjtërie. Por sa janë shenjtorët? Shenjtorët janë të panumërt dhe nuk është e mundur të llogariten, por ata njihen si miq të Perëndisë. Apostull Pavli, i karakterizon ata si “re” (Hebrenjve 12:1). Shenjtorët i kemi nga të gjitha shtresat

shoqërore dhe çdo moshë, pleq si Shën Harallambi, por edhe të rinj si Shën Nestori, nëna si Shën Sofia, por edhe virgjëresha si Shën e Premtja. Njerëz me pozitë, ushtarakë si Shën Gjergji, por edhe ushtarë të thjeshtë si dyzet martirët. Mjekë si Shën Pandleimoni, por edhe hamenj si Shën Kristofori, apo punëtorë si Shën Niqifori dhe barinj si Shën Themistokliu, kuzhinierë si Shën Efrosini, apo bujq si Shën Polikroni.

Asnjë profesion i ndershëm nuk mbeti pa ofruar shenjtorë. Mos ndoshta shenjtorët jetuan në një vend të vetëm? Jo, jetuan në vende të ndryshme. Nga shkretëtira e Egjiptit deri në vendet e largëta të Afrikës, nga Azia deri në Palestinë, ashtu siç e thotë edhe apostulli Pavli në letrën e tij drejtuar romakëve: “Nga Jerusalemi deri në Iliri...” Dita e nderimit të çdo shenjtori është përcaktuar në kanonet e Sinodit 7 Ekumenik. Për të nderuar dhe himnizuar shenjtorët, kisha hartoi për nder të tyre tropare të kënduara. Në këtë ceremoni përfshihen perlëshoret, shkurtoret, madhështimet, zbritësoret, kanonet, vargjet, lavdërimet etj. Në këto tropare ka të dhëna për jetën, virtytet, përpjekjet dhe martirizimin e shenjtorit që kremtohet. Himnografi duke pasur parasysh bëmat e shenjtorit hartoi shërbesën përkujtimore të tij, duke e përjetësuar në shekuj.

Gjithashtu në çdo Liturgji Hyjnore kujtohen emrat e shenjtorëve. Kleriku që meshon pret nga blata pjesëzat e shenjtorëve dhe përkujton “Për nder dhe kujtim të Përmbibekuarës, së lavdëruarës Zonjës sonë Virgjëreshës dhe Hyj lindëses Mari, prano o Zot këtë therore të përgjakshme në altarin Tënd të përmbiqiellshëm”. Më pas duke prerë pjesën tjetër thotë: “Për nder dhe kujtim të Kryeengjëljeve Mihail dhe Gavril dhe të gjithë fuqive qiellore”. Në vazhdim përmend: “Të

profetit të nderuar dhe të lavdëruar, pararendësit dhe Pagëzorit Joan , të profetëve të shenjtë ...”.

Por si bëhet shpallja e shenjtorëve? Si dallohen shenjtorët? Cilët prej tyre kanë hirin të ndërmjetojnë? Është i mjaftueshëm “akti” i shpalljes nga autoritetet zyrtare kishtare? Sa e nevojshme është diçka e tillë? Këtu duhet të përmendim se ndërgjegjia e pagabueshme e kishës, është një diçka e pashpjegueshme, e cila në një mënyrë të çuditshme, ka pranuar si shenjtorë, vetëm shenjtorët e vërtetë. Kisha asnjëherë nuk ka gabuar. Kurrë nuk shpalli dikë shenjt, pa qenë i tillë dhe më pas ta ndreqë gabimin duke ia hequr titullin. Kisha nuk nxitohet në shpallje shenjtorësh. Pret më tepër fakte. Pret sigurimin nga qielli. Vetëm kur, çdo gjë është e sigurtë, atëherë ua shkruan emrat në Diptikë për t’u kujtuar në Liturgjinë Hyjnore.

Shenjtërimi i një personi, bëhet vetëm atëherë kur njihet nga gjithë besimtarët si shenjtor për përpjekjet, për mësimdhënien, dhe mrekullitë e tij. Më pas i takon Kishës si administratë që me “aktin” përkatës ta shkruajë emrin e shenjtorit në “Diptikë”. Ky është “akti” i njohjes. Por me këtë akt ai thjesht njihet zyrtarisht nga kisha dhe përcaktohet dita e kremtimit të tij, që zakonisht përkon me ditën e martirizimit, sepse kjo ditë konsiderohet si rilindja shpirtërore duke hyrë në jetën qiellore. Shën Nikodhim Agjioriti, është Shenjt i shekullit të kaluar dhe vetëm në vitin 1961 u njoh zyrtarisht nga Patriarkana Ekumenike. Shën Nektari bëri kaq çudira dhe populli e njohu si shenjtor. Pra mund të themi se “ndërgjegjia e trupit të Krishtit” ia arriti qëllimit, dhe më pas administrata e kishës e shpalli shenjtor.

Shën Joan Gojarti, i cili vdiq i martirizuar në internim, ishte i shenjtë dhe si të tillë e njohu ndërgjegjia e kishës, por

autoritetet kishtare nuk pranonin ta shpallnin. Kërkesa e popullit ishte: “Joani në Diptikë” dhe ashtu u bë. Themi se njohja dhe renditja në Diptikë i përket pushtetit administrativ kishtar dhe sigurisht që ekzistojnë shenjtore të panumërt të cilët nuk u njohën zyrtarisht. Shën Joan Gojartin nuk pranonte ta njihje, as Shën Kirili i Aleksandrisë, i cili së fundi u bind nga vetë shfaqja e Hyjlindëses. Pra shohim se shenjtorët janë të shenjtë me hirin e Perëndisë. Shenjtërimi i tyre nuk varet nga njohja zyrtare kishtare, sepse edhe para saj shenjtorët bënë mrekullira. Kisha ka kompetencën me regjistrimin në Diptikë, të përcaktojë ditën e festimit dhe i rekomandon të krishterët të nderojnë shenjtorin siç duhet. Nuk do të ishte e drejtë të regjistronte apo të hiqte nga diptiku emrat e shenjtorëve, secili prift sipas dëshirës së vet. Në Kishën Ortodokse populli e njeh shenjtorin dhe administrata e kishës e ratifikon me aktin përkatës, kurse në “kishën” e Perëndimit, shpallja bëhet me akt shenjtërimi. Është thjesht veprim zyrtar, me të cilin kushdo do të mund të shpallej shenjtor dhe t’i imponohej popullit nga autoritetet kishtare. Gjithashtu, shenjtori pretendent quhet fillimisht për një periudhë “i lumëruar” dhe më pas “shenjtor”.

Vëllezër! Le tu lutemi gjithë Shenjtorëve që të na ndriçojnë për t’i imituar ata, me qëllim që edhe ne të kemi Hirin e Perëndisë. Me ndërmjetimet e gjithë shenjtorëve, o Krisht Perëndi mëshirona dhe shpëtona. Amin.

E DIELA E DYTË E MATHEUT (4, 18-23)

Edhe tek ecte Jisui pranë detit të Galilesë, pa dy vëllezër, Simonin, që thirrej edhe Pjetër, dhe Andrean, vëllanë e tij, duke hedhur rrjetën në det; sepse ishin peshkatarë. Edhe u thotë atyre: Ejani pas meje, dhe do t'ju bëj peshkatarë njerëzish. Edhe ata menjëherë lanë rrjetat, e shkuan pas tij. Edhe si shkoi më tej, pa dy vëllezër të tjerë, Jakovin, të birin e Zevedheut, dhe Joanin, të vëllain e tij, në lundër bashkë me Zevedheun, të atin e tyre, duke ndrequr rrjetat e tyre, dhe i thirri ata. Edhe ata përnjëherë lanë lundrën dhe të atin e tyre, dhe shkuan pas tij. Edhe Jisui vinte përçark gjithë Galilesë, duke mësuar nëpër sinagogat e tyre, dhe duke predikuar ungjillin e mbretërisë, dhe duke shëruar çdo sëmundje e çdo lëngatë në popull.

THIRRJA E DISHEPUJVE

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Ungjilli i sotëm na përshkruan thirrjen e dishepujve të parë të Krishtit. Ai i fton ata për t'u përgatitur në misionin e madh të shpëtimit të botës. Nga peshkatarë të thjeshtë ata u bënë predikues të Ungjillit të Krishtit. Të çuditshme na duken kriteret, me të cilat Krishti zgjodhi dishepujt e tij. Ai ftoi për t'u bërë apostuj njerëz të pashkolluar dhe jo të ditur, njerëz të varfër dhe jo të pasur. I ftoi ata jo për gjëra të thjeshta por për të ndryshuar historinë e botës, duke zhvleftësuar filozofi, perandori, qytetërime, akoma edhe vdekjen.

Përse vallë Krishti bëri një zgjedhje të tillë? Përgjigjen na e jep Gojarti: “ Krishti nuk donte të ngatërronte qielloret me tokësoret. Ungjilli që ai predikoi që i përkryer dhe kërkonte shpirta të pastër”. Prandaj edhe Krishti u tha: “Ejani pas meje sepse unë jam udhërrëfyesi dhe ju pasuesit e mi”. Dishepujt e ndoqën Krishtin ngado. Ata iu përgjigjën ftesës menjëherë, braktisën gjithshka dhe e ndoqën pas. Nuk është e rastësishme që Krishti e donte shumë detin, prandaj edhe dishepujt e parë i zgjodhi peshkatarë. Deti është nga krijesat më të bukura dhe në mënyrë alegorike paraqet gjendjen e shpirtit të njeriut. Me qetësinë e tij paraqet qetësinë e shpirtit tonë, ndërsa me furtunën, pësimet tona. Limanet e shumtë simbolizojnë shpëtimin, ndërsa pafundësia e detit është simboli i ëndrrave tona.

Krishti i zgjodhi dishepujt e tij në momentin që ata po punonin. Ata qenë peshkatarë dhe ishin duke peshkuar. Rrjetat e peshkimit janë simbolika e fjalës së Perëndisë, ndërsa barkat simbolizojnë anijen e madhe që quhet kisha e krishterë. Zoti dhe Shpëtimtari ynë Jisu Krishti përdori predikimin dhe mrekullitë, për të afruar njerëzit që do ta ndiqnin pas. Predikimi ishte zbulimi i së vërtetës Hyjnore, ndërsa mrekullitë, prova e fuqisë së pushtetit Hyjnor. Vetë fjalët e Krishtit të Ringjallur: “Ashtu siç më dërgoi mua Ati, unë ju dërgoj juve” (Joani 20,21), i japin kuptim emërtimit të nxënëve të tij “Apostuj”. Ata sjellin mesazhin e ri, që nga Qielli tek njerëzit në mbarë botën. Emërtimin “Apostuj” ua dha nxënësve të tij, vetë Krishti, siç na tregon Ungjillori Luka: “Kur zbardhi dita i thirri nxënësit e vet dhe prej tyre zgjodhi dymbëdhjetë, të cilët dhe i quajti Apostuj ...” (Luka 6, 13). Jisu Krishti para se të fillonte veprën e tij shpëtimtare, filloi të formonte grupin e nxënësve të tij. Në

jetën e tyre personale, ata ishin të thjeshtë, analfabetë, të parëndësishëm, peshkatarë në profesion, por edhe doganierë. Më e rëndësishme është mënyra e përzgjedhjes së tyre, sepse ata dëgjuan vetëm një “më ndiq” dhe e ndoqën pas Mesian.

Kujt ia drejtonte Krishti ftesën e tij? Sigurisht jo të gjithëve. Nuk mund të bëhej kushdo nxënës dhe apostull i Tij. Rrethi i parë i nxënësve ishte mjaft i kufizuar. Të paktë ishin ata që do ta ndiqnin kudo. Ata pak, Krishti i zgjodhi vetë. Nuk mund të mos ndalemi tek ftesa që i bëri Krishti Nathanailit. Fjalët: “Ja një izraelit të vërtetë tek i cili nuk ka dredhi” (Joani 1, 48), na zbulojnë karakterin e vërtetë të apostujve. Ata ishin izraelitë të cilët prisnin Mesinë e vërtetë. Ishin ata të cilët nga brezi në brez, kishin ruajtur të gjallë shpresën e realizimit të premtimit të Perëndisë (Zanafilla 3, 15). Ishin ata të cilët kërkonin të shihnin fakte për t’u bindur, se Perëndia e mban premtimin e dhënë. Tek personi i Krishtit ata gjetën atë të cilin kërkonte dhe priste zemra e tyre.

Krishti i përgatiti nxënësit, për të vazhduar veprën e tij. Ata përbënin bërthamën e parë, rreth së cilës ditën e Pendikostisë, u krijua Kisha Militante dhe vetë dymbëdhjetë apostujt morën përsipër të përhapnin Ungjillin anembanë botës, por në këtë vepër ata nuk ishin vetëm. Të drejtuar, nga Shpirti i Shenjtë, kishin pranë tyre një rreth më të gjerë nxënësish, rrethin e të shtatëdhjetëve. “Pastaj Zoti zgjodhi edhe shtatëdhjetë nxënës ...” thekson Luka në 10, 1. Këtu duhet të shtojmë edhe gratë mirapurrëse. (Luka 8, 3). Të gjithë bashkë ishin 120 veta (Veprat 1, 15). Këta nuk u pagëzuan me ujë, sepse i pranoi Zoti të pagëzoheshin me Shpirtin e Shenjtë (Veprat 1, 5) ditën e Pendikostisë. Pas kësaj dite dhe dëbimit

dhe pas goditjes me gurë të Stefanit, u shpërndanë në gjithë vendet e botës për zbatimin e misionit të tyre të shenjtë. Me ndërmjetimet e apostujve o Krisht Perëndi, mëshirona dhe shpëtona. Amin.

E DIELA E TRETË E MATHEUT (6, 22-33)

Kandili i trupit është syri. Në qoftë pra se syri yt është i kthjellët, gjithë trupi yt do të jetë i ndritshëm. Po në qoftë se syri yt është i lig, gjithë trupi yt do të jetë i errët. Në qoftë pra se drita që gjendet tek ti është errësirë, sa e madhe do të jetë errësira?

MBRETËRIA E QIEJVE

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Në Ungjillin e sotëm Zoti ynë Jisu Krishti na bën thirrje: “Kërkoni së pari Mbretërinë e Perëndisë dhe drejtësinë e tij edhe të gjitha këto do t’u shtohen juve” (Mateu 6, 33). Epiqendra e përmbajtjes së Ungjillit të Shenjtë është Mbretëria e Qiejve. Me predikimin e Mbretërisë e filloi Jisui predikimin e Tij pas pagëzimit dhe ngasjeve. Në ungjill thuhet: “Pendohuni sepse u afruan ditët kur do të vijë mbi tokë Mbretëria e Qiejve” (Mateu 4, 17). Për të hyrë në mbretërinë e re duhet të pendohemi, duke lënë pas jetën tonë mëkatore dhe të ndryshojmë rrugë. Të gjithë ne, kush më shumë dhe kush më pak kemi rënë në mëkate, por tashmë na jepet rasti për pendesë, që do të thotë të ndryshojmë mendjen dhe jetën tonë.

Mbretëria e Perëndisë është ardhja e Shpirtit të Shenjtë në zemrat tona. Zoti Krisht e ka thënë qartë: “Mbretëria e Perëndisë ndodhet brenda jush” (Luka 17, 21). Me këtë na jep të kuptojmë se kur njeriu e lejon Shpirtin e Shenjtë të banojë brenda tij, pastrohet nga pasionet dhe gjen udhën e vërtetë, e

cila do ta shpie drejt Perëndisë. Gjithashtu në lutjen drejtuar Shpirtit të Shenjtë “O mbret Qiellor” themi: “Eja dhe qëndro brenda në zemrën tonë dhe pastrona nga çdo mëkat dhe shpëto shpirtrat tanë”. Në mënyrë të veçantë Mbretërinë e Qiejve e sqaron Jisui nëpërmjet paravolove të tij:

“Mbretëria e Qiejve ngjan me një kokër sinapi, të cilën e merr dikush dhe e mbjell në arën e tij” (Mateu 13, 31).

“Mbretëria e Qiejve i ngjan një thesari të fshehur” (Mateu 13, 44).

“Mbretëria e Qiejve i ngjan një tregëtari që shkon të kërkojë margaritarë të bukur” (Mateu 13, 45).

“Mbretëria e Qiejve i ngjan një rrjete të hedhur në det” (Mateu 13, 47).

Mbretëria e Qiejve paraqitet si e vërtetë historike dhe mbetet të plotësohet në të ardhmen. Zoti na këshillon që të kërkojmë më parë Mbretërinë e Perëndisë dhe drejtësinë e tij dhe më pas të gjitha të mirat e tjera tokësore do të na jepen bashkë me ato shpirtërore, por duhet që edhe ne të punojmë dhe të jetojmë si bij të vërtetë të Perëndisë me qëllim që të jemi të denjë për të hyrë në Mbretërinë e Qiejve. Cilët do të kenë privilegjin për të hyrë në këtë mbretëri?

Në Mbretërinë e Qiejve do të hyjnë të gjithë të varfërit dhe të përndjekurit (Mateu 5, 3-10). Në Mbretërinë e Qiejve do të hyjnë targambledhësit dhe gratë e përdala që pendohen (Mateu 21, 31). Në Mbretërinë e Qiejve do të hyjnë gjithë ata që bëhen të pastër si fëmijët e vegjël (Mateu 18, 3). Në Mbretërinë e Qiejve do të hyjnë ata që zbatojnë dëshirën e Atit që është në qiej (Mateu 7, 21). Në Mbretërinë e Qiejve do të hyjnë të gjithë ata që do të mohojnë pasuritë e tyre (Mateu 19,

24). Në Mbretërinë e Qiejve do të hyjnë të gjithë ata që do të sakrifikojnë veten (Mateu 19, 12). Hyrja në Mbretëri arihet me ruajtjen e porosive të Perëndisë. Koha përfundimtare që lidhet me gjykimin është e panjohur, prandaj duhet të rrimë zgjuar (Mateu 24, 42) dhe të jemi të përgatitur si virgjëreshat e paravolisë (Mateu 25, 1). Mbretëria e Perëndisë realizohet brenda pranisë së historisë dhe të botës, mëpërmjet Kishës dhe plotësohet pas gjyimit të dytë e përfundimtar të Krishtit.

Por nuk duhet të harojmë detyrimet tona si të krishterë që jemi. Të përpiqemi të fitojmë mbretërinë e besimit dhe të dashurisë. Gjithmonë të lutemi: “Ardhtë Mbretëria Jote”. Tani në përfundim secili të pyesi veten: -A e kërkoj Mbretërinë e Perëndisë? -Kjo mbretëri, a ndodhet brenda meje? Mbretëria e Perëndisë është mbretëri dashurie, sepse vetë Perëndia është dashuri. Perëndia dha dashuri duke na dërguar birin e vëtëm Jisu Krishtin, por edhe kërkon nga ne që të shfaqim dashuri. “Ashtu siç ju kam dashur, të doni edhe ju të tjerët” (Joani 13, 34). Në fund desha t’u uroj që Zoti dhe Shpëtimtari ynë Jisu Krishti të na japë ndriçim për të hyrë në Mbretërinë e Tij.

E DIELA E KATËRT E MATHEUT (8, 5-13)

Edhe kur hyri Jisui në Kapernaum, i erdhi pranë një kryeqindësh, duke iu lutur atij, e duke thënë: Zot, shërbëtori im dergjet në shtëpi i paralizuar, dhe mundohet keq. Edhe Jisui i thotë atij: Unë do të vij e do ta shëroj. Edhe kryeqindëshi u përgjigj e tha: Zot, nuk jam i denjë që të më hysh nën strehë, por thua vetëm një fjalë, dhe shërbëtori im do të shërohet. Sepse edhe unë jam një njeri nën urdhër, edhe kam nën veten time ushtarë, edhe i them këtij: Shko, dhe shkon; edhe tjetrit: Eja, dhe vjen; edhe shërbëtorit tim: Bëj këtë, dhe e bën. Edhe Jisui kur dëgjoi u çudit, e u tha atyre që i vinin prapa: Me të vërtetë po ju them juve, se as në Izrael nuk kam gjetur kaq besim. Edhe po ju them juve, se shumë do të vijnë nga lindja e nga perëndimi, dhe do të rrinë bashkë me Abrahamin e me Isakun e me Jakovin në mbretërinë e qiejve. Por të bijtë e mbretërisë do të hidhen në errësirën e jashtme; atje do të jetë të qarët dhe kërcëllitja e dhëmbëve. Edhe Jisui i tha kryeqindëshit: Shko, edhe t' u bëftë siç besove. Edhe shërbëtori i tij u shërua që në atë çast.

KRYEQINDËSHI

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Fragmenti i sotëm Ungjillor është mjaft prekës. Një kryeqindësh romak i afrohet Jisuit dhe i kërkon që t' i shpëtojë shërbëtorin e tij. Krishti pranoi të shkonte në shtëpinë e tij dhe ta shëronte shërbëtorin megjithëse e dinte që ai ishte pagan.

Kryeqindëshi i tha: “Zot, unë nuk jam i denjë që Ti të hysh në strehën time, por thuaj vetëm një fjalë dhe shërbëtori im do të shërohet”. Jisui u mrekullua nga fjalët e kryeqindëshit, nga besimi i tij dhe iu drejtua: “Shko dhe u bëftë ashtu si besove!”. Shërbëtori i tij u shërua në çast. Jisui ja shëroi shërbëtorin sepse tek ai njeri zbuloi besimin e sinqertë që megjithëse nuk ishte jude, por një kryeqindësh i një ushtrie të huaj. Rrallë Zoti Krisht mrekullohet nga besimi i një idhujtari, i cili ndonëse nuk i ishte dhënë mundësia të njihej me besimin e vërtetë, megjithatë ai beson se shërbëtori i tij do të shërohet. Përveç kësaj kryeqindëshi ishte i përulur. Ai i drejtohet Krishtit me fjalët: “Zot, nuk jam i denjë të hysh në strehën time”. Me të vërtetë është e admirueshme përulësia e kryeqindëshit. Si një oficer i lartë romak që ishte, ai nuk sillet me ashpërsi por përkundrazi paraqitet me besim të ngrohtë dhe përulësi të thellë, me zemrën mbushur dhimbje dhe dashuri.

Vëllezër! Dashuria e Perëndisë i jep njeriut nderimin më të lartë nëse ky i fundit nuk pushon së qeni shërbëtor i Zotit. Madje edhe pse zotëron një funksion të lartë dhe të admirueshëm, ai e konsideron veten si shërbëtor të tjerëve. Kryeqindëshi i tha Krishtit për të vajtur në shtëpinë e tij për t’i shëruar shërbëtorin që ishte duke vdekur. “Thuaj vetëm një fjalë dhe shërbëtori im do të shërohet “ sepse unë komandoj qindra ushtarë dhe kur i them njërit “shko” ai shkon dhe kur i them tjetrit “bëje këtë” ai e bën. Unë si njeri e kam këtë pushtet, ndërsa Ti si Perëndi që je, nuk e ke? Prandaj thuaj vetëm një fjalë dhe mrekullia do të bëhet. Shërbëtori im do të shërohet edhe pa praninë tënde. E kështu u bë.

-Ç'farë na tregojnë fjalët e kryeqindëshit? Besimin e madh e të admirueshëm të tij. Krishtit i bëri përshtypje dhe i tha: “Ju siguroj se as tek judejtë nuk kam gjetur besim kaq të madh”. Me besimin tek Krishti, kryeqindëshi ndonëse ishte ishujtar doli më besnik se judejtë e pabesë. Së fundi, besimi i kryeqindëshit u shoqërua me bindje. Si komandant romak që ishte ai e njihte mirë bindjen. Ai e dinte se, nëse urdhëronte një nga ushtarët e tij për diçka, nuk ja kthente kush urdhërin. Në të njëjtën mënyrë kryeqindëshi e kishte kuptuar se Krishti kishte fuqi të mbinatyrshme, prandaj besonte me gjithë shpirt se nëse Jisui do të urdhëronte, shpirti i sëmundjes do t'i bindej menjëherë. Duke u kuptuar edhe nga aspekti i bindjes, besimi i tij u bë i plotë.

Kryeqindëshi i Ungjillit na mëson që kur t'i lutemi Perëndisë duhet të kemi besim, dashuri, përlësi dhe bindje. Këto virtute të perëndishme do të na ngrejné nga toka drejt Mbretërisë së Qiejve që është edhe qëllimi ynë. Urojmë që ta fitojmë që të gjithë atë. Amin.

E DIELA E PESTË E MATHEUT (8, 28-9,1)

Edhe kur erdhi ai në anën e përtejme, në dhe të Gjergjesinëve, i dolën përpara dy të demonizuar, që dilnin nga varret, fort të egër, kaq sa s'mund të shkonte njeri nga ajo udhë. Edhe ja tek bërtitën duke thënë: Ç'ke me ne dhe ti, o Jisu, bir i Perëndisë? Erdhe këtu përpara kohës që të na mundosh? Edhe larg atyre ishte një tufë e madhe derrash duke kullotur. Edhe djajtë i luteshin atij e i thoshin: Po na nxore që këtej, lërna të shkojmë në tufën e derrave. Edhe ai u tha atyre: Shkoni. Edhe ata dolën e shkuan në tufën e derrave. Dhe ja gjithë tufa e derrave tek u hodh nga gremina në det, dhe ngordhën në ujërat. Edhe barinjte ikën e erdhën në qytet, e lajmëruan për të gjitha dhe për sa u ndodhi të demonizuarve. Edhe ja gjithë qyteti tek doli përpara Jisuit; dhe kur e panë atë, iu lutën atij të ikë nga kufijtë e tyre. Edhe si hyri në lundër ai u hodh përtej, e erdhi në qytetin e tij.

TË DEMONIZUARIT E GERGESASË

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Ungjilli i ditës bën fjalë për shërimin e dy të demonizuarve dhe mbytjen e kopesë së derrave në det, ngjarje e ndodhur në fshatin Gergesa. Pamë se demonët që kishin hyrë tek ata njerëz fatkeqë u detyruan, me urdhër të Jisuit të largoheshin dhe të çlironin viktimat e tyre. Ungjilli na informon për një të vërtetë serioze. Frymat dinake kërkuan leje dhe miratim nga Krishti që të hynin tek kopeja e derrave që ishte

aty pranë. Në të dy rastet shohim qartë se fuqia dhe pushteti i së keqes janë të kufizuar. Pra e keqja nuk mund të veprojë si të dojë dhe sa të dojë. Ky është një konstatim shumë i rëndësishëm, sepse u jep guxim dhe fuqi atyre që luftojnë kundër së keqes.

Le ta shohim temën edhe më thellë. Ungjilli i sotëm paraqet tri ikona, një pozitive dhe dy negative. E para është takimi ndërmjet Krishtit dhe dy të demonizuarve. Këta të demonizuar kishin dalë nga varret dhe ishin aq të tërbuar sa që askush nuk mund të kalonte nga ajo udhë. Krishtit i erdhi keq për ta dhe me fuqinë e tij i çliroi nga skllavëria e demonëve. Së dyti shohim ndeshjen e Krishtit me demonët, të cilët u sprapsën dhe të frikësuar iu lutën duke thënë; “Në qoftë se na dëbon, na lejo të futemi tek tufa e derrave”. Si përfundim edhe ata u mbytën në det bashkë me derrat, sepse nuk donin që të pendoheshin dhe të ndiqnin Krishtin, sepse ishte e pamundur që të ecnin së bashku gënjeshtër me të vërtetën, errësira me dritën dhe urrejtja me dashurinë.

Ikonën e tretë e përbëjnë barinjët që kullosnin derrat. Ata sapo mësuan për dëbimin e demonëve dhe shërimin e të demonizuarve, vrapuan menjëherë për të parë Krishtin. Me cilin qëllim veçse; -Mos vallë donin që ta falenderonin për mrekullinë që bëri? -Apo mos dëshironin që t’i luteshin që t’i shëronte edhe ata? -Apo mos vallë donin të dëgjonin predikimin e Tij? - Jo, vëllezër! -Ata dolën për ta përzënë Krishtin duke i thënë; - Largohu prej nesh sepse na zhduke pasurinë duke na e mbytur kopenë e derrave në det.

Etërit e kishës, këtë sjellje të barinjve e krahasojnë shpesh me pasionet njerëzore. Kështu edhe ne shpesh nuk ngurojmë të themi; -Largohu o Krisht prej nesh, sepse na i

mbyte pasionet e zemrës. -Largohu o Zot prej nesh, sepse ti na mëson drejtësinë dhe ne preferojmë padrejtësinë. Perëndia duke e respektuar lirinë tonë, largohet prej nesh dhe menjëherë na sundon e keqja me anën e demonëve. E keqja vjen vetëm atëhere kur ne braktisim të mirën dhe biem në kthetrat e djallit. Edhe vetë djalli në fillim nuk ishte i keq, por u bë i tillë atëhere kur u largua nga Perëndia.

Ligësia çfaqet kur ne devijojmë nga jeta e virtytshme, në atë të mëkatit. E keqja krijohet atëherë kur njeriu largohet nga Perëndia. Ligësitë dhe pasionet janë sëmundje të shpirtit dhe kur ato bëhen kronike është e vështirë që t'i ndalësh. Në ato raste kur njeriu pendohet duke e pranuar Hirin e Perëndisë, ai nuk mund të çlirohet menjëherë nga ligësitë dhe pasionet, por do t'i duhet një kohë e gjatë duke bërë luftë të madhe shpirtërore për zhdukjen e tyre. Mund të themi se e keqja bën fole tek njeriu me anën e pasioneve. Lufta kundër tyre nuk mund të kryhet me përballimin drejtpërsëdrejti, por vetëm me mohimin e vullnetit individual dhe zbatimin e vullnetit të Perëndisë. Përse vallë e keqja ka një shtrirje kaq të gjerë në mjedisin që na rrethon? -Kjo ndodh sepse e keqja është rruga më e lehtë, por nuk duhet haruar se Zoti me trupëzimin e tij, i shfuqizoi veprat e djallit duke e shkatërruar pushtetin e së keqes.

Njëherë një kalimtar nga pakujdesia ra në një pusët të thellë. Një njeri që po kalonte e pa dhe i erdhi keq. Hapi çantën e tij, mori një shishe me aromë dhe ia hodhi në gropë. Këtë kam të të jap. Kur ta ndjesh të nevojshme të aromatisesh. Një kalimtar tjetër që po kalonte i hodhi një franxhollë. Kur të kesh uri, të hash – i tha duke ikur. Më pas kaloi edhe një kalimtar tjetër i cili duke e parë në atë gjendje filloi që ta këshillonte; -

Nuk i pate sytë në ballë? -Diçka e ngjashme ndodh edhe me rënien e gjinisë njerëzore. Njeriun e rënë në grackën e mëkatit, askush nuk mundi t'i japë atë që kërkon. Asnjë njeri nuk mundi t'i thoshte; -Eja, unë do të të nxjerr nga gracka e mëkatit.

Këtë gjë vetëm Krishti mund që ta bëjë. Nëse je i sëmurë, të shëron, nëse je mëkatar, të jep faljen e mëkateve. Nëse ke humbur në errësirën e mëkatit, të jep dritën e tij, që të gjesh udhën e vërtetë të jetës. Kush e jeton Krishtin dhe bën një jetë më Krishtin, është e natyrshme që zbaton vullnetin e Tij. Prandaj luftë ndaj së keqes, sepse fuqia e saj është e kufizuar dhe kur luftojmë me bindje dhe përulësi, atëhere vjen Hiri i Perëndisë dhe na stolis me virtytet Hyjnore. Amin.

E DIELA E GJASHTË E MATHEUT ETËRIT E SINODIT TË KATËRT EKUMENIK

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Siç e dëgjuat edhe në sinaksarin e ditës, sot kisha jonë e shenjtë kremton kujtimin e etërve të Sinodit IV Ekumenik. “At” është titulli më i nderuar dhe më i respektuar që mund t’i akordojë Kisha një njeriu dhe këtë titull ua jep vetëm atyre që kanë shkëlqyer në kulturë, shenjtërim dhe mendim ortodoks. Në Kishë me termin etër quheshin edhe episkopët, meqenëse predikuan dhe mësuan popullin. Ndërmjet tyre kishte një shumëllojshmëri, si nga kultura dhe arsimi i tyre, ashtu edhe nga dhuntitë dhe huret. Disa shquheshin për ngritjen teologjike, të tjerë për shenjtëri dhe mrekullibërje. të tjerë për plagët e martirizimit dhe të tjerë për për jetën e pastër e të pafajshme.

Etërit e Kishës iu kanë ofruar besimtarëve mësimdhënien Ortodokse, tema të adhurimit të Perëndisë dhe të jetës shpirtërore. Ata bënë komentimin e saktë të fjalës së Perëndisë duke pasur si bazë themelet Biblike dhe liturgjike të jetës së krishterë. Etërit e kishës udhëhoqën grigjën e tyre me shembullin personal duke u përballuar me nevojat dhe problemet e njerëzve të epokës së tyre. Ata kundërshtuan herezitë, që shfaqeshin herë pas here duke ruajtur anëtarët e Kishës nga mashtrimi dhe duke formuluar dogmat e besimit. Është detyrë e çdo të krishteri të lexojë shkrimet e etërve të Kishës, sepse shpesh janë aktuale edhe për kohën që po jetojmë. Etërit e Kishës formuluan dogmat e besimit, të cilat u dekretuan në shtatë Sinodet Ekumenike. Një prej tyre është Sinodi IV Ekumenik, të cilin kremtojmë sot. Ky Sinod u mblodh në Kalqedoni në vitin 451, në kohën

kur qenë perandorë Marciani dhe Pulqeria. Shkaku i thirrjes së Sinodit ishte herezia e monofizitizmit që përfaqësohej nga Eftikio, i cili thoshte se Jisu Krishti ka vetëm një natyrë, atë Hyjnore.

Sinodi u mbledh më 8 tetor të vitit 451 në Kishën e martires së shenjtë Efthimia në Kalqedoni, i kryesuar nga vetë perandori Marcian. Në sinod morrën pjesë përfaqësues të kishave të Lindjes dhe të Perëndimit. Numri i etërve të shenjtë të sinodit ishte 600, të cilët dekretuan 30 kanone. Sinodi përcaktoi Krishtin si Perëndi të përsosur dhe njeri të përsosur në një person. Pra në Jisu Krishtin janë dy natyra të plota: Natyra Hyjnore dhe Natyra Njerëzore. Të dy këto natyra janë të papërzjera, të pandryshueshme dhe të pandara. Disa kisha të krishtera nuk e pranuan Sinodin IV Ekumenik që u mbajt në Kalqedoni. Këta të krishterë u quajtën monofizitë, që do të thotë se pranojnë vetëm një natyrë të Krishtit. Për këtë shkak ata u shkëputën nga Kisha Ortodokse. Këto janë kishat kopte, armene dhe etiopiane. Shpresojmë se një ditë kjo mosmarrëveshje do të zgjidhet. Me ndërmjetimet e etërve të shenjtë të Sinodit IV Ekumenik, o Krisht Perëndi mëshirona dhe shpëtona. Amin.

E DIELA E SHTATË E MATHEUT (9, 27-35)

Edhe duke ikur Jisui andej, i shkuan prapa dy të verbër, duke klithur e duke thënë: Përdëllena, o bir i Davidit. Edhe kur erdhi ai në shtëpi, erdhën pranë tij të verbërit, dhe Jisui u thotë atyre: Besoni se mund ta bëj unë këtë? Ata i thonë atij: Po, Zot. Atëherë preku sytë e tyre duke thënë: Sipas besimit tuaj u bëftë mbi ju. Edhe u hapën sytë e tyre. Edhe Jisui i porositi ata rreptësisht, duke thënë: Shikoni të mos e marrë vesh njeri këtë. Po ata sa dolën e përhapën lajmin për të nëpër gjithë atë dhe. Edhe kur po dilnin ata, ja tek i prunë atij një njeri shurdh të demonizuar. Edhe si u nxor djalli, foli i shurdhëri. Dhe turmat u çuditën, duke thënë se kurrë ndonjëherë nuk është parë kështu në Izrael. Por Farisenjtë thoshin: Me anë të të parit të djajve i nxjerr djajtë. Edhe Jisui shkante përçark nëpër gjithë qytetet e kryefshatrat, duke mësuar nëpër sinagogat e tyre dhe duke predikuar ungjillin e mbretërisë dhe duke shëruar çdo sëmundje e çdo lëngatë në popull.

SHPIFJA

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Ungjilli i sotëm na përshkruan disa mrekulli. Dy të verbër, të cilët jetonin prej vitesh në erësishtë, fituan dritën e syve, sapo shëruesi i shpirtrave dhe i trupit Jisu Krishti u preku sytë me duart e tij. Njerëzit që qenë aty i panë mrekullitë dhe u gëzuan. Ashtu siç e dëgjuam edhe në Ungjillin e sotëm, Krishti

sapo i shëroi dy të verbërit iu tha atyre që të mos i thonin askujt për mrekullinë. Por kjo gjë veçse nuk qe e mundur, sepse ata i njihnin të gjithë si të verbër që zvarriteshin pas murreve, ndërsa tani i shihnin për mrekulli.

Një “Mëshiro o Zot” thanë njerëzit e verbër dhe Krishti u solli atyre dritën e syve. Fjalë plot kuptim, të cilat fshehin brenda tyre një mesazh dhe përbëjnë bazën e marrëdhënieve të njeriut me Perëndinë. Pa kuptimin e kësaj fraze është e pamundur marrëdhënia e komunikimit tonë me Perëndinë. Dy të verbërit e Ungjillit të sotëm megjithëse kishin marë porosi nga Krishti të mos e përhapnin lajmin e shërimit të tyre, nga entuzjazmi dhe gëzimi që gjetën dritën e syve nuk duruan. Të njenjtën gjë bëri edhe populli që i pa të shëruar. Por i gjithë ky entuzjazëm i popullit hebre nuk i pëlqeu farisenjve, të cilët filluan të shpifin ndaj Krishtit duke thënë: “Ai i dëbon demonët me dëshirën e princit të demonëve”. Farisenjtë të nxitur nga smira u përpoqën të shtrembërojnë mrekullitë dhe të vërtetën duke e paraqitur Krishtin si bashkëpunëtor të djallit. Kështu në turmat e popullit filluan të qarkullonin dy rryma të ndryshme. Njera e adhurimit të Krishtit dhe tjetra e shpifjeve kundër tij.

Vëllezër! Këto dy rryma vazhdojnë të ekzistojnë edhe në kohën e sotme. Shpifjet e trillimet me forma nga më të ndryshmet janë evidente kudo. Smira për mbarvajtjen e tjetrit, zemërligësia si dhe shumë pasione të tjera sjellin shpifjen në gojën e njeriut. Në përgjithësi ziliqari bëhet edhe shpifës, sepse atij nuk i pëlqen të shohi të tjerët të lumtur, prandaj i akuzon ata duke shpifur dhe trilluar gjëra të paqena. Padyshim që ato gjëra që shpif janë të studiuara mirë në mënyrë që të duken si të vërteta dhe reale. Shkaku kryesor i shpifjes është në radhë të

parë interesi personal. Shpifësi përpiqet të sajojë gjëra për shokun e tij, me qëllimin që të tjerët të krijojnë përshtypje të këqija. Zakonisht shpifësit janë njerëz të paaftë dhe si të tillë sulmojnë njerëzit e ndershëm dhe punëtorë.

Njëherë një kërmill u ngjit në majën më të lartë të një shkëmbi. Një shqiponjë e pa dhe u çudit. -Si është e mundur thotë, që një kërmill të ngjitet kaq lart? E kërmilli ia kthen përgjigjen: “Duke u jargavitur dhe duke u lëpirë pas shkëmbit”. Në ditët që jetojmë vëmë re shpesh disa “kërminj” (njerëz të paaftë) që të ngjiten në majat më të larta, në poste, vetëm duke u lëpirë. Dhe është fatkeqësi kur sheh njerëz të tjerë me vështrim shqiponje, e me mendje të fuqishme, duke qëndruar nëpër peripeçitë e jetës të zhgënjyer e të mënjanuar.

Pasojat e shpifjes janë të tmerrshme. Shën Maksim Pohuesi thotë se nuk ka plagë më të madhe se shpifja. Shpifësi lëshon helmin e smirës dhe zilisë kundër viktimës së pafajshme. Sa e sa njerëz kanë përfunduar keq në sajë të shpifjeve kundër tyre? Jo vetëm njerëzit e thjeshtë, por edhe shenjtorët kanë rënë viktimë të shpifjes. Po ju sjell një shembull nga jeta e Athanasit të Madh. Në vitin 334, armiqtë e tij e akuzuan sikur kishte vrarë episkopin slizmatik Arsenin. Ata pretendonin se shenjti i kishte prerë dorën. Madje shpifësit paraqitën përpara Sinodit një dorë, për të cilën thonin se ishte dora e djegur e Arsenit. Athanasi i madh arriti ta gjejë Arsenin, i cili qe fshehur në një manastir. Ai e sollti atë përpara sinodit duke mbushur me turp shpifësit. Duke treguar duart e Arsenit, iu drejtua të pranishmëve në Sinod: -Unë e di se Perëndia i ka dhënë njeriut vetëm dy duar. Si ka mundësi që Arseni të ketë edhe dorë të tretë? Vëllezër! Ungjilli i sotëm na e dha një mësim që asnjëherë

të mos shpifim ndaj të tjerëve, por edhe të jemi të kujdesshëm që të mos bëhemi viktima të shpifësve.

E DIELA E TETË E MATHEUT **(14, 14-22)**

Edhe kur doli Jisui, pa shumë njerëz, dhe iu dhimbës për ta, dhe shëroi të sëmurët e tyre. Edhe si u ngrys, i erdhën pranë nxënësit e tij, e i thanë: Vendi është i shkretë dhe koha tani ka shkuar. Lësho turmën, që të shkojnë nëpër kryefshatrat të blejnë të ngrëna për veten e tyre. Por Jisui u tha atyre: Nuk kanë nevojë të shkojnë. Jepuni ju atyre të hanë. Edhe ata i thonë atij: Nuk kemi këtu veçse pesë bukë dhe dy peshq. Edhe ai tha: M'i sillni mua ato këtu. Edhe urdhëroi turmat të rrinë mbi bar, dhe mori të pesë bukët e të dy peshqit, dhe ngriti sytë përjetë në qiejt dhe bekoi; dhe pasi i theu, ua dha bukët nxënësve, dhe nxënësit turmave. Edhe hëngrën të gjithë e u ngopën; dhe ngritën tepricën e copave, dymbëdhjetë kofinë plot. Edhe ata që hëngrën ishin rreth pesë mijë burra, veç grave e fëmijëve. Edhe përnjëherë Jisui i shtrëngoi nxënësit e tij të hyjnë në lundër, dhe të shkojnë përtej më përpara se ai, deri sa të lëshojë turmat.

URIA

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Ungjilli i sotëm na tregon se Krishti bashkë me dishepujt e tij udhëtonte përmes shkretëtirës dhe turma e popullit e ndiqte kudo. Njerëzit dëgjonin me vëmendje mësimet e Tij. Dalëngadalë ra muzgu dhe turma e njerëzve ende nuk po largohej. Ata njerëz duke dëgjuar fjalën e Perëndisë harruan se

erdhi vakti i darkës dhe kishin nevojë që të ushqeheshin. Por vallë ku do të gjendej gjithë ai ushqim në mes të shkretëtirës?

Vëllezër! Pas frymëmarrjes dhe etjes, nevoja më e madhe biologjike e njeriut është uria. Pikërisht përpara një populli të uritur u gjend Krishti. Ishte ai popull që e kishte ndjekur pas në shkretëtirë për të dëgjuar predikimet e Tij dhe për t'i shëruar. Veçse Krishti i ngopi ata së pari shpirtërisht dhe së dyti trupërisht duke iu treguar se kë duhet të kërkonin të parën. Krishti pasi përfundoi mësimdhënien e Tij, bekoj pesë bukët dhe dy peshqit që u ndodheshin në ato momente dhe me to u ngopën me mijëra njerëz, por ajo që na bën përshtypje është se njerëzit më parë dëgjuan fjalën e Perëndisë e më pas u ngopën me ushqimin trupor. Bekimi i Perëndisë në këtë rast ishte i pakursyer, sepse përveç ushqimit të shpirtit që ua dha, në mënyrë të mrekullueshme u dha edhe ushqimin e trupit, kur bekoj pesë bukët dhe dy peshqit, duke ngopur pesëmijë njerëz.

Vëllezër! Perëndia i bekon të mirat materiale nga dashuria që ka për njerëzit, ndërsa njerëzit i pranojnë ato duke falenderuar Perëndinë. Ungjilli i sotëm na e tregoi qartë se cilëve iu dha bekimi i Perëndisë. Atyre njerëzve, të cilët braktisën shtëpitë nga dëshira për të takuar Krishtin dhe për të dëgjuar mësimet e Tij. Zoti dhe Shpëtimtari ynë Jisu Krishti i bekoj bukët dhe populli filloi të hante. Momenti i ngrënies fillon dhe mbaron me lutje prandaj është i shenjtë. Pjesëtarët e një familjeje mblidhen përreth tryezës së ngrënies për të ngrënë ushqimin trupor. Kjo gjë simbolizon unitetin e familjes që mund të krahasohet me unitetin e të gjithë të krishterëve në Mbretërinë e Perëndisë. Në lutjen përpara ngrënies “Ati ynë” në fillim themi “u shenjtëroftë emri yt”, “ardhtë mbretëria jote”, dhe më pas

themi “bukën tonë të përditëshme, jepna neve sot”. Të gjithë pra kërkojmë së pari bekimin e Perëndisë, pra ushqimin e shpirtit e më pas atë të trupit.

Vëllezër! Zoti dhe Shpëtimtari ynë Jisu Krishti i di vuajtjet tona, i njeh problemet tona, prandaj na gjendet pranë në çdo moment të vështirë të jetës sonë. Muzikanti me famë Wagner i kishte kaluar vitet e fëmijërisë, përmes një varfërie të skajshme. Njëherë, ai po shëtiste me një mikun e tij aristokrat nëpër rrugët e Mynihut. Menjëherë sytë e Wagnerit përqëndrohen tek një djalosh që po e vështronte me admirim. Wagneri i mësuar tashmë të lexonte dëshirat në vështrimet e njerëzve, zgjati dorën duke i dhënë një monedhë të flotinjte. Miku i tij aristokrat u çudit dhe e pyeti: - Përse e bërë këtë bamirësi? Djaloshi nuk të kërkoi para. Wagneri iu përgjigj: - Sepse vetëm ai që e ka shijuar skamjen e varfërinë mund të lexojë përmes shikimeve të njerëzve, atë që ata kërkojnë.

Le të jemi pra njeridashës dhe t’i ndihmojmë njerëzit që vuajnë, le t’u ofrojmë atyre aq sa kemi mundësi si dhe shumë dashuri. Shoqëria e sotme ka shumë nevojë për njerëz të tillë. Në kushtet e vështira ekonomike që po kalon vendi ynë Kisha gjithnjë u është gjendur pranë besimtarëve. Detyra jonë si të krishterë që jemi është të ndihmojmë të gjithë njerëzit pa dallim. Sigurisht nuk do të na kërkohet që të ngopim pesë mijë veta ashtu siç veproi Krishti në shkretëtirë, por vetëm të ndihmojmë fqinjin që është në ditë të vështira. Vetëm atëhere do të kemi përdëllimin e Perëndisë dhe bekimet e Tij për ne nuk do të kenë mbarim. Amin.

E DIELA E NËNTË E MATHEUT (14, 22-33)

Edhe përnjëherë Jisui i shtrëngoi nxënësit e tij të hyjnë në lundër, dhe të shkojnë përtej më përpara se ai, deri sa të lëshojë turmat. Edhe si lëshoi turmat, u ngjit në mal veçan që të falet; dhe si u ngrys, ishte vetëm atje.

STUHITË E JETËS

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Ungjilli i sotëm na mëson se si duhet t'i përballojmë stuhitë e jetës. Zoti dhe Shpëtimtari ynë Jisu Krishti gjatë periudhës së predikimit të Tij, shoqërohej gjithnjë nga dishepujt, por kemi edhe raste kur ai i lë ata vetëm. Ungjilli i sotëm na tregon se Jisui u kishte thënë dishepujve të kalonin detin e Galilesë, ndërsa ai vetë u ngjit në mal për t'u lutur. Udhëtimi po shkonte mirë, por papritur një furtunë e fuqishme i vuri dishepujt përpara një rreziku të madh. Deti i Galilesë sa vinte e bëhej më i egër. Errësira mbretëronte kudo, ndërsa barka e tyre lëkundej nëpër dallgët e fuqishme. Deti i trazuar shpesh hapte gojën për t'i përpirë. Në sytë e dishepujve të Krishtit agonia shtohet. Mungesa e mësuesit i shqetësonte. Nëse do ta kishin Krishtin në barkë, atëhere nuk kishin pse të frikësoheshin, por tashmë ai mungon. Dishepujt ndodhen në rrezik, agonia e vdekjes ishte fare pranë. Sigurisht që Krishti nuk i la të humbisnin. Në të gdhirë, kur barka ishte larg bregut, ata panë Jisuin duke ecur përmbi ujë.

Vëllezër! Kjo që u ndodhi dishepujve, na ndodh edhe ne. Sapo na zënë furtunat e jetës, tërhiqemi dhe e humbasim sepse nuk kemi besim të plotë tek vetja jonë. Pikërisht kur vështirësitë shtohen, atëherë kujtohemi për Perëndinë. I lutemi që të na ndihmojë dhe të na shpëtojë. Perëndia i dëgjon lutjet tona dhe nuk nguron të na ndihmojë. Kështu ndodhi edhe në Ungjillin e sotëm. Në mënyrë të çuditëshme Krishti gjendet pranë dishepujve. Në fillim e kujtuan për fantazëm, por më pas e njohën. Megjithatë Petro duke dyshuar i thotë: “Zot, nëse je ti, më urdhëro të vij tek ti mbi ujëra”. Krishti i tha -eja! Petro filloi të ecte mbi valët e detit, por pas pak u fundos. Menjëherë filloi të thërriste: -O Zot shpëto më! Krishti zgjati dorën dhe i tha: -O njeri besëpak përse dyshove?

Vëllezër! Kjo që i ngjau Petros mund të na ndodhë edhe ne, atëhere kur stuhitë shfaqen në jetën tonë. Ndërsa Petro i mbante sytë tek Krishti, ishte i sigurt dhe ecte mbi valët e detit. Por në momentin që i hoqi sytë nga Krishti duke parë detin e trazuar e harroi sigurinë dhe u fundos.

Njëherë një marinar i ri pa përvojë në lundrimet detare u urdhërua nga kapiteni i anijes që të ngjitej lart në direk. -Në fshatin tim iu ngjitesha majave më të larta të pemëve dhe të mos ngjitem në direk -mendoj marinari.... dhe filloi ngjitjen. Pasi u ngjit shumë lart, hodhi vështrimin poshtë, në detin e trazuar dhe menjëherë ndjeu paqëndrueshmërinë e direktut, e humbi gjakftohtësinë dhe filloi të dridhej. Mos shiko poshtë, mbaje qëndrimin gjithnjë lart, -dëgjoji zërin kumbues të kapitenit. Marinari u bind dhe turbullira i kaloi.

Nëse doni të ngjiteni drejt majave shikoni vetëm lart sepse poshtë është bota, paqëndrueshmëria e jetës, pasqyrimi i

mëkatit që me zjarret verbuese errësojnë vështrimin tonë. Prandaj gjithmonë lart drejt lartësive duke pasur besim të plotë tek Perëndia. Sekret i përballimit të stuhive të jetës qëndron se vështrimi ynë duhet të përqëndrohet me besim vetëm tek Krishti dhe jo tek vështirësitë. Problemi kryesor i dishepujve ishte se ata mendonin se qenë të vetmuar, por pikërisht në momentin më të vështirë Krishti iu gjendet pranë. Shpesh herë edhe ne mendojmë se Krishti u largua prej nesh, por sapo thërresim si Petro: “O Zot shpëtomë” ai vjen të na ndihmojë duke thënë: “Qetësuhuni dhe mos kini frikë”.

E DIELA E NJËMBËDHJETË E MATHEUT (18, 23-35)

Prandaj mbretëria e qiejve ngjan me një njeri mbret, që deshi të lajë llogaritë me shërbëtorët e tij. Edhe kur zuri të lajë llogaritë, i prunë një huamarrës që i detyrohej dhjetë mijë talanta. Edhe pasi ai nuk kishte t'i lante, i zoti urdhëroi të shitet ai dhe gruaja e tij dhe të bijtë e gjithë ç'kishte, dhe të lahej detyrimi. Po shërbëtori i ra ndër këmbë, e i lutej, duke thënë: Zot, bëhu zemërgjerë me mua, dhe do të t'i laj të gjitha. Edhe ai nuk donte, po shkoi dhe e vuri në burg, deri sa t'i lante detyrimin. Edhe shokët e tij shërbëtorë, kur panë se ç'u bë, u helmuan fort; dhe erdhën e i rrëfyen të zotit gjithë sa u bënë. Atëherë i zoti e thirri pranë e i tha: Shërbëtor i lig, gjithë atë detyrim ta lashë ty, sepse m'u lute. A nuk duhej edhe ti ta përdëlleje shokun tënd shërbëtor, siç të përdëlleva edhe unë ty? Edhe i zoti u zemërua, edhe e dha në duart e atyre që mundojnë, deri sa të lante gjithë detyrimin që i kishte atij. Kështu edhe Ati im qiellori do t'jua bëjë juve, në mos ua falshi prej zemrës suaj gjithësecili të vëllait fajet e veta.

BORXHI

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Ungjlli i sotëm na tregon për një shërbëtor, i cili i kishte borxh zotërisë së tij dhjetë mijë talanta. Meqë nuk kishte mundësi që ta shlyente borxhin e madh, ai iu gjuhëzua zotërisë së tij duke iu lutur që ta falte. Zotërisë i erdhi keq dhe ia fali detyrimin. Shërbëtori i mbushur gjithë gëzim u kthye në shtëpinë

e tij, për të njoftuar pjestarët e familjes që iu falën të gjitha borxhet që kishte, mirëpo gjatë rrugës takoi një mikun e tij që i kishte një borxh të vjetër prej dhjetë dinarësh, e cila ishte një shumë e papërfillshme në krahasim me atë borxh që iu fal nga zotëria i tij. Menjëherë e zuri për fyti duke i thënë: “Më paguaj borxhin që më ke “. Ai i ra në gjunjë dhe i lutej se do ta shlyente borxhin, por më kot. E futi në burg derisa t’i shlyente detyrimin. Kur mësoi për këtë gjë, zotëria i tij u zemërua shumë e i tha: “Unë të fala gjithë atë borxh të madh sepse mu lute, ndërsa ti nuk ke aspak mëshirë për mikun tënd ?”

Vëllezër! Kjo paravoli e Ungjillit na kujton një nga çështjet më të rëndësishme të jetës sonë. Të gjithë i detyrohemi Perëndisë jo vetëm për dhuratat materiale e shpirtërore që na ka dhënë, por edhe për faljen e mëkatave tona të shumta. Këto janë borxhet tona që Zoti i gjithëmirë na i fal, nëse edhe neve ua falim fajtorëve tanë. Perëndia nuk dëshiron lutjet dhe sakrificat tona nëse nuk i kemi falur të gjithë njerëzit tanë. Jeta jonë është e mbushur me zemërim, padrejtësi dhe mosmirënjohje. Në shoqërinë e sotme mirëbërja dhe mirënjohja takohen shumë rrallë.

Njëherë, politikani francez Brian i ftuar në një ekspozitë, shihte me interes pikturat dhe qëndroi përpara një tabloje ku paraqiteshin dy gra duke u përqaftuar. Piktori deshi ta sqaronte se ç’paraqiste ajo tablo dhe i thotë: Eshtë një paraqitje alegorike ku simbolizohen Mirëbërja dhe Mirënjohja. -E kuptoj, u përgjigj Brian, përqaftohen të shkretat, sepse takohen kaq rrallë....

Vëllezër! Dhuntitë që na fali Perëndia e mbushin shpirtin tonë me një ndjenjë përgjegjësie, sepse ku e dimë që ato i kemi dhuratë nga Përëndia, duhet që t’i përdorim vetëm duke bërë

vepra të mira dhe mbi të gjitha të falim. Vetëm ai që fal ka vend pranë Krishtit. Atëhere kur dhuntitë tona ua ofrojmë me dashuri të tjerëve, u shërbejmë atyre për lavdinë e Perëndisë. Ejani o besnikë, le të punojmë dhe ta rritim pasurinë që na ka dhënë Zoti, secilit sipas fuqisë, dikujt me urtësinë e mendjes, dikujt me veprat e mira, dikujt me predikimin e fjalës që të jetojmë brenda pasurive të Mbretërisë së Qiejve. O Krisht Perëndi, që na ftove në dasmën shpirtërore, ki mëshirë për ne dhe pranona në sofrën e Mbretërisë sate si i mirë dhe njeridashës. Amin.

E DIELA E TREMBËDHJETË E MATHEUT (21, 23-42)

Edhe kur erdhi në tempull, erdhën pranë tij atje ku mësonte, kryepriiftërinjtë dhe pleqtë e popullit, e thoshin: Me çfarë pushteti i bën këto? Dhe kush ta ka dhënë këtë pushtet? Dhe Jisui u përgjigj e u tha atyre: Do t'ju pyes edhe unë ju një fjalë, të cilën në ma thënshi, edhe unë do t'ju them juve me çfarë pushteti i bëj këto. Pagëzimi i Joanit nga ishte? Nga qielli apo nga njerëzit? Dhe ata mendoheshin me veten e tyre, duke thënë: Në thënshim: Nga qielli, do të na thotë: Pse nuk i besuat pra? Dhe në thënshim: Nga njerëzit, kemi frikë prej turmës, sepse të gjithë e kanë Joanin për profet. Dhe iu përgjigjën Jisuit, e i thanë: Nuk e dimë. Edhe ai u tha atyre: As unë s'ju them juve me çfarë pushteti i bëj këto. Edhe si ju duket juve? Një njeri kishte dy bij. Dhe erdhi tek i pari e i tha: Bir, shko sot e puno në vreshtin tim. Edhe ai u përgjigj e tha: Nuk dua. Po pastaj u pendua dhe shkoi. Edhe erdhi tek i dyti, e i tha po ashtu. Dhe ai u përgjigj e tha: Unë shkoj, Zot. Dhe nuk shkoi. Cili nga këta të dy bëri dëshirën e të atit? I thonë: I pari. Jisui u thotë atyre: Me të vërtetë po ju them juve, se tagrambledhësit dhe të përdalat shkojnë më përpara se ju në mbretërinë e Perëndisë. Sepse Joani erdhi tek ju në udhë drejtësie, dhe nuk i besuat, po tagrambledhësit e të përdalat i besuan. Dhe ju, si patë, nuk u penduat pastaj, që t'i besoni. Dëgjoni një tjetër paravoli: Një njeri ishte zot shtëpie, i cili mbolli një vresht dhe e thuri me gardh, dhe gërmoi në të një sternë, dhe ndërtoi një pîrg; dhe ua dha atë me qira disa bujqve e iku në dhe të huaj. Edhe kur u afrua koha e pemëve, dërgoi

shërbëtorët e tij te bujqit, që të marrin pemët e tij. Edhe bujqit i zunë shërbëtorët e tij, e njërin e rrahën, e tjetrin e vranë, dhe tjetrin e vranë me gurë. Përsëri dërgoi të tjerë shërbëtorë, më tepër se të parët, por ashtu ua bënë edhe atyre. Edhe pastaj dërgoi të birin tek ata, duke thënë: Do të kenë turp nga im bir. Po bujqit kur panë të birin, i thanë njëri-tjetrit: Ky është trashëgimtari. Ejani ta vrasim dhe të mbajmë trashëgimin e tij. Edhe si e zunë, e nxorën jashtë vreshtit dhe e vranë. Kur të vijë i zoti i vreshtit, ç' do t' u bëjë atyre bujqve? I thonë: Keq e më keq do t' i zhdukë, dhe vreshtin do t' ua japë të tjerë bujqve, të cilët do t' ia japin pemët në kohët e tyre. Jisui u thotë atyre: Kurrë s' keni lexuar në shkronjat: "Guri që s' e pëlqyen ata që ndërtojnë, ky u bë kreu i qoshes; nga Zoti u bë kjo, dhe është e çuditshme në sytë tanë"?

VRESHTI

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Në Ungjillin e sotëm dëgjuam paravolinë e "Vreshtarëve të këqinj". Jo pa qëllim kisha jonë e ka vendosur këtë paravoli në fillimin e vitit liturgjik kishtar për të na treguar nëse jemi vreshtarë të mirë apo vreshtarë të këqinj. Këtë paravoli, Zoti e tha pak ditë përpara pësimeve të Tij, në kohën kur pabesia e judenjve dukej sheshit. Kjo paravoli gjen zbatim në çdo popull, i cili gëzon mirëdashjen dhe mbrojtjen e Perëndisë dhe në të njejtnë kohë paralajmëron se do të ketë të njejtnin fat nëse sjellja e tij do të jetë si e judenjve. Ungjilli bën fjalë për një pronar, i cili mbolli një vreshtë dhe e rrethoi me gardh. Më pas gërmoi një vend ku do të shtrydhte rrushin dhe ndërtoi një

kullë. Kur i mbaroi të gjitha këto ua tha vreshtarëve që ta punonin dhe kultivonin vreshtin.

Vëllezër! Me pronarin e vreshtit nënkuptojmë Perëndinë, ndërsa vreshti është populli i Izraelit. Gardhi simbolizon Ligjin e Moisiut, i cili i veçonte izraelitët nga idhujtarët dhe i mbronte prej tyre. Kulla simbolizon tempullin, në të cilin judenjtë adhuronin Perëndinë e vërtetë. Vreshtarët janë kryepriftërinjtë, të cilëve Perëndia iu besoi të udhëhiqnin popullin e zgjedhur të Izraelit. Më tej Ungjilli vazhdon: “Herë pas here pronari dërgonte në vreshtë shërbëtorët e tij për të marrë prodhimin”, sepse ishte e natyrshme që izraelitët në kohën e duhur duhet të dorëzonin frutet e punës së tyre. Shërbëtorët që u dërguan për t’i marrë këto frute qenë profetët e Dhiatës së Vjetër, por vreshtarët disa prej tyre i rrahën e disa i vranë. Edhe atëhere kur Zoti u shpuri të dërguar të tjerë izraelitët u sollën në mënyrë mizore.

Të gjithë profetët u shanë, u përbuzën dhe u vranë. Jeremia u hodh në një gropë me baltë, Zaharia u vra me gurë, Joan Pagëzorit i prenë kokën etj. Kushdo që dëgjon këto, habitet nga mizoritë e izraelitëve, megjithatë zemërgjerësia e Perëndisë ishte e madhe. Në një kohë kur çdokush mendonte se Zoti do t’i shkatërronte ata, ndodhi e kundërta. Perëndia dërgoi Birin e tij, por judenjtë e nxorën jashtë Jeruzalemit dhe e kryqëzuan në kodrën e Golgothasë. Kështu përndjekësit e profetëve bënë krimin më të madh, duke vrarë vetë Birin e Perëndisë. Zoti këtë radhë nuk i fali. Judenjtë i dënori me vdekje dhe vreshtin ua dha vreshtarëve të tjerë, të cilët duhet ta dorëzonin prodhimin në kohën e duhur. Perëndia i dënoi rëndë judenjtë me anën e legjioneve romake. Mijëra hebrenj u kryqëzuan, ndërsa tempulli

i famshën u rrënuar dhe qyteti i Jeruzalemit u shkatërrua nga themelet, mbi të kaloi parmenda. Mbi një milion judenj u vranë dhe të tjerë u shitën si skllëvër në mbarë botën. Gjaku i Krishtit ra mbi kokat e tyre dhe të fëmijëve të tyre, ashtu siç e kërkuan ata vetë kur thërrisnin përpara Pilatit “Vdekje, vdekje, kryqëzoje”. Pasoja më e rëndë ishte se Perëndia ua mori hirin nga vreshti i judenjve dhe mboli një tjetër vreshtë Kishën e Krishterë me vreshtarë apostujt, si udhëheqësit e popullit të zgjedhur.

Vëllezër! Kur e lexojmë këtë paravoli secili duhet t’i bëjë pyrtjen vetes: -A jemi vreshtarë të mirë apo vreshtarë të këqinj? A kemi qenë besnikë për t’i dhënë Perëndisë pjesën që i takon, apo mos vallë i kemi dëbuar të dërguarit e Tij, të cilët janë dërguar për të na kujtuar përgjegjësitë tona si të krishterë. Amin.

E DIELA E GJASHTËMBËDHJETË E MATHEUT (25, 14-30)

Sepse do të vijë si një njeri, i cili, kur do të ikte në dhe të huaj, thirri shërbëtorët e tij e u dha atyre pasurinë e tij. Edhe njërit i dha pesë talanta, e tjetrit dy, e tjetrit një; gjithësecilit sipas fuqisë së tij; dhe menjëherë iku në dhe të huaj.

Atëherë ai që mori të pesë talantat, shkoi e punoi me ato dhe bëri pesë talanta të tjera. Kështu edhe ai që mori dy, fitoi edhe ai dy të tjera. Po ai që mori një, shkoi e gërmoi në dhe, edhe fshehu argjendin e të zotit. Edhe pas shumë kohe vjen i zoti i atyre shërbëtorëve, dhe bën llogari me ta. Edhe si i erdhi pranë ai që pati marrë të pesë talantat, pruri pesë talanta të tjera, duke thënë: Zot, pesë talanta më dhe në dorë, ja tek fitova prej atyre pesë talanta të tjera. Edhe i zoti i tha: Të lumtë, shërbëtor i mirë dhe besnik. Mbi të pakta qe besnik, mbi të shumta do të të vë. Hyr në gëzimin e tët zoti. Erdhi pranë edhe ai që pati marrë të dy talantat, dhe tha: Zot dy talanta më dhe në dorë, ja tek fitova prej atyre dy talanta të tjera. I zoti i tha: Të lumtë, shërbëtor i mirë dhe besnik. Mbi të pakta qe besnik, mbi të shumta do të të vë. Hyr në gëzimin e tët zoti. Erdhi pranë edhe ai që pati marrë një talantë, e tha: Zot, të dija se je njeri i ashpër, që korr tek nuk mbolle, dhe mbledh tek nuk shpërndave. Edhe pasi pata frikë, shkova e fsheha talantën tënde në dhe. Ja tek e ke tënden. Edhe i zoti u përgjigj e i tha: Shërbëtor i lig e përtac, ti e dije se unë korr tek nuk mbolla, dhe mbledh tek nuk shpërndava. Duhej pra ta vije argjendin tim te bankierët dhe kur të vija unë, do të merrja

timen bashkë me kamatën. Merrni pra prej atij talantën, dhe jepjani atij që ka të dhjetë talantat. Sepse kujt do që ka, do t'i jepet dhe do t'i teprojë; dhe prej atij që s'ka, edhe ajo që të ketë, do të merret prej tij. Edhe shërbëtorin e pavlefshëm hidheni në errësirën e jashtme; atje do të jetë të qarët dhe kërcëllitja e dhëmbëve.

PARAVOLIA E TALANTAVE

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Në Ungjillin e sotëm dëgjuam paravolinë e talandave, e cila na tregon se Perëndia, pasi shqërndau tek njerëzit talanda të ndryshme në një moment të caktuar filloi t'u kërkojë llogari. Atëhere njeri nga shërbëtorët me dëshpërim të thellë iu ankua se i pati dhënë vetëm një dhunti, prandaj nuk e vuri në punë. Nëse do t'i jepte më shumë do t'i vinte në përdorim. Pikërisht në çastin e kërkimit të llogarisë shtrohet problemi i barazisë. Perëndia na e dha barazinë duke na krijuar njerëz të lirë, por jo të gjithë njerëzit janë njësoj, dikujt i dha më shumë talente dhe dikujt më pak. Por e rëndësishme është që çdonjeri t'i përdori ato atëhere kur duhet dhe ashtu siç duhet.

Vëllezër! Perëndia në njerëz të ndryshëm shpërndan dhunti të ndryshme. Këtë e vërteton më së miri paravolia e talantave ku njeri shërbëtor mori pesë talanda, tjetri dy dhe i fundit vetëm një. Perëndia au shpërndau atyre sipas mundësive, sepse e di aftësinë e gjithsecilit, por në fund Perëndia do ta gjykojë secilin duke dhënë llogari se çfarë ka bërë me dhuntitë e dhuruara. Njerëzit mund të mos jenë të barabartë në talent por çfarëdolloj talenti që të kemi duhet ta përdorim në shërbim

të Perëndisë. Shërbëtori i tretë filloi të shfajësohej për dembelizmin e tij, sepse në kohën që dy shërbëtorët e tjerë punuan për t’i shtuar talandat, ai e propozoi talandën që i dhuroi Perëndia dhe më pas fajësoi padronin e tij. Ai dëshironte që t’ia kthente talandën në të njejtnë sasi që e kishte marrë duke simbolizuar ata njerëz që e quajnë veten të krishterë dhe nuk i vënë në jetë thesaret e besimit. Ndëshkimi i shërbëtorit na kujton se Perëndia pret shumë nga ne: “Ndaj atij që ka do t’i jepet dhe ndaj atij që nuk ka do ta humbasë”. Nga ky varg arrijmë në konkluzionin se mënyra e vetme për t’i shtuar dhuratat e Perëndisë është që t’i përdorim ato sa më mirë. Ti përdorin duke i shërbyer Perëndisë dhe të afërmit tonë.

Vëllezër! Dashuria e Perëndisë është e pakufishme, duke hapur krahët dhe i shpërndan dhuratat tek të gjithë njerëzit, të cilët i marrin ato nga duart e Perëndisë dhe shprehin mirënjohjen e tyre. Pra fuqia hyjnore na fali gjithçka që është e domosdoshme për jetën dhe duhet t’ia shpërblejmë duke u kultivuar shpirtërisht dhe të bëhemi adhurues të dritës hyjnore. Në paravolinë e talantave njeriu që udhëton është vetë Zoti, ndërsa kthimi i zotërisë simbolizon ardhjen e dytë të Krishtit në tokë për të gjykuar të gjallët dhe të vdekurit. Shërbëtorët janë njerëzit dhe talandat janë dhuratat që u jep Zoti njerëzve për shembull: urtësinë, shëndetin, pasurinë etj.

Si konkluzion përfundimtar të kësaj paravolie mund të nxjerrim se çdo njeri ka marrë dhurata prej Perëndisë dhe duhet t’i përdorë ato sipas dëshirës së Tij, duke bërë vepra të mira e të pëlqyeshme nga Zoti. Vetëm në këtë mënyrë do të jetë i lumtur në jetë të jetëve. Amin.

E DIELA E SHTATËMBËDHJETË E MATHEUT (15, 21-28)

Edhe Jisui, si doli andej, iku në anët e Tirit e të Sidonës. Edhe ja një grua Kananease tek doli nga kufijtë e tyre, e i thërriste duke thënë: Përdëllemë, o Zot, bir i Davidit. Ime bijë mundohet keq prej djallit. Po ai nuk iu përgjigj asaj ndonjë fjalë. Dhe nxënësit e tij erdhën pranë e i luteshin, duke thënë: Lëshoje atë, sepse po thërret prapa nesh. Por ai u përgjigj e tha: Nuk u dërgova gjetiu, veç te dhentë e humbura të shtëpisë së Izraelit. Pastaj ajo erdhi e i falej atij, duke thënë: Zot, ndihmomë. Por ai u përgjigj e tha: Nuk është mirë të marrë njeriu bukën e fëmijëve, e t'ua hedhë këlyshëve të qenve. Edhe ajo tha: Po, Zot; por edhe këlyshët e qenve hanë nga thërrimet që bien nga tryeza e zotërinjve. Atëherë Jisui u përgjigj e i tha asaj: O grua, besa jote është e madhe; t'u bëftë si do. Edhe e bija u shërua që në atë çast.

E HANANEASES

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Ungjilli i sotëm flet për një grua hananease, e cila ishte idhujtare dhe banonte në kufinjtë e Judesë. Kjo grua kishte një vajzë që torturohej nga demonët. Sapo dëgjoi se ishte duke ardhur Krishti, i doli përpara dhe filloi të thërriste me zë të lartë: “Ki mëshirë për mua, o Zot, Bir i Davidit”. Asaj nëne fatkeqe i digjej zemra tek shihte bijën e saj që vuante dhe kishte besim se Krishti do ta shëronte.

Vëllezër! Një idhujtare kërkon përdëllimin e Krishtit, në radhë të parë për veten e saj dhe për të bijën që vuan nga demonët, por me gjithë thirrjet e përgjërimet e saj, gruaja hananease nuk merr përgjigje. Sigurisht që Krishti e dëgjoi britmën e gruas, por nuk e bëri menjëherë mrekullinë, sepse donte të provonte besimin dhe durimin e saj. Vargjet e Ungjillit të sotëm vërtetojnë se dhembshuria më e madhe është ajo e nënës. Gruaja hananease torturohet nga dëshpërimi sepse vajza e saj sundohej nga demonët. Dhimbja e saj ishte e madhe, megjithatë ajo guxoi dhe iu afrua Krishtit duke kërkuar përdëllimin e Tij. Nuk ka dashuri më të madhe se ajo e nënës për fëmijën e saj.

Njëherë një djalë donte të hynte në një shoqëri keqbërësish. Ata nuk e pranuan menjëherë. Duam të të provojmë, - i thanë. -A mundesh të na e sjellësh këtu zemrën e nënës tënde? Djaloshi i hipi kalit dhe vajti në shtëpi. Nëna e tij po flinte. Ai mori thikën e ia nxori zemrën. Me zemrën e nënës në dorë i hipi përsëri kalit dhe vazhdoi udhën për të shkuar tek keqbërësit. Mirëpo gjatë udhës u rrëzua nga kali. Gjithashtu i ra edhe zemra e nënës nga dora. Ashtu siç që i dërmuar dëgjoi zërin e nënës t' i thoshte me dhembshuri: -A u vrave, biri im?.

Vëllezër! Dhimbja na kalit shpirtin dhe na bën të hapim dritaret drejt qiellit. Ashtu siç nuk mund të ekzistojë asnjë pikë nga uji i detit pa kripë, kështu nuk mund të ketë njeri që të mos ta ketë ndërë tehun e mprehtë të dhimbjes. Le të kthehemi përsëri tek rrëfimi ungjillur, i cili na thotë se gruaja vazhdonte të thërriste. Dishepujt e Krishtit kërkonin ta largonin, por Krishti u tha më zë të lartë me qëllim që ta dëgjonte edhe gruaja hananease: “Unë jam dërguar vetëm për delet e humbura të

shtëpisë së Izraelit e ai që ka bukë për fëmijët e vet nuk mund që tua hedhë qenve”. Gruaja nuk e humbi shpresën dhe qetësinë edhe pas këtyre fjalëve të Krishtit. Megjithatë ajo iu përgjigj me shumë përulësi: “E di o Zot që nuk jam fëmija yt sepse nuk jam judease, por një idhujtare e papastër dhe mëkatare. Ne që adhurojmë idhujt jemi si qentë, por edhe qentë ushqehen me thërimet që bien nga tavolina e të zotit të tyre. O Zot më njafton vetëm një thërrime nga përdëllimi yt.

Vëllezër! Hananeasja e thirri Krishtin për t’i shëruar vajzën dhe lutja e saj u bë realitet, sepse ajo iu lut me besim. Ajo gjithashtu u tregua e duruar dhe shumë e përulur duke e krahasuar veten me qentë, të cilët hanë nga thërrimet që bien nga tavolina e të zotit të tyre. Krishti e bëri mrekullinë dhe bija a saj menjëherë u shërua. Mrekullia i detikohet lutjes këmbëngulëse të gruas hananease. Kështu bëni edhe juve, lutuni pa pushim dhe dyert e mbyllura do t’u hapen. Përdëllimi i Përendisë është për të gjithë njerëzit që pendohen, ashtu siç bëri edhe gruaja hanahease e ungjillit të sotëm, e cila nuk i humbi shpresat dhe nuk u tërhoq, por vazhdoi të lutet me përgjërime dhe me besim të patundur tek Krishti.

E dimë se Perëndia shpesh vë në provë besimin tonë ashtu siç ndodhi me gruan hananease. Një mësim tjetër që nxorrëm nga ungjilli i sotëm është se Perëndia nuk i përgjigjet menjëherë lutjeve tona. Nëse të gjitha kërkesat tona do të plotësoheshin menjëherë, atëherë nuk do ta çmonim siç duhet dashurinë e Perëndisë, e cila kërkon të na ushtrohet durimi, të na rritet shpresa dhe besimi. Vëllezër! Le të lutemi me durim dhe besim dhe do të shohim vetëm mrekulli në jetën tonë. Amin.

KREU I DYTË

PREDIKIME TË FESTAVE TË MËDHA

KRISHTLINDJA **(MATEU 2, 1-12)**

Edhe si lindi Jisui në Betlehem të Judesë, në ditët e mbretit Irod, ja, ca magë nga Lindja erdhën në Jerusalem, e thoshin: Ku është mbreti i Judenjve që ka lindur? Sepse pamë yllin e tij nga lindja dhe erdhëm që t'i falemi. Edhe mbreti Irod kur dëgjoi, u drodh, dhe bashkë me të edhe gjithë Jerusalemi. Edhe si mblodhi gjithë kryepriftërinjtë dhe shkruesit e popullit, pyeste të merrte vesh prej tyre se ku lind Krishti. Edhe ata i thanë atij: Në Betlehem të Judesë. Sepse kështu është shkruar me anë të profetit: “Edhe ti, Betlehem, dheu i Judesë, aspak nuk je më i vogli ndër zotërinjtë e Judesë; sepse prej teje do të dalë një i parë, i cili do të kullojë popullin tim Izrael”. Atëherë Irodi thirri fshehurazi magët, dhe mori vesh mirë nga ata kohën e yllit që ishte dukur. Edhe duke i dërguar ata në Betlehem, tha: Shkoni e vëzhgoni mirë për djalin, dhe si ta gjeni, të më lajmëroni, që të vij edhe unë e t'i

falem atij. Edhe ata si dëgjuan mbretin ikën; dhe ja ylli që kishin parë në lindje tek shkonte përpara tyre, deri sa erdhi e qëndroi sipër tek ishte djali. Edhe ata kur panë yllin, u gëzuan me gëzim fort të madh. Edhe si erdhën në shtëpi, gjetën djalin bashkë me të ëmën, Marinë, dhe ranë mbi dhe e iu falën atij, dhe si hapën thesaret e tyre, i pranë atij dhurata, ar e temjan e miro. Edhe si iu tregua atyre nga Perëndia në ëndërr të mos kthehen tek Irodi, shkuan në vendin e tyre nga një tjetër udhë.

25 DHJETOR

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Njeriu i së vërtetës dhe Shpëtimtari i botës zbriti në tokë duke marrë natyrën njerëzore. Sipas dëshmisë që na jep Ungjillori Luka, e Tërëshenjta, kur shkoi në Betlehem së bashku me Josifin, për regjistrim, rrugës lindi djalë. “Dhe lindi Birin e saj të parëlindur, dhe e mbështolli në shpërngenj, dhe e vuri në grazhd, sepse nuk kishte vend për ta në bujtinë” (Luka 2, 7) Të parëlindurin e mbështolli me rripa stofi dhe e shtriu në një grazhd, se nuk kishin gjetur strehë tjetër. Himni i parë është nga ora e parë e kanonit të mëngjesores së Krishtlindjeve. Frazat e para janë marrë nga fjala e Shën Grigor Teologut për mishërimin. “Ja Krishti lind, lavdërojeni”.

“Por, kur erdhi koha e përcaktuar, Perëndia dërgoi birin e vet, që lindi prej gruaje dhe i nënshtrohet ligjit, për t’i çliruar të gjithë ata, që ishin nën pushtetin e ligjit, që të bëhemi fëmijë të Perëndisë” (Galatasve 4, 4-5). Me këto fjalë të apostull Pavlit fillon këndimi i Apostullit gjatë Liturgjisë Hyjnore në ditën e Krishtlindjeve. Mesia, Biri dhe Fjala e Perëndisë, për të cilin

Perëndia kishte premtuar se do ta dërgonte tek njerëzit, dhe për të cilin kishin profetizuar profetët e Izraelit “mori trup dhe erdhi në mes tonë”. Kisha jonë ditën e Krishtlindjeve kremton trupëzimin e Zotit tonë Jisu Krishtit. Para së gjithash, duhet të duket qartë natyra Hyj-njerëzore e Krishtit dhe së dyti, të paraqesë festimin panagjirik të qiellit e të dheut. Lavdërimi i botës qiellore dhe mirënjohja e asaj toksore për ngjarjet e lindjes së Krishtit janë të dukshme, ku e gjithë krijesa lavdëron: “Lavdi Perëndisë, që është në më të lartat dhe në dhenë paqe, dhe mbi njerëzit mirëdashje”.

Njeri nga engjëjt, sipas tregimit të Biblës është duke u njoftuar barinjve ngjarjen e gëzueshme të lindjes, ndërsa engjëjt e tjerë, duke parë yllin lavdërojnë: “Lavdi Perëndisë në më të lartat”. Magët iu falën mbretit të porsalindur dhe i ofruan dhuratat më të çmuara: flori si mbret, temjan si Perëndi dhe miro si Hyj-njeri. Në kohën e sotme shtrohet pyetja: -Nëse magët do të vinin përsëri sot, pas dymijë vjetësh dhe të kërkonin Krishtin, vallë ku do ta gjenin? Ata do ta kenë shumë të vështirë, sepse Krishti ndodhet kudo duke drejtuar botën. Ndodhet duke shuar etjen e njerëzimit. “Pata etje dhe më dhatë për të pirë”. Ai gjendet në fytyrën e çdo të huaji: “isha i huaj dhe më pritët”. Pranë çdo të sëmuri: “isha i sëmure dhe më vizitua”. Gjendet në fytyrën e çdo të burgosuri: “isha në burg dhe erdhët tek unë”. Krishti duke marrë natyrën njerëzore i fali njerëzimit vlera të paimagjinueshme.

-Jisui vuajti, duke u dhënë dinjitet të vuajturve.

-Jisui u përul, që të na kujtonte gjithmonë dinjitetin e të përulurve.

-Jisui u përdoq, duke theksuar me forcë dinjitetin e të përndjekurve nga padrejtësitë.

-Jisui jetoi varfërisht, që të mos harrojmë dinjitetin e të varfërve.

-Jisui mërgoi, që të kujtojmë dinjitetin e të mërguarve.

-Jeton brenda historisë dhe ngelet Perëndi. Jeton në “kohë” dhe i nënshtrohet “ligjit” (Galatasve 4, 4).

Vetë Jisu Krishti nuk na ka lënë ndonjë gjë të shkruar, mësimet e Tij ishin gojore. Ato janë aktuale dhe në ditët që jetojmë.

“Jisu” është emri që ju dha Mesias në ditën e tetë pas lindjes, atëhere kur ju bë rrethprerja. Jisui e mori emrin prej qiellit kur engjëlli njoftoi Josifin (Marku 1, 20, 21). Emri Jisu në kohët e mëparshme ishte përdorur tek fëmijët, por më vonë për nderim të Zotit Krisht nuk u përdor më. “Krisht” është titulli që do të thotë “i lyer”. Në kohët e hershme me vaj lyheshin: Kryepriifti, Mbreti dhe Profetët. Davidi profetizonte në psalmet kristologjike: “Unë u leva me vaj si të gjithë mbretërit, kurse Ti o Krishti im, do të lyhesh me vaj nga vetë Perëndia dhe ky vaj do të jetë Shpirti i Shenjtë”. Të gjithë hebretjtë e prisnin Krishtin si një mbret. Profetët kishin dhënë karakteristikat, si do të kryqëzohej, si do të ngjallej etj. Në gjuhën Hebraike nuk ekziston folja (Jam) dhe kur hebretjtë donin të thonin (ky është Krishti) ata ishin të detyruar të thonin (Jisu Krishti) dhe me këtë kuptonin se Jisui është Krishti. Emri Jisu Krisht për të krishterët hebretj ishte një thënie që tregonte besimin e tyre. Kur thonin Jisu ata nënkuptonin një person, dhe kur thonin Krisht, nënkuptonin Perëndinë.

UJI I BEKUAR (MATEU 3, 13-17)

Atëherë Jisui vjen nga Galilea në Jordan tek Joani, që të pagëzohet prej tij. Po Joani e ndaloi atë, duke thënë: Unë kam nevojë të pagëzohem prej teje, e ti vjen tek unë? Edhe Jisui u përgjigj e i tha: Lëre tani, sepse kështu ne duhet të përmbushim çdo drejtësi. Atëherë e la atë. Edhe Jisui, si u pagëzua, menjëherë doli nga uji. Edhe ja tek u hapën qiejt dhe pa Shpirtin e Perëndisë duke zbritur si pëllumb e duke ardhur mbi të. Edhe ja një zë nga qiejt që thoshte: Ky është biri im i dashur, që e kam pëlqyer.

6 JANAR

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Theofania ose siç quhet ndryshe Uji i Bekuar, na kujton manifestimin e Trinitetit të Perëndisë, Atit, Birit dhe Shpirtit të Shenjtë. Kjo e kremte shënon edhe fillimin e misionit publik të Jisu Krishtit mes njerëzve, tashmë jo si zdruckhtar, por si mësues me autoritet për të hapur dyert e Mbretërisë së Perëndisë. Sot ne gjithashtu kujtojmë Pagëzimin e tij në lumin Jordan nga Joan Pararendësi. Kur turmat e njerëzve shkonin tek Joani për tu pagëzuar, ai u predikonte mesazhin e pendimit dhe pagëzimin për ndjesën e mëkateve. Meqenëse Jisu Krishti ishte pa mëkat, ai nuk kishte nevojë të pagëzohej, megjithatë Krishti pranoi të pagëzohej për të treguar se ai e aprovonte pagëzimin, si një përgatitje për në Mbretërinë e Perëndisë. Ai donte që njerëzit të kuptonin se pagëzimi ishte një portë, nëpërmjet së cilës,

gjithsecili hyn në Mbretërinë e Qiejve. Në fillim duhet të pendohemi për veprimet tona të këqija, të pastrojmë zemrën dhe të ndryshojmë jetën, përpara se të bashkohemi me Krishtin.

Në këtë mënyrë festa e Epifanisë na kujton jo vetëm pagëzimin e Krishtit, por edhe pagëzimin tonë. Sot të gjithë besimtarët e pagëzuar duhet të mendojnë për pagëzimin dhe kuptimin që ka ky mister në jetën e gjithsecilit. Pagëzimi ishte një vendim dhe një veprim, që na futi në trupin e Krishtit që është Kisha, prandaj edhe dita e pagëzimit të Krishtit quhet “dita e Dritave” sepse në kohët e hershme pikërisht në këtë ditë pagëzoheshin me mijëra të krishterë. Drita vezulluese dhe e amëshuar e Krishtit ndriçon me mijëra shpirtëra, që jetojnë me ngrohtësinë e saj Hyjnore. Ata njerëz të ndriçuar shkëlqyen me veprat e tyre të mira duke mbushur me lavdi Atin Qiellor të mbarë gjithësisë.

TRE HIERARKËT (MATEU 5, 14-19)

Ju jeni drita e botës. Një qytet që është mbi mal nuk mund të fshihet. As nuk ndezin kandilin, që ta vënë atë nën shinik, po e vënë mbi kandilmbajtëse, dhe ndrit mbi të gjithë ata që janë në shtëpi. Kështu le të ndriçojë drita juaj përpara njerëzve, që të shohin punët tuaja të mira, e të lavdërojnë Atin tuaj që është në qiejt. Mos kujtoni se erdha të prish ligjin a profetët. Nuk erdha të prish, po të përmbush. Sepse me të vërtetë po ju them juve, deri sa të shkojë qielli edhe dheu, as një jota a një pikë nuk do të shkojë nga ligji, deri sa të bëhen të gjitha. Ai pra që të shkelë qoftë edhe një nga këto porositë e vogla, dhe të mësojë kështu njerëzit, i vogël do të quhet në mbretërinë e qiejve; por ai që t'i bëjë e të mësojë të tjerët, ky do të quhet i madh në mbretërinë e qiejve.

30 JANAR

Të dashur vëllezër dhe motra më Krishtin!

Sot më 30 Janar, Kisha jonë feston të kremten e përbashkët të tre Etërve të Mëdhej dhe Mësuesve Ekumenikë. Ata janë Vasili i Madh, Grigor Teologu dhe Joan Gojarti. Sigurisht që ju keni dëgjuar të flitet për Etërit e Kishës, por ç'farë kuptojmë me termin Kishtar, etër të Mëdhenj, ose Mësues Ekumenikë. Me etër të Kishës kuptojmë shkrimtarët e vjetër kishtarë, tek të cilët kombinohen këto të dhëna të domosdoshme: 1-Mësimdhënia Ortodokse, 2-Jeta e Shenjtëruar, 3-Njohje nga Kisha. "At" është titulli më i nderuar

dhe më i respektuar që mund t’i akordojë Kisha një njeriu. Dhe këtë titull ua jep vetëm atyre që kanë shkëlqyer në kulturë, shenjtërim dhe mendim ortodoks. Etër, në kohët e vjetra quheshin mësimdhënësit. Në Dhiatën e Vjetër, dëgjuesit dhe nxënësit e profetëve quheshin “Etër të nxënësve të tyre”.

Në Dhiatën e Re, apostull Pavli i quan “bijtë e tij” ata që u rilindën më Krishtin dhe ata e quajtën apostullin që i mësoi “At” (Korinthasve 4, 15). Kuptimi mbi termin “Etër të Kishës” e sqarojnë edhe shumë dëshmi të teksteve të Kishës së hershme. Shën Irineu thotë: “Ai që mësohet nga goja e tjetrit quhet biri i tij, ndërsa mësuesi quhet at i nxënësve”. Vasili i Madh e quan mësuesin e tij Athanasin “At të përnderuar”. Në Kishë me termin Etër quheshin edhe episkopët, meqenëse predikuan dhe mësuan popullin. Disa prej tyre u quajtën “Etër të mëdhenj” ose “Mësues Ekumenikë” në shenjë të ofertës së madhe. Këta janë tre Hierarkët pra Vasili i Madh, Grigor Teologu e Joan Gojarti për Lindjen si dhe Shën Ambrozi, Jeronimi e Agustin për Perëndimin. Ndërmjet Etërve kishte një shumëllojshmëri, si nga kultura dhe arsimi i tyre, ashtu edhe nga dhuntitë dhe hiret. Disa shquheshin për ngritjen e tyre teologjike, të tjerët për shenjtëri dhe mrekullibërje. Etër të tjerë për plagët e martirizimit, të tjerët për për jetën e pastër e të pafajshme.

Përse vallë Kisha jonë i kremton Tre Hierarkët në 30 Janar. Janari është muaji që ata kremtohen të tre. Pra më 1 janar kremtojmë Vasilin e Madh, më 25 janar Grigor Teologun dhe më 27 janar kremtojmë transportimin e lipsaneve të Joan Gojartit. Duke i pasur kështu të kremtet e tyre në janar përse duhet t’i festojmë edhe së bashku në një ditë? Festa e Tre Hierarkëve fillon me një vegim. Në kohën e sundimit të

perandorit Kostandin Monomakut rreth viteve 1042-1055, në Kostanpojë, të krishterët qenë ndarë në tri grupe. Disa ishin përkrahësit e Vasilit, të tjerët të Grigorit dhe të fundit ishin përkrahës të Joanit.

Të parët, *vasilianët* nderonin si atin më të madh të Kishës, Shën Vasilin e Madh dhe këtë ia dedikonin arsimit të tij të shkëlqyer. Ai pati studiuar filozofi, retorikë, filologji, astronomi e mjekësi. Gjithashtu ishte shquar si udhëheqës i grigjës së tij. Të dytët *grigorianët* nderonin si atin më të madh të Kishës, Shën Grigorin, i cili ishte mjaft i ndjeshëm dhe poetik, i sjellshëm dhe teolog i shkëlqyer. Ai në vitin 381 nuk nguroi të jepte dorheqjen nga grada episkopale, pasi ishte tradhëtuar nga një njeri që e pati ndihmuar. Grupi i tretë ishin *joanitët*, të cilët nderonin si Atin më të madh të Kishës, Shën Joanin, duke e cilësuar si atin më të rëndësishëm, sepse ishte një autor gojëmbël dhe një predikues i denjë.

Këto tri grupe të krishterësh, jo vetëm që qenë të ndrë me njeri tjetrin, por herë pas here marëdhëniet e tyre acaroheshin aq shumë saqë përfundonin në zënka. Në atë kohë jetonte një episkop i shenjtë që quhej Joan Mavropodhi. Ai i donte të tre etërit dhe i vinte keq që të krishterët qenë ndarë në tri grupe duke e nderuar secilin prej tyre, veç e veç. Një natë episkopi i Evhait, Joan pa një vegim, ku ju paraqitën të tre Hierarkët, të cilët vinin nga qielli me fytyrat e tyre të ndryçuara. Ata qenë së bashku, në unitet dhe të dashur, por një shqetësim përshkruhej në fytyrat e tyre e i thonë Joanit: -Siç e shikon jemi të tre së bashku dhe asgjë nuk na ndan. Jemi të lavdëruar që të tre pranë Perëndisë Triadike. Siç jemi të bashkuar këtu në qiell, kështu duam që të jemi edhe në tokë. Pra tu thoni të Krishterëve që

zihen për emrin tonë, të bashkohen, e le t'i lënë zënkat duke rojtur me dashuri me njeri tjetrin. Këto fjalë thanë tre Hierarkët njëzëri dhe u zhdukën.

Episkopi Joan i ftoi të Krishterët duke na bërë të qartë dëshirën e tyre dhe më pas caktoi që ata të festohen të tre së bashku në një ditë. Kjo ditë është 30 janari, që duke filluar që nga mesi i shekullit XI tre Hierarkët festohen së bashku. Tre Hierarkët janë si tre yje ndriçues, të cilët me rezet e tyre hyjnore ndriçojnë mbarë botën. E ndriçojnë me rezet e mësimdhënies së tyre e të diturisë së tyre. Duke folur për jetën e tij e studentore Shën Grigor Teologu kujton: “Unë dhe Vasili gjatë viteve të studimeve në Athinë njihnim vetëm dy rrugë, atë që të shpinte për në Kishë dhe tjetrën që na shpinte për në shkollë”. Me të vërtetë ata u bënë shembullit më ideal për botën shkollore. Prandaj parqiten si yje të arsimit, yje të punës studimore, prej të cilëve duhet të mrekullohen dhe të marrin shembull gjithë studentët. Kaq e madhe ka qënë oferta e tyre, saqë shteti grek që nga viti 1843 e kremton 30 janarin si festën zyrtare të arsimit. Është pra dita që festojnë studentët e mësuesit, siç e festojmë ne në Shqipëri 7 marsin.

Gjithashtu tre Hierarkët u kanë ofruar besimtarëve mësimdhënien ortodokse, tema të adhurimit të Perëndisë dhe të jetës shpirtërore. Quhet Hierarkë sepse ishin episkopë, të cilët kundërshtuan herezitë, duke ruajtur anëtarët e Kishës nga mashtrimi.

Ata komentuan drejt jetën e krishterë duke e udhëhequr grigjën e tyre jo vetëm me anën e shkrimeve, por edhe me shembullin e tyre personal duke u përballuar me nevojat dhe problemet e njerëzve të epokës së tyre. Është detyrë e çdo të Krishteri që të

lexojë shkrimet e Etërve të Kishës, sepse ato shpesh janë aktuale edhe për kohën që po jetojmë. Me ndërmjetimet e tre Hierarkëve, o Zot Jisu Krisht mëshirona dhe shpëtona. Amin.

PARAQITJA E KRISHTIT NË TEMPULL (LLUKA 2, 22-40)

Edhe kur u mbushën ditët e pastrimit të saj, sipas ligjit të Moisiut, e prunë në Jerusalem, që ta nxirrnin përpara Zotit, siç është shkruar në ligjin e Zotit “Se çdo mashkull që hap shtrat barku, shenjt tek Zoti do të quhet”; edhe që të sillnin theror, siç është thënë në ligjin e Zotit “Një çift turtujsh a dy zogj pëllumbash”. Edhe ja tek ishte në Jerusalem një njeri, që e kishte emrin Simeon; dhe ky njeri ishte i drejtë e me frikë Perëndie, duke pritur ngushëllimin e Izraelit. Edhe ishte zbuluar tek ai prej Shpirtit të Shenjtë se nuk do të shihte vdekje para se të shihte Krishtin e Zotit. Edhe erdhi me anë të Shpirtit të Shenjtë në tempull; dhe kur prindërit prunë brenda djalin Jisu, që të bënë për të sipas zakonit të ligjit, ai e mori në duart e tij dhe beko i Perëndinë e tha: Tani, o Zot, lësho shërbëtorin tënd, sipas fjalës sate, me paqe; sepse sytë e mi kanë shpëtimit tënd, që e bëre gati përpara syve të të gjithë popujve, dritë për ndriçimin e kombeve dhe lavdi për popullin tënd Izrael. Edhe Josifi dhe e ëma e tij po çuditeshin për ato që fliteshin për të. Edhe Simeoni i beko i ata, dhe i tha Mariamit, nënës së tij: Ja ky tek është vënë për rënien dhe për ngritjen e shumë vetave në Izrael, dhe për shenjë kundërshtimi. Edhe ty vetë shpirtin një shpatë ka për ta depërtuar, që të zbulohen mendimet e shumë zemrave. Edhe atje ishte Ana, një profeteshë, e bija e Fanuilit, prej fisit të Asirit. Kjo ishte shumë e shkuar në ditë, dhe kishte rrojtur me burrin shtatë vjet pas virgjërisë së saj.

Edhe kjo ishte grua e ve rreth tetëdhjetë e katër vjeç, e cila nuk ndahej prej tempullit, duke u lutur me agjërime e me falje natë e ditë. Edhe kjo, pasi arriti në atë orë, lavdëronte Zotin, dhe u fliste për të gjithë atyre që pritnin shpërblim në Jerusalem. Edhe si mbaruan gjithçka sipas ligjit të Zotit, u kthyen në Galile, në qytetin e tyre Nazaret. Edhe djali rritej e forcohej në shpirt, duke u mbushur me urtësi; dhe hiri i Perëndisë ishte mbi të.

2 SHKURT

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Ligji i Moisiut parashikonte nëse fëmija i parëlindur ishte djalë, i duhej kushtuar Perëndisë dhe dyzetë ditë pas lindjes duhej që të shkonte në tempull, ku e ëma merrte uratën e pastrimit, duke blatur dy pëllumba ose turtuj dhe fëmija i kushtohet Zotit. Kështu vepruan Josifi dhe Hyjlindësja. Në Jerusalem në atë kohë jetonte një njeri që quhej Simeon. Plaku i drejtë Simeon ishte nga Jerusalemi. Shpirti i Shenjtë i kishte zbuluar atij, se nuk do të vdiste pa e parë Krishtin. Ky lajm i gëzuar e mbajti me shpresë dhe kurajo deri në moshë të thyer. Kështu 40-ditë pas lindjes së Krishtit, Shpirti i Shenjtë informoi se ëndra e tij u realizua. Simeoni i drejtë, u nis për të shkuar në tempull, i mbushur me ngazëllim duke pritur bekimin për të cilin e kishte denjësuar Perëndia. Pasi mori foshnjën në krahë tha: “Tani, o Zot, lëre shërbëtorin tënd të vdesë në paqe sipas fjalës tate, sepse sytë i mi e panë shpëtimin tënd që e përgatite përpara gjithë popujve, dritën për të ndriçuar kombet”.

Nuk kaloi shumë kohë dhe Simeoni dorëzoi në paqe shpirtin e tij tek Perëndia. Falenderimi dhe lavdërimi i tij drejtuar Perëndisë mbetet i pavdekshëm sepse është përjetësuar në shërbesat e kishës. Përshëndetja e Simeonit ishte përfaqësimi i gjithë burrave të shenjtë, të cilët jetuan para Krishtit me shpresën e ardhjes së Shpëtimtarit. Maria dhe Josifi e sollën Jisuin në tempull, ku u bekua nga plaku Simeon. Shpëtimtari u njoh prej profeteshës Ana. Në përshkrimin që i bën Ungjillori Lluca, kjo ditë njihet ndryshe si “Takimi” sepse Krishti takoi popullin e tij në prani të plakut Simeon dhe profeteshës Ana e cila ishte nga fisi Asirëve, pasi kishte mbetur e ve pas shtatë vjetësh martesë ajo iu detikua Perëndisë duke gjetur ngushëllimin tek lutja dhe kreshma. Për këtë përkushtim Shpirti i Shenjtë i dha aftësi të profetizojë duke u bërë e denjë të shikojë foshnjën e sapolindur të Virgjëreshës Mari. Plaku Simeon dhe profetesa Ana kishin vite që e prisnin Shpëtimtarin dhe tani e takuan atë. Menjëherë Simeoni shpërtheu në lutje:”O Zot, tani lëre shërbëtorin tënd të largohet në paqe sepse sytë e mi kanë shpëtimin”.

Vëllezër! Le ta takojmë Krishtin dhe le ta marrim atë nëpër shpirtrat tanë. Çdo shpirt duhet të jetë një tempull i Perëndisë, në të cilin Maria sjell Jisuin dhe secili prej nesh le ta marrë në krahët e tij si Simeoni dhe të thotë; “Sytë e mi kanë shpëtimin”. Lutja e Simeonit: “Tani lëre shërbëtorin tënd në paqe” nuk kupton thjesht që dikush, i cili ka parë Krishtin dhe e ka mbajtur në krahët e tij dhe tashmë mund të vdesë në paqe, por na thotë ne që duke parë Shpëtimtarin të çlirohemi nga mëkati. Foshnja sapo mbush dyzetë ditë sillet në kishë për tu bekuar dhe prifti lëçit lutjet për të dhe për nënën. Më pas ai e bekon foshnjën, duke i bërë shenjë e kryqit, duke thënë:

“Kishërohet shërbëtori i Perëndisë, në emrin e Atit, të Birit dhe të Shpirtit të Shenjtë”. Amin.

Nëse foshnja është djalë, prifti e mer atë brenda në altar. Pas bekimit të tretë Prifti thotë lutjen e Simeonit: “O Zot, tani lëre shërbëtorin tënd të shkojë në paqe, sipas fjalës sate, se sytë e mi kanë parë shpëtimin që Ti ke përgatitur për popujt, dritën nëpërmjet të cilës do tu zbulohesh çifutëve dhe praninë tënde madhështore në popullin e Izraelit.

E PREMTJA E MADHE

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Në Sinaksarin e kësaj dite thuhet: *“Të premtën e Madhe kujtojmë pësimet e Shpëtimtarit tonë, Zotit Jisu Krisht dhe kujtojmë përshtytjet, shuplakat, rrahjet, sharjet, përqeshjet, rrobën e kuqe, kallamin, sfungjerin, uthullën, gozhdët, shtizën dhe mbi të gjitha, Kryqin dhe vdekjen, të cilat duroi duke dashur.”* Gjatë këtyre pësimeve, natyra njerëzore e Jisuit do provonte sprova të tmerrshme, ndërsa natyra hyjnore e Tij, do të mbetej përgjithmonë e qëndrueshme. Jisui u vetësakrifikua me dashje: *“Askush nuk ka dashuri më të madhe, të japë jetën e vet për miqtë e tij”* (Joani 15, 13). Mund të themi, se dashuria më e madhe arrin kulmin me kryqëzimin për mëkatet e njerzimit. *“Sepse Perëndia e deshi aq botën sa, dha Birin e Tij të Vetëmlindur, që kushdo që beson në të të mos humbasë, për këtë jetë të përjetëshëm”* (Joani 3,16).

Krishti i kryqëzuar është mbështjellë me një rrobë të bardhë në mesin e Tij. Ai paraqitet i pajetë, me sy të byllur me krye të anuara nga e djathta. Koka e Tij është e kthyer nga ata që gjendeshin në çastin e kryqëzimit, nga ata që e deshën dhe nga ata që thirrën kryqëzoheni. Sytë e Tij janë të mbyllur dhe gjaku i rrjedh nga balli, nga duart dhe nga brinja e shpuar. Në rrëketë e gjakut të të kryqëzuarit vështrimi ynë dallon Perëndinë Triadike e Golgothaja kthehet në Theofani. Rrëketë e gjakut kullojnë nga duart, këmbët më pas njomin drurin e Kryqit. Kryqi i Zotit është vendosur në shkëmbijtë e Golgothasë, ku në një zgavër poshtë tij paraqitet një kafkë, mbi të cilën pikon gjaku i

Tij. Është kafka e Adamit, që sipas traditës, vdiq dhe u varros aty.

Duart e tij janë të shtrira në kryq, me pëllëmbët e hapura, si të jetë, duke u lutur. Duket qartë, se me pësimet e Tij, Krishti paqtoi njeriun me Perëndinë. Kryqi përmbledh planin e Perëndisë për barë botën. Me dimensione vertikal, ai bashkon botën tokën me qiellin, ndërsa me atë horizontal përfaqon të gjithë njerëzit. Djathtas Kryqit qëndron Perëndilindësja, së bashku me gratë mirapurrëse. Ajo qëndron në këmbë dhe me një dorë të mbështetur në faqe. Vajtimi i Saj është i papërmbajtshëm, e megjithatë, ka besim të plotë në hyjninë e të Birit. Për këtë Shkurtorja e të Premtes së Zezë na kujton: *“Kur e pa Maria mbi drurin, thoshte: Ndonëse u kryqëzove, Ti je Biri im dhe Perëndija im”*. Në anën tjetër të kryqit vërrejme Joanin. Me kokën e përlurur dhe fytyrën e dërrmuar nga dhimbja, merr pjesë në dramën hyjnore të kryqëzimit. Pas Joanit shohim kryeqindëshin Longini, i cili drejtoi kryqëzimin, me veshjen e tij ushtarake. Ai është dëshmitar okularë i kryqëzimit dhe megjithëse ishte i huaj u mallëngjye nga Hyjnia e Zotit. Longini ishte fare pranë kryqit dhe e dëgjoi Krishtin të lutet: *“O Atë, fali ata, se s’dinë se ç’bëjnë”*. Kryeqindëshi pyeti veten: -Unë e kryqëzova dhe ai u lut për mua dhe më fal? Në atë çast, toka u lëkund dhe shkëmbijtë plasën. Kryeqindëshi dhe ushtarët e tij, kur panë tërmetin, thanë: *“Me të vërtetë ky është Biri i Perëndisë”* (Mateu 27, 51). Por, një tërmet edhe më i fuqishëm tronditi shpirtin e Logonit dhe e ktheu në predikues të Krishtit. Jeruzalemi u ndriçua me dritën e Krishtit, ashtu siç na e paraqisin edhe Himnet e Pashkës *“Ndriçohu, ndriçohu, o Jeruzalem i ri, se lavdia e Zotit përmbi ty ka lindur sot...”*.

SHËN PROKOPI 8 KORRIK

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Sot kambana e Kishës së Shën Prokopit kumboi më fort se herët e tjera. Përse vallë kjo kambanë e vjetër, e cila ka përjetuar ngjarje nga më tragjiket kumboi sot kaq fort, duke lajmëruar besimtarët nga të katër anët e qytetit se sot kremton Shën Prokopi, mbrojtësi i komunitetit ortodoks të Tiranës.

Shën Prokopi lindi në Antioki, në kohën kur në Romë mbretëronte Diokliciani. Prindërit e tij qenë paganë, mirëpo i ati, u pagëzua i krishter duke marrë emrin Kristofor. Me vdekjen e të atit, Prokopi mbeti nën kujdestarinë e së ëmës, e cila ishte pagane. Kështu ai u rrit dhe u edukua larg dritës së Krishtit. Vite më vonë Diokliciani e emëroi Prokopin qeveritar të Aleksandrisë, duke e urdhëruar që t'i përndiqte të krishterët, mirëpo gjatë rrugës i ngjau diçka e ngjashme me atë të Shën Pavlit. Sapo ishte nisur nga qyteti Apamja i Sirisë, para se të shuheshin yjet në qiell, u ndje një tërmet i fuqishëm dhe një dritë e rrethoi. Më pas u dëgjua një zë që i thoshte: -Prokop! Për ku je nisur dhe kundër kujt do të luftosh?. Prokopi u tremb e u hutua krejt, po zëri u përsërit edhe një herë. Atëherë ai i tregoi qëllimin e vajtjes se tij në Aleksandri dhe e pyeti? -Kush je ti që më thirr në emër? Mos je perëndia e dritës Apolloni? Zëri ia ktheu përgjigjen: *“Unë jam Perëndia i të krishterëve, Perëndia i Atit tënd. Lutjet e tij për ty u dëgjuan. Zemra jote është e denjë për një udhë më të mirë nga ajo që zgjodhe. Beso tek mua dhe do të të bëj me anën e kryqit si shërbyes të madh e të çmuar të Ungjillit”*. Kjo thirrje zuri vend në zemrën

e Prokopit dhe ai shkoi në Aleksandri, por në vend që t'i përndiqte të krishterët, i ndihmoi ata. Ai nuk u mjaftua vetëm me kaq, por edhe u pagëzua. Prokopi gjatë gjithë jetës së tij do t'i mbetej besnik krishtërit. Me predikimin e tij ai arriti të kristianizojë shumë banorë të Antiokisë. Filloi të predikonte ungjillin kudo, mirëpo kur arriti në Qesari, qeveritari Ulqion, urdhëroi që ta arrestonin duke e detyruar që të të mohojë Krishtin. Pasi pësoi mjaft mundime u matirizua.

Vëllezër! Shën Prokopi, do të mbetet përjetë shembull guximi për të krishterët e të gjitha kohrave. Jeta e tij prej martiri frymëzoi të rinjtë ortodoksë, të cilët pas shumë përpjekjesh, lutjesh dhe kreshmimi arritën që kisha e Shën Prokopit t'i kthehej përsëri komunitetit ortodoks të Tiranës. E paharrueshme do të jetë Liturgjia e parë pas persekutimit më 8 korrik të vitit 1994, e cila u kryesua nga Fortlumturia e Tij, Kryepiskopi i Tiranës, Durrësit dhe gjithë Shqipërisë Anastasi, ndërsa predikimi u mbajt nga teologu i shquar Dhimitër Beduli. Që nga ajo ditë besimtarët ortodoksë të Tiranës e kanë pronë të tyre Kishën e Shën Prokopit, i cili është edhe Shenjti mbrojtës i komunitetit ortodoks. Me ndërmjetimet e Shën Prokopit o Krisht Perëndi mëshirona dhe shpëtona. Amin.

SHPËRFYTYRIMI (MATEU 17, 1-9)

Edhe pas gjashtë ditësh Jisui merr me vete Pjetrin dhe Jakovin dhe Joanin, vëllanë e tij, dhe i ngjit mbi një mal të lartë veçan. Edhe ndërroi fytyrën përpara tyre; dhe fytyra e tij ndriti porsi dielli, dhe rrobat e atij u bënë të bardha porsi drita. Edhe ja tek iu dukën atyre Moisiu dhe Ilia duke folur bashkë me të. Edhe Pjetri u përgjigj e i tha Jisuit: Zot, mirë është të jemi ne këtu. Nëse do, le të bëjmë këtu tri tenda, një për ty dhe një për Moisiun e një për Ilian. Edhe ndërsa ai ishte duke folur, ja tek i mbuloi ata një re e ndritshme; dhe ja një zë nga reja tek thoshte: Ky është biri im i dashuri, që e pëlqeva. Atë dëgjoni. Edhe nxënësit kur dëgjuan, ranë përmbys, dhe u frikësuan fort. Po Jisui erdhi pranë e i zuri dhe tha: Ngrihuni, e mos u frikësoni. Edhe kur ata ngritën sytë, nuk panë asnjë, përveçse Jisuin vetëm. Edhe tek zbritnin nga mali, Jisui i porositi, duke thënë: Mos i thoni asnjëri se ç'patë, deri sa të ngjallet i Biri i njeriut prej së vdekurish.

6 GUSHT

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Në Ungjillin e sotëm, Jisui i udhëhoqi dishepujt në një mal të lartë dhe u tregoi lavdinë e Tij hyjnore. Ashtu si Theofania edhe Metamorfoza është një e kremte drite. Metamorfoza është zbulimi i Trinisë së Shenjtë. Në malin Tabor ashtu si në pagëzimin e shenjtë në Jordan, Ati floli nga qiejt duke dëshmuar birin hyjnor Krishtin, por edhe Shpirti i Shenjtë është i pranishëm

në këtë ngjarje, jo si një pëllumb, por në formën e një drite verbuese që rrethon Krishtin dhe hedh dritë mbi gjithë malin. Kjo është drita e Shpirtit të Shenjtë. Shpërfytyrimi ndodhi dyzetë ditë pas vuajtjeve të Krishtit. Ai e zgjodhi këtë moment të veçantë që t' u shfaqte dishepujve diçka nga lavdia e Tij hyjnore, me qëllim që të bëhej gati të duronte vuajtjet mbi kryq, veçse kisha jonë e kremton këtë ngjarje më gjashtë gusht.

Shpërfytyrimi paraqet potencialin e plotë të natyrës njerëzore dhe lavdinë, e cila do të mbulohet përsëri nga hiri i Perëndisë. Tre dishepujt, Petro, Jakovi dhe Joani u bëhnë dëshmitarë të lavdisë së Krishtit. Ata e panë fytyrën e Tij “të ndriçonte si diell”. Krishti iu shfaq dishepujve në Malin Tabor jo si një shërbëtor, por në formën e Perëndisë, si personi i tretë i Trinisë së Shenjtë. Ky trupëzim mbetet i pandashëm nga natyra e tij hyjnore, e cila është e përbashkët me Atin dhe Shpirtin e Shenjtë. Shfaqja e hyjnisë së Krishtit është njëkohësisht një theofani e trinisë “Ati me anën e zërit dëshmoi Birin e tij të dashur, ndërsa Shpirti i Shenjtë u ndriçua bashkë me të me anën e resë së shndritshme”.

Apostujt pasi dëgjuan zërin e Atit dhe panë renë e shndritshme, ranë në gjunjë, ndërsa Krishti gjatë shpërfytyrimit qëndronte në majë të malit duke folur me Moisiun dhe Ilian. Që të dy profetët e kishin nga një vizion prej Perëndisë: Moisiu në malin e Sinait, ndërsa Ilia në Karmel. Moisiu përfaqëson të vdekurit, ndërsa Ilia që u mor në qiell nga një karrocë e zjartë përfaqëson të gjallët. Por Krishti në malin Tabor na paraqitet si Zot i të vdekurve dhe i të gjallëve duke na dhënë karakterin eskatologjik të Shpërfytyrimit. Apostujt në ditën e Shpërfytyrimit e panë lavdinë e Krishtit dhe shijuan gëzimin e

Parajsës. E thellë është dëshira e njeriut që të shohi Perëndinë, sepse ai u krijua që të jetojë përjetësisht, por mëkati i verboi sytë dhe e humbi mirësinë.

Piktori i madh Leonardo da Vinci filloi të pikturonte Darkën Mistike. Duke kërkuar një model për personin e Krishtit u gjend një ditë në një kishë të madhe. Diku në një qoshe sheh një të ri që po lutej përpara ikonës së Krishtit. I afrohet dhe i propozon atij për modelin e kërkuar. I riu pranoi që të bëhej model për fytyrën e Krishtit. Leonardo pasi përfundoi me fytyrën e Krishtit, kërkonte një model për fytyrën e Judës. Një ditë, në kërkim e sipër gjen një hajdut dhe i propozon që ta përdori si model. Ai pranoi dhe piktori e shpuri në studion e tij. E uli në një karrige për ta pikturuar, por djaloshi filloi të qante. Ç'farë pate e pyeti artisti? E i riu iu përgjigj: -Po në këtë karrige, dikur isha ulur për të pikturuar fytyrën e Krishtit, ndërsa tani jam ulur për të pikturuar fytyrën e Judës. Perëndia im ku u katandisa! Me të vërtetë, ku e shpie mëkati njeriun!!!

Vëllezër! Zoti me Shpërfytyrimin e tij në malin Tabor hapi rrugën dhe na e shtoi habinë se si do të mbërijmë në shembëlltyrën e Perëndisë. Këtë e thonë lumërimet: “Të lumur janë ata që kanë zemër të pastër, sepse ata do të shohin Perëndinë”. Që të kemi zemër të pastër e para gjë është përpjekja jonë personale, por kërkohet edhe fuqia e hiri i Perëndisë. Krishti u kryqëzua për ne, prandaj ai do të na japi fuqinë që të mbetemi të dlijë e të pastër. Pjesëmarrja jonë në misteret e kishës e bën më të hirshëm shpirtin tonë. Rrëfimi na zbardh dhe kungimi e vërteton pastrimin e shpirtit. Hiri i Perëndisë shprehet në vërshimin tonë drejt figurës së Zotit me synim që të bëhemi të ngjashëm me të. Ungjillor Joani na thotë: “Kushdo që ka shpresë

në të, le ta pastrojë veten ashtu siç është i pastër ai”. Kur dikush ka sy të dliirë e të pastër e sheh Perëndinë brenda ngjarjeve të përditshme me anë të ndërhyrjeve të Perëndisë në jetën e tij. “Pashë Perëndinë me sytë e mi” themi shpesh kur e ndjejmë praninë e saj në jetën tonë. “Më ndihmoi Perëndia” ose “Me hirin e Perëndisë” janë fraza të përditshme në gojën e besimtarit. Si përfundim mund të themi se zemra e pastër e ndjen brenda saj praninë e Perëndisë. Nuk ka gëzim më të madh sesa të kesh Krishtin brenda zemrës tënde. Ata njerëz me zemër të pastër, duke kapërcyer pengesat e botës së brendshme mund ta shohin që tani Perëndinë.

FJETJA E HYJLINDËSES (LLUKA 10, 38-42)

Edhe kur ata po shkonin, ai hyri në një fshat; dhe një grua që e kishte emrin Marta, e priti atë në shtëpinë e saj. Edhe ajo kishte një motër që quhej Maria, e cila ndenji pranë këmbëve të Jisuit dhe dëgjonte fjalën e tij. Edhe Marta mendohej shumë duke shërbyer; dhe pastaj erdhi përpara tij, e tha: Zot, A nuk do të dish se ime motër më la vetëm të shërbej? Thuaji pra asaj të më ndihmojë. Edhe Jisui u përgjigj e i tha asaj: Marta, Marta, përpiqesh e mundohesh për shumë punë. Po për një është nevoja, dhe Maria zgjodhi pjesën e mirë, e cila nuk do të merret prej saj.

15 GUSHT

Vëllezër dhe motra më Krishtin.

Kisha jonë sot kremton fjetjen e Hyjlindëses. E Tërëshenja është personi i vetëm dhe i papërsëritshëm në tërë historinë e njerëzimit. Quket e Tërëshenjtë sepse ajo hapi qiejt dhe na solli në tokë trupërisht Krishtin, si Perëndi të përkryer dhe njeri të përkryer. Me anën e së Tërëshenjtës mbarë njerëzimi merr pjesë në misterin e trupëzimit të Krishtit. Kështu Hyjlindësja bëhet porta e shpëtimit sepse ajo solli në jetë Krishtin dhe Krishti na dha kishën, e cila na sjell shpëtimin. Prandaj edhe ne i psalim të Tërëshenjtës: “E Përmbishenjtë Hyjlindëse shpëtona”. Në himnografinë kushtuar Hyjlindëses gjejmë livadhin e pafund të mbushur gjithë gjelbërim me të cilat besimi dhe shprestaria e të krishterëve e kurorëzojnë atë duke e ngritur

në më të lartat dhe duke kërkuar mbrojtjen e ndërmjetimet e saj për shpëtimin e shpirtit.

Por le të shohim ngjarjet e të kremtes së sotme. Sipas Traditës së Shenjtë, tre ditë përpara fjetjes së Hyjlandës, Krishti dërgoi Kryeëngjëllin Gabriel për t'i komunikuar asaj, se do të shkëputej nga jeta e përkohshme në atë të pavdekshme. Sapo mësoi lajmin e Tërëshenja u ngjit në Malin e Ullinjve për t'u lutur dhe për të falenderuar Perëndinë. Pasi u lut u kthye në shtëpi për të përgatitur shtratin e vdekjes. Grumbulloi gratë e fisit dhe u tha për fjalët që kishte marrë me anën e Kryeëngjëllit Gabriel. Gratë menjëherë filluan të vajtonin, por e Tërëshenja i ngushëllonte ato se që nga qielli do t'u gjendej pranë e do t'i mbronte nga çdo e keqe. Atë çast u dëgjua një bubullimë dhe re të shumta filluan të mbushnin shtëpinë. Menjëherë filluan të shfaqen apostujt dhe vetë Krishti, i cili zbriti nga qielli për të marrë shpirtin e së Tërëshenjtës. Atëhere apostujt psalën vajtimet dhe e ngritën në shtratin e vdekjes. Duke u paraprirë me lambadha dhe himne u nisën drejt Gjethsemanisë për të kryer varrimin. Si mbëritën në Gjethsemani, apostujt e varrosën me nderime lipsanin e së Tërëshenjtës dhe qëndruan aty për tre ditë duke dëgjuar lavdërimet e ëngjëjve që psalnin papushim. Nga të gjithë apostujt mungonte vetëm Thomai, i cili erdhi ditën e tretë pas fjetjes dhe kërkoj që të shihte edhe ai atë që kishin parë apostujt e tjerë. Atëhere u detyruan që ta hapnin varrin, dhe menjëherë të gjithë mbetën të mrekulluar dhe të habitur sepse varri ishte i zbrazët. Apostujt menjëherë ranë në gjunjë dhe iu falën varrit të zbrazët të së Tërëshenjtës, e cila ishte ngjitur në qiell. Një mrekulli e ngjashme me ngritjen e Krishtit në qiell.

Në lidhje me këtë Shën Efrem Siriani thotë: “Me ngritjen në qiell hynë në Parajsë trupërisht “Adami i ri” që është Krishti dhe “Eva e re” që është Shën Mëria”. Vetë Hyjlindësja është simboli i Parajsës. Ashtu si nga dheu i Parajsës u krijua Adami, kështu edhe Hyjlindësja krijoi “Adamin e ri” që është Krishti. Eva është nëna e mëkatit, ndërsa Hyjlindësja është nëna e jetës. Eva u krijua nga brinja e Adamit, ndërsa Hyjlindësja i dha shpatullën e saj “Adamit të ri” pra Krishtit. Eva trashëgoi trishtimin dhe mallkimin, ndërsa Hyjlindësja gëzimin dhe bekimin. Hyjlindësja është shkalla e Jakovit, me të cilën Perëndia zbriti në tokë dhe me ndihmën e së cilës njerëzit mund të ngjiten si ëngjëjt në qiell.

Ngjarja që do t’u tregoj ka ndodhur para disa vjetëve në varrezat e një qyteti të Amerikës. Një njeri, i zverdhur nga mallëngjimi, hidhte mbi varrin e një ushtari lule të shtrenjta, të njomura me lotët e tij të nxehtë. Varrmihësi kujtoi se aty do të kishte ndonjë të afërm, ndaj iu afrua ngadalë dhe e pyeti me dhembdhuri: -Cilin keni? -Nuk e kam të afërm, - iu përgjigj ai. -E kam mik. Kur më thirrën për të shkuar në luftë, unë kisha shumë fëmijë. Ai ishte i lirë dhe shkoi ushtar në vendin tim dhe vdiq për mua. Të njenjtat fjalë përsërit çdo besimtar: -”Krishti im dhe Shën Mëria vdiqën për mua”. Pra edhe për juve të dashur lexues ka vdekur dikush! -A e mbani mend këtë gjë?

Vëllezër, nderimi ynë për të Tërëshenjtën në ditën e fjetjes së saj, duhet të na ndihmojë në pastrimin e shpirtit dhe të trupit, prandaj edhe kjo e kremte paraprihet nga kreshma disaditore. Hyjlindësja ishte një virgjëreshë e kulluar, prandaj edhe neve le të jemi të kulluar nga çdo mëkat trupor, por edhe me mendje të kthjellët dhe larg nga çdo djallëzi satanike. Nëse

duam vërtet ta imitojmë Hyjlindësen duhet që të luftojmë ndaj të gjitha pasioneve. Le të bëhemi imitues të saj që ta fitojmë virtytin. Atëherë e Tërëshenjta kur do të na shohi të stolisur me të gjithë virtytet do të bëhet Nëna jonë shpirtërore, e cila do të ndërmjetësojë për ne tek Krishti Perëndi. Le të psalim sot me gjithë zemër: “Çdo shpresë më ty e var, o Nënë e Përëndisë, ti më ruaj përherë dhe ti më mbro”.

PRERJA E KRYES SË PAGËZORIT
(MARKU 6, 14-30)

Edhe dëgjoi mbreti Irod, se emri i tij (i Jisuit) ishte bërë i njohur, dhe thoshte se Joani që pagëzonte është ngjallur prej së vdekurish, dhe prandaj fuqitë e qiellit punojnë me anë të tij. Të tjerë thoshin se ai ishte Ilia. Por të tjerë thoshin se është profet ose si një nga profetët. Po Irodi, kur dëgjoi, tha se ky është Joani, të cilit unë i preva kryet; ai është ngjallur prej së vdekurish. Sepse vetë Irodi dërgoi e zuri Joanin, dhe e lidhi në burg për Irodiadën, gruan e Filipit, të vëllait, sepse e kishte marrë për grua. Sepse Joani i thoshte Irodit se s'është e udhës të kesh ti gruan e vëllait tënd. Prandaj Irodiada e kishte mëri, dhe donte ta vriste, po nuk mundej. Sepse Irodi kishte frikë nga Joani, duke e ditur atë për njeri të drejtë dhe për shenjt; dhe e ruante, dhe bënte shumë punë duke e dëgjuar atë, dhe me gëzim e dëgjonte. Edhe kur erdhi një ditë e mbarë në të cilën Irodi u bëri darkë për ditëlindjen e tij të mëdhenjve të tij e kryemijëshve e të parëve të Galilesë, edhe si hyri e bija e Irodiadës dhe kërceu, edhe i pëlqeu Irodit e atyre që ishin ndenjtur bashkë në tryezë, mbreti i tha vajzës: Kërkomë ç'të duash dhe do të ta jap. Dhe i bëri be asaj, se çdo gjë që do më lypësh do të ta jap, deri në gjysmën e mbretërisë sime. Edhe ajo doli e i tha së ëmës: Ç'të lyp? Edhe ajo tha: Kryet e Joan Pagëzorit. Edhe ajo përnjëherë hyri me nxitim te mbreti, e kërkoi duke thënë: Dua të më japësh tani në pjatë kryet e Joan Pagëzorit. Edhe mbreti u hidhërua fort, po për betimet që kishte bërë, dhe për ata që ishin ulur bashkë me të në tryezë, nuk desh i t'ia hedhë poshtë kërkesën. Edhe menjëherë mbreti dërgoi

një trim dhe urdhëroi të sillet kryet e atij. Edhe ai shkoi e i preu kryet në burg; dhe e pruri kryet e tij mbi pjatë dhe ia dha vajzës; dhe vajza ia dha së ëmës. Edhe nxënësit e tij, kur dëgjuan, erdhën dhe ngritën trupin e tij, dhe e vunë në varr. Edhe apostujt mblidhen tek Jisui dhe i rrëfyen të gjitha, edhe sa bënë, edhe sa mësuuan.

29 GUSHT

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Sot kremtojmë Prerjen e kryes së Joan Pararendësit. Joani është më i madhi ndër profetët, për këtë ikonizohet gjithnjë në të majtë të Zotit Jisu Krisht. Pas së Tërëshenjtës, personi i parë më i respektuar nga të gjithë shenjtorët është Joan Pararendësi. Ai dëshmoi për të vërtetën dhe për ligjin e shenjtë të Perëndisë. Me qëllim që ky ligj të ruhej i pastër e i pa cënuar, Joani sakrifikoi duke mos nguruar të kritikonte edhe mbretin Herod, i cili bënte një jetë të shthurur. Joani e kritikoi hapur mbretin Herod, sepse kishte marrë për grua Herodiatën, të venë e vëllait të tij Filipit. Me guximin që e karakterizonte, Joani i tha: “Nuk është e lejueshme që të kesh gruan e vëllait tënd”. Për këtë arrësyje Herodiata e urrente Joanin dhe donte të hakmerrej, sapo të gjente rastin.

Herodi shtroi një gosti me rastin e ditëlindjes së tij, ku ftoi gjithë parinë e Galileës. Gjatë gostisë bija e Heroditës kërcëu një valle me të cilën i mahniti të gjithë të pranishmit e në mënyrë të veçantë Herodin. Atëhere mbreti i entuzjanzmuar i premtoi vajzës: “Kërko çfarë të duash dhe unë do të jap deri në gjsmën e mbretërisë sime”. Vajza vajti tek e ëma dhe e pyeti se çfarë të

kërkonte. E ëma plot djallëzi i tha: “Kërko kokën e Joan Pagëzorit”. Mbreti nuk mund që ta refuzonte premtimin që pati dhënë. Atëhere dërgoi një ushtar duke e urdhëruar që t’ a sillte kokën e Joanit në pjatë. Vëllezër! Herodi gjakatar nuk përfaqëson vetëm mizorinë e njeriut të asaj kohe, por edhe njeriun e të gjithë kohrave, i cili është i mbyllur në egoizmin e tij të brendshëm. i sunduar nga egoizmi, ai shfarros gjithë ata që i dalin përpara. Zhduk ata që e kritikojnë dhe i vënë në dukje gabimet. Vret të gjithë ata që i konsideron armiq e kundërshtarë. Këtë bëri edhe me Joan Pararendësin. Pas Herodit bashkëfajtores në krim është edhe Herodita, e cila me ligësinë dhe djallëzinë që e karakterizonte nuk nguroi të hakmerrej ndaj atij njeriu që e pati kritikuar për jetën e saj të pandershme. Ajo grua për hir të lavdisë dhe parave pati pranuar të bashkjetonte me vëllanë e burrit të saj. Sa gjë e ulët është kur nderi nuk llogaritet përpara lavdisë dhe parave?

Njëherë tek Mbreti i Francës Karoli VII u ankua një vajzë e re, sepse një djalosh i kishte marrë nderin me dhunë. Atëhere mbreti e dënoi rëndë djaloshin që t’i paguante vajzës si dëmshpërblim 100 monedha ari. Në momentin që po largoheshin, mbreti i thotë djaloshit që t’i vërsulet e t’ia rrëmbente monedhat. Vajza u mbrojt me thonj e me dhëmbë për t’i ruajtur monedhat e arit. Kur ushtarët i sollën të dy përpara mbretit, atëhere ai iu drejtua vajzës: “Nëqoftëse do të mbroje nderin ashtu si ruajte monedhat atëhere nuk do ta kishe humbur atë”.

Vëllezër! Mbi dy këto figura negative të Herodit dhe Heroditës, do të triumfojë lavdishëm personaliteti i Joanit, i cili u bë Pararendës me ftesën që i bëri Perëndia, u bë i madh

me predikimin dhe misionin e tij. brenda misterit të madh të shpëtimit Joani pati privilegjin nga Perëndia për tu bërë Pararendësi dhe Pagëzori i Shpëtimtarit tonë Jisu Krishtit. Profeti Isaia kishte profetizuar se Joani do të jetë “një zë që bucet në shkretëtirë”. Njerëzimi në atë kohë ishte larg Perëndisë dhe nuk i dëgjonte ftesat qiellore. Nevojitej pra njeriu i Perëndisë Joani për të ngritur me forcë zërin e tij duke prekur zemrat e njerëzve. Joani e vlerësoi ftesën që i bëri Perëndia, prandaj u bë i madh.

Secili nga ne e ka një thirrje nga Perëndia për një mision të madh. Ne quhemi të krishterë sepse besojmë tek Krishti, por a e kemi menduar ndonjëherë se ç’do të thotë i krishterë dhe cili është misioni ynë? I krishteri është engjëll i Perëndisë, një i dërguar i Shpëtimtarit Krisht, që me besimin dhe jetën e tij ka për detyrë të bëhet pararendës dhe apostull i Krishtit ndërmjet njerëzve, duke i ndihmuar ata për të gjetur shpëtimin. Ftesa që na bën Perëndia është dhurata më e madhe. Pararendësi na e dha shembullin. Ai që i denjë për ftesën dhe misionin e tij, prandaj le të përpiqemi ta imitojmë. Amin.

LINDJA E HYJLINDËSES
(LUKA 10, 38-42; 11, 27-28)

Edhe kur ata po shkonin, ai hyri në një fshat; dhe një grua që e kishte emrin Marta, e priti atë në shtëpinë e saj. Edhe ajo kishte një motër që quhej Maria, e cila ndenji pranë këmbëve të Jisuit dhe dëgjonte fjalën e tij. Edhe Marta mundohej shumë duke shërbyer; dhe pastaj erdhi përpara tij, e tha: Zot, A nuk do të dish se ime motër më la vetëm të shërbej? Thuaji pra asaj të më ndihmojë. Edhe Jisui u përgjigj e i tha asaj: Marta, Marta, përpiqesh e mundohesh për shumë punë. Po për një është nevoja, dhe Maria zgjodhi pjesën e mirë, e cila nuk do të merret prej saj. Edhe kur ai po thoshte këto, një grua prej turmës ngriti zërin e i tha: Lum barku që të ka mbajtur, dhe gjinjtë që ke thithur. Po ky tha: Lum më tepër ata që dëgjojnë fjalën e Perëndisë dhe e ruajnë.

8 SHTATOR

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Sot kisha jonë e shenjtë kremton Lindjen e Hyjlindëses.

Kuptimin e festës na e jep qartë përlëshorja e ditës:

Lindja jote o Hyjlindëse, gëzoi dhe ndriti tërë njerëzinë,

Se prej teje lindi dielli i drejtësisë Krishti Perëndia ynë,

Që zgjidhi mallkimin dhe dha bekimin e aboliti vdekjen,

Dhe na fali jetën e amëshuar.

E kremtja e Lindjes së Hyjlindëses është vendosur në fillim të vitit liturgjik kishtar sepse me lindjen e saj do të fillojmë të presim edhe lindjen e birit të së Tërëshenjtës. Shkrimi i Shenjtë

nuk e përshkruan lindjen e Shën Marisë, prandaj rrëfimi që do tu tregoj më poshtë është marrë nga literatura apokrifë. Çfarë kuptojmë me termin “apokrif”? -Kjo fjalë do të thotë “i fshehtë” ose “i panjohur”, ndërsa me literaturë apokrifë kuptojmë të gjitha ato shkrime që trajtojnë tema kishtarë, të cilat u shkruajtën gjatë tre shekujve të parë të krishtërimit dhe ku shkrimtarët e tyre mbetën të panjohur. Literatura apokrifë dhe anonime na jep shumë informacione rreth aktivitetit të kishës së parë dhe më konkretisht me disa ngjarje të jetës së Shën Marisë e Jisuit, të cilat nuk përmenden nëpër Ungjinjtë kanonikë.

Sipas traditës, prindërit e Hyjlindëses Joakimi dhe Ana kishin mbetur pa fëmijë. Në kohën e atëhershme mospasja e një fëmije (shterpësia) konsiderohej si një mallkim i Perëndisë, por ata qenë shpresëtarë dhe luteshin pandërprerë. Një ditë tek po luteshin në kopështin e shtëpisë së tyre në Jeruzalem, një engjëlliu u shfaq të dyve duke i lajmëruar se Ana do të mbarsej dhe do të lindte fëmijë. Sapo mori lajmin e mirë nga engjëlli, Ana premtoi që fëmijën do ta ofronte si dhuratë tek Perëndia. Lindja e një fëmije është një shkak për lumturi tek nëna dhe babai, veçanërisht në ato raste kur ata kanë qenë të dëshpëruar nga mospasja e një fëmije. Në rastin e lindjes së Shën Marisë, gëzimi i prindërve është i pakufishëm, madje e gjithë krijesa gëzohet sepse lindja e saj ishte shenjë paralajmëruese për shpëtimin që pritej të vinte.

Ajo erdhi në jetë si çdo njeri, duke trashëguar mëkatën e parëlindur, sepse ndërhyrja e Perëndisë i zhduku shterpësinë prindërve të saj, por jo natyrën. Hyjlindësja ishte njeri si të gjithë, por e deshi Perëndinë më tepër nga të gjithë dhe kështu u bë më e lavdëruar dhe më e nderuar se engjëjt. “Shpirti im

madhëron Zotin dhe mendja ime u ngazëllua për Perëndinë, shpëtimtarin tim”. Këto fjalë japin një përmbledhje të jetës së Shën Marisë, pasi tregojnë se ajo jetoi një jetë të përkushtuar plotësisht ndaj Perëndisë. Ajo është e vetmja grua në historinë e mbarë njerëzimit që do të sillte në botë Mesian e shumëpritur. Hyjlindësja është “hirëplotë”, e pastër dhe e bekuar nga Perëndia ku të gjithë brezat do ta lumërojnë.

Në personin e Shën Marisë u ngrit lart dhe u trajtua me nderim të veçantë gruaja, sepse Shën Maria si përfaqësuese e gjithë fisit njerëzor dhe si nënë e përbashkët u ngjit deri tek Froni i Perëndisë. Meqë pati tërë hirin e Perëndisë, na e dhuron edhe neve sa herë që lutemi dhe e kërkojmë. E Tërëshenjta Hyjlindëse sipas himnografëve dhe etërve të kishës gjendet më lart se engjëjt dhe gjithë shenjtorët. Ajo është mbretëresha e gjithë fuqive engjëjlore dhe zonjusha e mbarë botës, sepse është nëna e Perëndisë. Në Sinodin III Ekumenik të vitit 431 asaj iu dha titulli “Hyjlindëse”, ndërsa në Sinodin V Ekumenik të vitit 553 u quajt “Virgjëreshë e Shenjtë”. Gjithashtu në Liturgjinë Hyjnore psalim: *“Ti meriton me të vërtetë, të të lumërojmë ty Hyjlindëse, gjithmonë të lumurën dhe të përmbikulluarën dhe Mëmën e Perëndisë tonë. Më të nderuarën se keruvimet dhe më të lavdëruarën pa krahasim se serafimet, që pa u cënuar linde fjalën Perëndi, me të vërtetë Hyjlindësen, ty të madhërojmë”*.

NGRITJA E KRYQIT TË NDERUAR (JOANI 19, 13-20)

Pilati pra kur dëgjoi këtë fjalë, solli jashtë Jisuin, dhe ndenji mbi fronin e gjyqit, që quhet Gurshtuar, dhe Hebraisht Gabbatà. Edhe ishte pragu i pashkës, dhe afërsisht ora e gjashtë; dhe u thotë Judenjve: Ja mbreti juaj. Por ata bërtitën: Ngrije, ngrije, kryqëzoje. Pilati u thotë atyre: Mbretin tuaj të kryqëzoj? Kryeprihtërinjtë u përgjigjën: S'kemi tjetër mbret veç Qezarit. Atëherë ua dorëzoi atyre, që të kryqëzohet. Edhe ata morën Jisuin, dhe e çuan. Edhe Jisui duke mbajtur kryqin e tij doli në vendin që quhet vendi i Kafkës, që Hebraisht quhet Golgota. Atje e kryqëzuan atë dhe dy të tjerë bashkë me të, andej e këtej, dhe Jisuin në mes. Pilati shkroi edhe një titull, dhe e vuri mbi kryq; dhe ishte shkruar: Jisu Nazaretasi mbreti i Judenjve. Edhe këtë titull e kënduan shumë prej Judenjve; sepse ishte shkruar Hebraisht, Greqisht dhe Latinisht.

14 SHTATOR

Vëllezër dhe motra më Krishtin!

Sot kisha jonë e Shenjtë kremton lartësimin e *Kryqit të Nderuar*. Ishte pikërisht kryqi, i cili nga simbol i poshtërimit dhe i dënimit u bë simboli i fitores dhe i ngadhënjimit të dashurisë mbi vdekjen. Flijimi i Krishtit në kryq i fali botës shpëtimin e çlirimin, harenë e lavdinë, ngjalljen dhe përjetësinë. Në këtë mënyrë kryqi i Golgothasë bëhet simboli i përjetshëm i përdëllimit hyjnor. Kryqi i Jisuit është ngushëllimi i vetëm i

jetës sonë. Vetëm duke ngritur kryqin tonë mund të përballemi me problemet e shumta të jetës.

Për të kuptuar më mirë kremtimin e Lartësimit të kryqit do t'u tregoj historinë e ngritjes së tij. Perandori Kostandini i Madh përpara betejës, teksa po vështronte hordhitë armike, pa një vegim. Në qiell u shfaq një kryq, rreth të cilit ishte shkruar (αί ôiýôï íβêá) me këtë do të fitosh. Eusebio i Qesarisë na thotë se po atë natë ju shfaq vetë Krishti në ëndër dhe urdhëroi që të bënte një kryq të ngjashëm me atë që kishte parë në vegim dhe ta vendoste nëpër flamurët që paraprinin ushtrinë, në vend të shqiponjave perandorake. Shenja e fitores shkëlqeu përsëri në qiell dhe Kostandini besoi me gjithë shpirt se Jisu Krishti, është i vetmi Perëndi i vërtetë. Me betejën vendimtare të Milviut në 28 tetor 312 ishte pikërisht Kryqi, që i dha fitoren.

Duke falenderuar Perëndinë, për këtë fitore, Konstandini bëri një hyrje triumfale në Romë. Ai urdhëroi që nëpër të gjitha monumentet kryesore të qytetit të vihej shenja e kryqit. Gjithashtu u ngrit edhe një statujë e Perandorit, e cila e paraqiste atë duke mbajtur kryqin në dorë, si shenjë e fitores dhe emblemë e autoritetit të tij marrë nga Krishti. Shën Kostandini gjithashtu e hoqi dënimin me vdekje në kryq dhe i lindi një dëshirë e zjarrtë për të gjetur kryqin ku ishte kryqëzuar Krishti.

Kërkimin e Kryqit e mori përsipër e ëma e Kostandinit, perandoresha Helena e cila ndërmori një udhëtim në Palestinë në vitin 326, gjatë të cilit zbuloi në sajë të një zbuluese hyjnore Kryqin e nderuar të Zotit. Për të përkujtuar këtë ngjarje të lartësimit të parë të *Kryqit të Nderuar* u caktua 14 shtatori. Tradita e kishës thotë se në vendin ku u lartësua kryqi mbiu një

borzilok, prandaj që nga ajo kohë ka mbetur si zakon që në të kremten e lartësimit të *Kryqit të Nderuar*, në kishë shpërndahe borzilok. Shën Kostandini urdhëroi që në atë vend të ngrihej një bazilikë madhështore, detikuar Ngjalljes, e cila u përrua në vitin 335, me rastin e 30-vjetorit të mbretërimit të tij. Në vitin 614 mbreti i persëve Hosroi i II-të e pushtoi Jeruzalemin dhe pasi zuri rob patrikun Zaharia grabiti edhe *Kryqin e Nderuar* të Zotit. Por nuk kaloi shumë kohë dhe perandori bizantin Iraklio luftoi kundër Hosroit dhe në vitin 628 e çliroi Jeruzalemin duke e ringritur përsëri *Kryqin e Nderuar*. I gjithë populli filloi t'i falej kryqit duke psalur: “O Zot shpëto popullin tënd dhe bekoje trashëgimin tënd.....”. Kështu u bë edhe lartësimi i dytë i kryqit. Për të përkujtuar lartësimin e parë dhe atë të dytë kremtohet më 14 shtator ngritja e *Kryqit të Nderuar*.

Vëllezër! Kryqi nuk është thjesht një stoli për tu varur në qafë, por është një mënyrë jetese, prandaj duhet ta shikojmë jetën tonë si kryq, që të kemi mundësi të ngremë kryqin e përgjakur të flijimit. E gjithë jeta jonë duhet të varet poshtë kryqit të Krishtit. Problemet tona të ndriçohen nga drita rezatuese e kryqit. Mundimet dhe dhimbjet tona do të bëhen më të lehta përpara hidhërimit dhe mendimit të kryqit. Për më tepër duhet të mendojmë se kryqi është bërë për ne porta e mistereve dhe shkalla qiellore nëpërmjet së cilës do të ngjitemi drejt lumturisë së qiejve. Duke patur kryqin si bashkëudhëtar, do të arrijmë të marrim pjesë në pësimet e Krishtit, domethënë do të bashkëkryqëzohemi me Krishtin.

Vëllezër! Njeriut kurdoherë i kanë pëlqyer lartësitë dhe i kundronte së pari me fantazinë e tij. Por sot me lartësimin e kryqit të nderuar ai ngjitet drejt lartësive, veçse asnjëra prej

tyre nuk mund ta arrijë lartësinë e kryqit. Njeriu është i krijuar për lartësitë sepse drejt tyre zbulon të vërtetat e jetës, por kryqi i Krishtit është vetë e vërteta. Mbi të u lartësua dashuria dhe sakrifica sepse Krishti hapi krahët e Tij duke përqafuar gjithë botën. Kryqi i Krishtit mbolli dashuri tek të gjitha zemrat. Bëri që të zbresë në tokë vetë Perëndia. U bë shkallë për njeriun që të hipë në mbretërinë e Tij. Krishti u kryqëzua për të na shpëtuar dhe për të bashkuar të tashmen me të ardhmen.

KUR DHE KU JANË MBAJTUR PREDIKIMET

PREDIKIME RRETH UNGJIJVE TË SË DIELAVE

- 1-Fillimi i Indiktit (viti liturgjik kishtar), 1 shtator 2002, Shën Prokop.
- 2-E diela para lartësimit të kryqit (shpëtimi i botës), 9 shtator 2001, Katedrale e Ungjillëzimit.
- 3-E diela pas lartësimit të kryqit (kush të dojë), 16 shtator 2001, Katedrale e Ungjillëzimit.
- 4-E diela e parë e Llukait (puna), 23 Shtator 2001, shën Prokop.
- 5-E diela e dytë e Llukait (kanoni i artë i dashurisë), 29 shtator 2002, Shën Prokop.
- 6-E diela e tretë e Llukait (vdekja), 7 tetor 2001, Shën Prokop.
- 7-E diela e katërt e Llukait (paravolia e mbjellësit), 14 tetor 2001, Shën Prokop.
- 8-E diela e pestë e Llukait (i pasuri dhe Llazari), 4 nëntor 2001, Shën Prokop.
- 9-E diela e gjashtë e Llukait (i demonizuari), 20 tetor 2002, Shën Prokop.
- 10-E diela e shtatë e Llukait (dy mrekullitë), 27 tetor 2002, Shën Prokop.
- 11-E diela e tetë e Llukait (samaritani i mirë), 11 nëntor 2001, Shën Prokop.
- 12-E diela e nëntë e Llukait (pasuria), 18 nëntor 2001, Shën Prokop.
- 13-E diela e dhjetë e Llukait (smira), 9 dhjetor 2001, Shën Prokop.
- 14-E diela e njëmbëdhjetë e Llukait (darka mistike), 16 dhjetor 2001, Shën Prokop.
- 15-E diela e dymbëdhjetë e Llukait (shërimi i lebrozëve), 20 janar 2002, Shën Prokop.
- 16-E diela e trembëdhjetë e Llukait (i riu pasanik), 25 nëntor 2001, Shën Prokop.

17-E diela e katërbëdhjetë e Llukait (i verbëri i Jerikosë), 2 dhjetor 2001, Shën Prokop.

18-E diela e pesëmbëdhjetë e Llukait (pengesat për të gjetur Krishtin), 27 janar 2002, Shën Prokop.

19-E diela e gjashtëmbëdhjetë e Llukait (fariseu dhe targambledhësi), 4 shkurt 2001, Shën Prokop.

20-E diela e shtatëmbëdhjetë e Llukait (e plangprishësit), 11 shkurt 2001, Shën Prokop.

21-E diela e të lidhurit të mishit (grykimi i fundit), 18 shkurt 2001, Shën Prokop.

22-E diela e të lidhurit të djathit (falja), 25 shkurt 2001, Katedrale e Ungjillëzimit.

23-E diela e parë e kreshmëve (fitorja e ortodoksisë), 24 mars 2002, Shën Prokop.

24-E diela e dytë e kreshmëve (paralitiku), 31 mars 2002, Shën Prokop.

25-E diela e tretë e kreshmëve (falja e kryqit), 7 prill 2002, Shën Prokop.

26-E diela e katërt e kreshmëve (besimi), 14 prill 2002, Shën Prokop.

27-E diela e pestë e kreshmëve (Oshënarja Maria Egjiptiana), 21 prill 2002, Shën Prokop.

28-E diela e dafinave (hyrja në Jerusalem), 28 prill 2002, Shën Prokop.

29-E diela e Thomait (mosbesimi), 22 prill 2001, Shën Prokop.

30-E diela e mirapurrëseve (guximi), 29 prill 2001, Katedrale e Ungjillëzimit.

31-E diela e të paralizuarit (shpresa), 6 maj 2001, Shën Prokop.

32-E diela e samaritanes (uji i gjallë), 2 qershor 2002, Shën Prokop.

33-E diela e të verbërit (drita), 9 qershor 2002, Shën Prokop.

34-E diela e Pendikostisë (etja), 3 qershor 2001, Shën Prokop.

35-E diela e parë e Matheut (e gjithë shenjtorëve), 10 qershor 2001, Shën Prokop.

36-E diela e dytë e Matheut (thirrja e dishepujve), 17 qershor 2001, Shën Prokop.

37-E diela e tretë e Matheut (Mbretëria e Qiejve), 29 korrik 2001, Shën Prokop.

- 38-E diela e katërt e Matheut (kryeqindëshi), korrik 2001, Katedrale e Ungjillëzimit.
- 39-E diela e pestë e Matheut (të demonizuarit e Gergesasë), 28 korrik 2002, Shën Prokop.
- 40-E diela e gjashtë e Matheut (etërit e Sinodit IV Ekumenik), 4 korrik 2002, Shën Prokop.
- 41-E diela e shtatë e Matheut (shpifja), 11 gusht 2002, Shën Prokop.
- 42-E diela e tetë e Matheut (uria), 18 gusht 2002, Shën Prokop.
- 43-E diela e nëntë e Matheut (stuhitë e jetës), 25 gusht 2002, Shën Prokop.
- 44-E diela e njëmbëdhjetë e Matheut (borxhi), 19 gusht 2001, Shën Prokop.
- 45-E diela e trembëdhjetë e Matheut (vreshti), 2 shtator 2001, Katedrale e Ungjillëzimit.
- 46-E diela e gjashtëmbëdhjetë e Matheut (paravolia e tallandave), 10 shkurt 2002, Shën Prokop.
- 47-E diela e shtatëmbëdhjetë e Matheut (e hananeas), 17 shkurt 2002, Shën Prokop.

PREDIKIME TË FESTAVE TË MËDHA

- 1-Uji i Bekuar, 6 janar 2001, Katedralja e Ungjillëzimit.
- 2-Shën Joan Pagëzori, 7 janar 2001, Katedralja e Ungjillëzimit.
- 3-Tre hierarkët, 30 janar 2000, Katedralja e Ungjillëzimit.
- 4-Paraqitja e Krishtit në tempull, 2 Shkurt 2002, Katedralja e Ungjillëzimit.
- 5-Shën Prokopi, 8 korrik 2000, Shën Prokop.
- 6-Shpërfytyrimi, 6 gusht 2001, Katedralja e Ungjillëzimit.
- 7-Fjetja e Hyjlindëses, 15 gusht 2001, Katedralja e Ungjillëzimit.
- 8-Prerja e kryes së Pararendësit, 29 gusht 2000, Katedralja e Ungjillëzimit.
- 9-Lindja e Hyjlindëses, 8 shtator 2001, Katedralja e Ungjillëzimit.
- 10-Ngritja e Kryqit të Nderuar, 14 shtator 2001, Katedralja e Ungjillëzimit.

BIBLIOGRAFI

- At. Jovan Chani, *Ungjijtë e së Dielave*, St. Louis 1930
- At. Luka Veronis, *Predikime mbi Ungjijtë e të dielave dhe të festave të tjera të Kishës Orthodhokse*, botim i K.O.A.Sh-it, Tiranë 2001.
- Erasmus Schmid, *Concordance to the Greek new Testament*, Astir, Athens 1990.
- Fori Tërpini, *Si e gjeta rrugën e Dritës, predikime fetare e morale*, Koti, Korçë 2001.
- Imzot Theofan Noli, *Uratore e Kishës Orthodhokse, e botoj Peshkopata e Amerikës*, Boston Mass 1941.
- Imzot Theofan Noli, *Kremtore e Kishës Orthodhokse, e botoj Peshkopata e Amerikës*, Boston Mass 1947.
- Imzot Theofan Noli, *Triodi dhe Pesëdhjetorja, e botoj Peshkopata e Amerikës*, Boston Mass 1952.
- Imzot Theofan Noli, *Lutjesorja, Koshërja Orthodhokse*, Selanik 1997.
- Imzot Theofan Noli, *Pesëdhjetore e Vogël, Koshërja Orthodhokse*, Selanik 1997.
- Imzot Theofan Noli, *Java e Madhe e Shenjtë, Koshërja Orthodhokse*, Selanik 1997.
- Imzot Nikë Prela, *Fjalori Biblik, Drita, Ferizaj* 1994.
- Nestle-Aland, *Novum Testament Graece*, Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart 1993.
- Protopresviter Tomas Hopko, *Besimi Orthodhoks, Adhurimi* (Përkthim nga Mitropoliti i Korçës Joani), botim i K.O.A.Sh-it, Tiranë 1997.
- Predikime të Etërve nga Mali i Shenjtë*, (Të përkthyer nga Kosta Xhumba dhe Pirro Kondili).
- Stavrofor Dr. D. Stefaniviç, *Ftillzimi i Ungjillit pas Matheut*, përkthye prej Episkop Irineut, Luarasi, Tiranë 1944.
- Strongs Exhaustive Concordance of the Bible*, World Bible Publishers.
- The Exhanstive James Strong Concordance of the Bible*, World Bible Publishers.

PASQYRA E LËNDËS

Parathënie

KREU I PARË PREDIKIME RRETH UNGJILVE TË SË DIELAVE

Fillimi i Indiktit (viti liturgjik kishtar)

E diela para lartësimit të kryqit (shpëtimi i botës)

E diela pas lartësimit të kryqit (kush të dojë)

E diela e parë e Llukait (puna)

E diela e dytë e Llukait (kanoni i artë i dashurisë)

E diela e tretë e Llukait (vdekja)

E diela e katërt e Llukait (paravolia e mbjellësit)

E diela e pestë e Llukait (i pasuri dhe Llazari)

E diela e gjashtë e Llukait (i demonizuari)

E diela e shtatë e Llukait (dy mrekullitë)

E diela e tetë e Llukait (samaritani i mirë)

E diela e nëntë e Llukait (pasuria)

E diela e dhjetë e Llukait (smira)

E diela e njëmbëdhjetë e Llukait (darka mistike)

E diela e dymbëdhjetë e Llukait (shërimi i lebrozëve)

E diela e trembëdhjetë e Llukait (i riu pasanik)

E diela e katërbëdhjetë e Llukait (i verbëri i Jerikosë)
E diela e pesëmbëdhjetë e Llukait (pengesat për të gjetur Krishtin)
E diela e gjashtëmbëdhjetë e Llukait (fariseu dhe targambledhësi)
E diela e shtatëmbëdhjetë e Llukait (e plangprishësit)
E diela e të lidhurit të mishit (gjykimi i fundit)
E diela e të lidhurit të djathit (falja)
E diela e parë e kreshmëve (fitorja e ortodoksisë)
E diela e dytë e kreshmëve (paralitik)u)
E diela e tretë e kreshmëve (falja e kryqit)
E diela e katërt e kreshmëve (besimi)
E diela e pestë e kreshmëve (Oshënarja Maria Egjiptianja)
E diela e dafinave (hyrja në Jerusalem)
E diela e Pashkës (Ngjallja e Krishtit)
E diela e Thomait (mosbesimi)
E diela e mirapurrëseve (guximi)
E diela e të paralizuarit (shpresa)
E diela e samaritanes (uji i gjallë)
E diela e të verbërit (drita)
E diela e Pendikostisë (etja)
E diela e parë e Matheut (e gjithë shenjtorëve)
E diela e dytë e Matheut (thirrja e dishepujve)
E diela e tretë e Matheut (Mbretëria e Qiejve)
E diela e katërt e Matheut (kryeqindëshi)
E diela e pestë e Matheut (të demonizuarit e Gergesasë)
E diela e gjashtë e Matheut (etërit e Sinodit të VI Ekumenik)

E diela e shtatë e Matheut (shpifja)
E diela e tetë e Matheut (uria)
E diela e nëntë e Matheut (stuhitë e jetës)
E diela e njëmbëdhjetë e Matheut (borxhi)
E diela e trembëdhjetë e Matheut (vreshti)
E diela e gjashtëmbëdhjetë e Matheut (paravolia e tallandave)
E diela e shtatëmbëdhjetë e Matheut (e hananeas)

KREU I DYTË PREDIKIME TË FESTAVE TË MËDHA

Krishtlindja
Uji i bekuar
Tre hierarkët
Paraqitja e Krishtit në tempull
E premtja e Madhe
Shën Prokopi
Shpërfytyrimi
Fjetja e Hyjlindëses
Prerja e kryes së Pararendësit
Lindja e Hyjlindëses
Ngritja e Kryqit të Nderuar

Bibliografi
Pasqyra e Lëndës

CIP Katalogimi në botim BK Tiranë

Llukani, Andrea

Redaktor: Moikom Zeqo.

Djali Plangprishës, Predikime,

Andrea Llukani, Tiranë:

Botimet “Trifon Xhagjika”, 2010

226 f, 20 cm.

ISBN

